

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

11 Φεβρουαρίου 2022

ΤΕΥΧΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

Αρ. Φύλλου 564

ΑΠΟΦΑΣΕΙΣ

Αριθμ. 11987

Έγκριση Τομεακού Προγράμματος Ανάπτυξης (ΤΠΑ) του Υπουργείου Εξωτερικών προγραμματικής περιόδου 2021-2025.

**Ο ΥΦΥΠΟΥΡΓΟΣ
ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΕΠΕΝΔΥΣΕΩΝ**

Έχοντας υπόψη:

1. Τον ν. 4622/2019 «Επιτελικό Κράτος: οργάνωση, λειτουργία και διαφάνεια της Κυβέρνησης, των κυβερνητικών οργάνων και της κεντρικής δημόσιας διοίκησης» (Α' 133).

2. Το μέρος ΙΗ' «Εθνικό Πρόγραμμα Ανάπτυξης» του ν. 4635/2019 «Επενδύω στην Ελλάδα και άλλες διατάξεις» (Α' 167) και ιδίως του άρθρου 125 και της παρ. 1 του άρθρου 132.

3. Τον ν. 4270/2014 «Αρχές δημοσιονομικής διαχείρισης και εποπτείας (ενσωμάτωση Οδηγίας 2011/85/ΕΕ) - δημόσιο λογιστικό και άλλες διατάξεις» (Α' 143) και ιδίως τα άρθρα 23, 57, 78 και 79 και 80.

4. Το άρθρο 90 του Κώδικα Νομοθεσίας για την Κυβέρνηση και τα κυβερνητικά όργανα (π.δ. 63/2005, Α' 98), το οποίο διατηρήθηκε σε ισχύ με την παρ. 22 του άρθρου 119 του ν. 4622/2019 (Α' 133).

5. Το π.δ. 81/2019 «Σύσταση, συγχώνευση, μετονομασία και κατάργηση Υπουργείων και καθορισμός των αρμοδιοτήτων τους. Μεταφορά υπηρεσιών και αρμοδιοτήτων μεταξύ Υπουργείων» (Α' 119).

6. Το π.δ. 83/2019 «Διορισμός Αντιπροέδρου της Κυβέρνησης, Υπουργών, Αναπληρωτών Υπουργών και Υφυπουργών» (Α' 121).

7. Το π.δ. 147/2017 «Οργανισμός του Υπουργείου Οικονομίας και Ανάπτυξης» (Α' 192).

8. Την υπ' αρ. 38/2020 Πράξη Υπουργικού Συμβουλίου της 31-8-2020 «Έγκριση και προσδιορισμός των πόρων υλοποίησης του Εθνικού Προγράμματος Ανάπτυξης (Ε.Π.Α.) για την προγραμματική περίοδο 2021-2025» (Α' 174).

9. Την υπ' αρ. 51875/07.05.2021 κοινή απόφαση του Πρωθυπουργού και του Υπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων «Ανάθεση Αρμοδιοτήτων στον Υφυπουργό Ανάπτυξης και Επενδύσεων, Ιωάννη Τσακίρη» (Β' 1867).

10. Την υπ' αρ. 95189/14.09.2020 απόφαση του Υφυπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων «Κατάρτιση και Υποβολή Τομεακών και Περιφερειακών Προγραμμάτων (ΤΠΑ/ΠΠΑ) του Εθνικού Προγράμματος Ανάπτυξης προγραμματικής περιόδου 2021-2025» (Β' 3961).

11. Την υπ' αρ. 62564/04.06.2021 απόφαση του Υφυπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων «Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου - Κανόνες επιλεξιμότητας δαπανών για τα προγράμματα του Εθνικού Προγράμματος Ανάπτυξης (ΕΠΑ) 2021-2025» (Β' 2442).

12. Την υπ' αρ. 64957/10.06.2021 απόφαση του Υφυπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων «Μεταφορά συνεχιζόμενων έργων εθνικού σκέλους ΠΔΕ 2021 στα Προγράμματα Ανάπτυξης του ΕΠΑ 2021-2025 και ρυθμίσεις χρονοδιαγράμματος έγκρισης των Προγραμμάτων» (Β' 2548).

13. Τις ετήσιες εγκυκλίους οδηγιών για την έγκριση και χρηματοδότηση του ΠΔΕ και τον προγραμματισμό δαπανών του.

14. Την υπ' αρ. 750/07.01.2022 υποβολή πρότασης του Υπουργείου Εξωτερικών για την έγκριση του Τομεακού Προγράμματος Ανάπτυξης προγραμματικής περιόδου 2021-2025.

15. Το υπό στοιχεία ΥΠΕΝ/ΔΙΠΑ/47409/3129/20.05.2021 έγγραφο της Διεύθυνσης Περιβαλλοντικής Αδειοδότησης του Υπουργείου Περιβάλλοντος και Ενέργειας περί μη αναγκαιότητας στρατηγικής περιβαλλοντικής εκτίμησης ή περιβαλλοντικού προελέγχου για το Τομεακό Πρόγραμμα Ανάπτυξης 2021-2025 του Υπουργείου Εξωτερικών.

16. Την από 02.02.2022 εισήγηση της αρμόδιας Διεύθυνσης Διαχείρισης Εθνικού ΠΔΕ (Δι.Δι.Ε.Π.) προς τον Υφυπουργό Ανάπτυξης και Επενδύσεων για την έγκριση του «Τομεακού Προγράμματος Ανάπτυξης (ΤΠΑ) του Υπουργείου Εξωτερικών προγραμματικής περιόδου 2021-2025», ύστερα από την ολοκλήρωση της διαβούλευσης και την οριστικοποίησή του.

17. Την υπ' αρ. 9691/02.02.2022 εισήγηση δημοσιονομικών επιπτώσεων της Γενικής Διεύθυνσης Οικονομικών Υπηρεσιών του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων (περ. ε' της παρ. 5 του άρθρου 24 του ν. 4270/2014), σύμφωνα με την οποία με την παρούσα απόφαση προκαλείται δαπάνη στον κρατικό προϋπολογισμό ύψους εξήντα εκατομμυρίων ευρώ (60.000.000 €), η οποία θα καλυφθεί από πιστώσεις που θα εγγραφούν στο εθνικό σκέλος του ΠΔΕ του Υπουργείου Εξωτερικών για την περίοδο 2021 έως 2025, αποφασίζουμε:

Άρθρο 1

Έγκριση του Τομεακού Προγράμματος Ανάπτυξης του Υπουργείου Εξωτερικών

1. Εγκρίνεται το Τομεακό Πρόγραμμα Ανάπτυξης του Υπουργείου Εξωτερικών 2021-2025, το οποίο καταρτίστηκε και αξιολογήθηκε σύμφωνα με τις απαιτήσεις, τους όρους και τη διαδικασία της υπ' αρ. 95189/14.09.2020 απόφασης του Υφυπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων «Κατάρτιση και Υποβολή Τομεακών και Περιφερειακών Προγραμμάτων (ΤΠΑ/ΠΠΑ) του Εθνικού Προγράμματος Ανάπτυξης προγραμματικής περιόδου 2021-2025» (Β' 3961) και του Μέρους ΙΗ του ν. 4635/2019 «Επενδύω στην Ελλάδα και άλλες διατάξεις» (Α' 167).

2. Το Τομεακό Πρόγραμμα Ανάπτυξης του Υπουργείου Εξωτερικών, το οποίο περιλαμβάνεται στο Παράρτημα της παρούσας απόφασης, μέσα σε ένα μήνα από την έγκρισή του, αναρτάται στον επίσημο ιστότοπο για το ΕΠΑ του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων και στον ιστότοπο του Υπουργείου Εξωτερικών, σύμφωνα με την παρ. 6 του άρθρου 125 του ν. 4635/2019 (Α' 167).

Άρθρο 2

Προϋπολογισμός Προγράμματος

Ο προϋπολογισμός του Προγράμματος για την προγραμματική περίοδο 2021-2025 ανέρχεται σε 60.000.000 ευρώ και κατανέμεται στο Υπουργείο Εξωτερικών, σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 132 του ν. 4635/2019 (Α' 167).

Άρθρο 3

Υπηρεσία Διαχείρισης

1. Αρμόδια Υπηρεσία Διαχείρισης για τη διαχείριση, την παρακολούθηση και τον έλεγχο της εφαρμογής του Τομεακού Προγράμματος Ανάπτυξης ορίζεται το Αυτοτελές Γραφείο Διαχείρισης Τομεακού Προγράμματος Ανάπτυξης του Υπουργείου Εξωτερικών, το οποίο θα αναλάβει τις αρμοδιότητες που προβλέπονται στην παρ. 3 του άρθρου 132 του ν. 4635/2019 σύμφωνα με τις ειδικότερες προβλέψεις του άρθρου 59 του ν. 4846/2022 (Α' 12).

2. Στην Υπηρεσία Διαχείρισης ανατίθεται η διαχείριση των πόρων του άρθρου 2 της παρούσας.

Άρθρο 4

Παράρτημα

Προσαρτάται και αποτελεί αναπόσπαστο μέρος της παρούσας απόφασης το Παράρτημα που ακολουθεί, το οποίο περιλαμβάνει το Τομεακό Πρόγραμμα Ανάπτυξης του Υπουργείου Εξωτερικών 2021-2025.

Η ισχύς της παρούσας απόφασης αρχίζει από τη δημοσίευσή της στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

ΤΟΜΕΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ 2021-2025

ΑΘΗΝΑ Δεκέμβριος 2021

ΑΚΡΩΝΥΜΙΑ

ΑΕΠ	Ακαθάριστο Εθνικό Προϊόν
ΑμεΑ	Άτομα με Αναπηρία
ΑΞΕ	Άμεσες Ξένες Επενδύσεις
ΑΠ	Άξονας Προτεραιότητας
ΓΔΔΟΕΠ	Γενική Διεύθυνση Διεθνούς Οικονομικής και Εμπορικής Πολιτικής
Γραφεία ΟΕΥ	Γραφεία Οικονομικών & Εμπορικών Υποθέσεων
ΔιΔιΕΠ	Δ/νση Διαχείρισης Εθνικού ΠΔΕ
ΔΝΤ	Διεθνές Νομισματικό Ταμείο
ΕΑΣ	Ειδικός Αναπτυξιακός Στόχος
ΕΣ	Ειδικός Στόχος
ΕΕ	Ευρωπαϊκή Ένωση
ΕΛΣΤΑΤ	Ελληνική Στατιστική Αρχή
ΕΠΑ	Εθνικό Πρόγραμμα Ανάπτυξης
ΕΠΑνΕΚ	Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανταγωνιστικότητα, Επιχειρηματικότητα, Καινοτομία
ΕΣΠΑ	Εταιρικό Σύμφωνο για το Πλαίσιο Ανάπτυξης
ΕΤΘΑ	Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας
ΕΤΠΑ	Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης
ΘΣ	Θεματικός Στόχος
Κ.Ε.Π.Π.Α.Ε	Κέντρον Εξυπηρέτησης και Πληροφόρησης Πολιτών και Αποδήμων Ελλήνων
ΚΥΑ	Κοινή Υπουργική Απόφαση
ΜμΕ	Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις

ΝΠΔΔ	Νομικό Πρόσωπο Δημοσίου Δικαίου
ΟΑΕΠ	Οργανισμός Ασφάλισης Εξαγωγικών Πιστώσεων
ΟΠΕ	Οργανισμοί Προώθησης Εξαγωγών
ΠΔ	Προεδρικό Διάταγμα
ΠΔΕ	Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων
ΠΟΕ	Παγκόσμιος Οργανισμός Εμπορίου
ΠΠΑ	Περιφερειακό Πρόγραμμα Ανάπτυξης
ΠΥ	Προϋπολογισμός
ΣΔΕ	Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου
ΣΔΠ	Σύστημα Διαχείρισης Ποιότητας
ΣΠ	Στόχος Πολιτικής
ΤΒ	Τεχνική Βοήθεια
ΤΔΜ	Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης
ΤΠΑ	Τομεακό Πρόγραμμα Ανάπτυξης
ΥΠΕΞ	Υπουργείο Εξωτερικών
Υ.Σ.ΕΠΑ	Υπηρεσία Συντονισμού ΕΠΑ
EG	Enterprise Greece
SWOT	Strength, Weakness, Opportunity, Threat
TiSA	Trade In Services Agreement

ΕΙΣΑΓΩΓΗ	
1. ΑΝΑΛΥΣΗ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΤΟΜΕΑ.....	
1.1 Θεσμικό πλαίσιο φορέα άσκησης πολιτικής, κανονιστική αρμοδιότητα - τομείς παρέμβασης..	
1.2 Εθνικά στρατηγικά κείμενα – κανονιστικές και λοιπές υποχρεώσεις.....	
1.2.1 Εκθέσεις Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την Ελλάδα στο πλαίσιο της διαδικασίας του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου	
1.2.2 Σχέδιο Ανάπτυξης για την Ελληνική Οικονομία	
1.2.3 Προγραμματική Περίοδος 2021-2027	
1.3 Αποτύπωση Υπάρχουσας Κατάστασης	
1.3.1 Ανάλυση Πορείας Ελληνικών Εξαγωγών.....	
1.3.2 Ανάλυση Πορείας Προσέλκυσης Ξένων Επενδύσεων	
1.4 Ανάλυση δυνατοτήτων – αδυναμιών – προοπτικών – απειλών ανά τομέα παρέμβασης (SWOT ANALYSIS)	
1.5 Αποτίμηση αναμενόμενων αποτελεσμάτων από ήδη υλοποιούμενα και σε εξέλιξη έργα (εθνικού και συγχρηματοδοτούμενου σκέλους) ανά τομέα παρέμβασης	
2. Η ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 2021-2025.....	
2.1 Ανάλυση Στρατηγικής Τομέα	
2.1.1. Στρατηγικές Προτεραιότητες Οικονομικής Διπλωματίας ΥΠΕΞ.....	
2.1.2. Αναπτυξιακός Στόχος «Εξωστρέφεια»	
2.2 Προσδιορισμός και ιεράρχηση Ειδικών Αναπτυξιακών Στόχων	
2.3 Αντιστοίχιση με αναπτυξιακούς στόχους και ειδικούς στόχους ΕΠΑ	
2.4 Περιγραφή έργων που πρόκειται να χρηματοδοτηθούν στο πλαίσιο της διοικητικής υποστήριξης – δείκτες εκροών – δυνητικοί δικαιούχοι	
2.5 Τεκμηρίωση Συμβολής των Αξόνων Προτεραιότητας στην επίτευξη των στόχων του ΕΠΑ (Δείκτες του ΕΠΑ) και χρονοδιάγραμμα υλοποίησης	
3. ΤΕΧΝΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ.....	
3.1 Περιγραφή έργων που πρόκειται να χρηματοδοτηθούν στο πλαίσιο της τεχνικής βοήθειας – δείκτες εκροών – δυνητικοί δικαιούχοι.....	
4. ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ	
4.1 Χρηματοδοτικός πίνακας με κατανομή ανά Αναπτυξιακό Στόχο, 'Αξονα Προτεραιότητας και Έτος.....	
5. ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΟΥ ΤΠΑ ΣΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ	
5.1 Συμβατότητα με ΕΠΑ	
5.2 Συμβατότητα με άλλες στρατηγικές	

5.3 Επιπτώσεις των μεγάλων έργων στην οικονομία.....	
5.4 Συμπληρωματικότητα με πολιτικές Ευρωπαϊκών ταμείων/οργάνων	
6. ΟΡΙΖΟΝΤΙΕΣ ΑΡΧΕΣ	
6.1 Συμβολή ΤΠΑ στη Βιώσιμη Ανάπτυξη	
6.2 Συμβολή ΤΠΑ στην ισότητα ευκαιριών και κατάργηση των διακρίσεων	
6.3 Συμβολή ΤΠΑ στην ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών	
6.4 Αναμενόμενη συνέπεια στο περιβάλλον	
7. ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ – ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ – ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ	
8. ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΕΡΓΩΝ.....	
9. ΕΙΔΙΚΑ ΚΑΙ ΑΛΛΑ ΘΕΜΑΤΑ	
10. ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ.....	

Κατάλογος Πινάκων

Πίνακας 1 Ελληνικές Εξαγωγές 2015-2020.....	
Πίνακας 2 Ελληνικές Εξαγωγές ανά χώρα 2015 -2020	
Πίνακας 3 Ελληνικές Εξαγωγές, χωρίς τα πετρελαιοειδή, ανά χώρα 2015 -2020.....	
Πίνακας 4 Εξαγωγές Υπηρεσιών 2014-2019	
Πίνακας 5 Σύγκριση μεγέθους επιχειρήσεων Ελλάδος /ΕΕ28 (Πηγή ευρωπαϊκή επιτροπή, 2019)	
Πίνακας 6 Άμεσες Ξένες Επενδύσεις προς Ελλάδα & αναγνωριστικές χώρες 2013-2019	
Πίνακας 7 Προέλευση Αμέσων Ξένων Επενδύσεων στην Ελλάδα ανά ήπειρο 2011-2019	
Πίνακας 8 Προέλευση Αμέσων Ξένων Επενδύσεων στην Ελλάδα ανά χώρα.....	
Πίνακας 9 Άμεσες Ξένες Επενδύσεις ως ποσοστό του ΑΕΠ 2013 -2019	
Πίνακας 10 SWOT ανάλυση για την εξωστρέφεια και τις εξαγωγές	
Πίνακας 11 Συνοπτική απεικόνιση σε Πίνακα Στοχοθεσίας ανά γεωγραφική περιοχή.....	
Πίνακας 12 Αντιστοίχιση Ειδικών Αναπτυξιακών Στόχων ΤΠΑ ΥΠΕΞ με Αναπτυξιακό Στόχο ΕΠΑ και Ειδικούς Αναπτυξιακούς Στόχους ΕΠΑ	
Πίνακας 13 Άξονας Προτεραιότητας 5.11	
Πίνακας 14 Άξονας Προτεραιότητας 5.12.....	
Πίνακας 15 Διοικητική υποστήριξη ΤΠΑ ΥΠΕΞ.....	
Πίνακας 16 Συμβολή Αξόνων Προτεραιότητας ΤΠΑ στην επίτευξη των στόχων του ΕΠΑ.....	
Πίνακας 17 Τεχνική βοήθεια ΤΠΑ ΥΠΕΞ.....	
Πίνακας 18 Κατανομή π/ν ανά Αναπτυξιακό Στόχο ΤΠΑ	
Πίνακας 19 Ετήσια κατανομή π/ν ανά Αναπτυξιακό Στόχο ΤΠΑ και Άξονα προτεραιότητας.....	

Κατάλογος Σχημάτων

Σχήμα 1 Αξία εξαγωγών και ΑΕΠ Ελλάδος και ΕΕ28	
Σχήμα 2 Διάρθρωση ΤΠΑ ΥΠΕΞ.....	
Σχήμα 3 Αρχιτεκτονική ΤΠΑ ΥΠΕΞ.....	

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το Εθνικό Πρόγραμμα Ανάπτυξης (ΕΠΑ) θεσπίστηκε με τον ν. 4635/2019 (Α'167). Με το συγκεκριμένο νομικό πλαίσιο δημιουργήθηκε ένα ολοκληρωμένο σύστημα με το οποίο είναι δυνατός ο σχεδιασμός, η διαχείριση, η παρακολούθηση και ο έλεγχος των αναγκαίων παρεμβάσεων που χρηματοδοτούνται από τους εθνικούς πόρους του Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων (ΠΔΕ).

Η Προγραμματική περίοδος του ΕΠΑ είναι πενταετούς διάρκειας, ΠΠ 2021- 2025. Με τον τρόπο αυτό σχηματοποιείται ένα ιδιαίτερα σημαντικό και αποδοτικό εργαλείο για τα Υπουργεία και τις Περιφέρειες.

Το ΕΠΑ έχει αποκεντρωτικό χαρακτήρα, καθώς προβλέπεται ότι οι φορείς θα διαχειρίζονται οι ίδιοι την εφαρμογή και τους πόρους του δικού τους επί μέρους τομεακού ή περιφερειακού προγράμματος και περιλαμβάνει Τομεακά και Περιφερειακά Προγράμματα Ανάπτυξης (ΤΠΑ – ΠΠΑ), τα οποία καταρτίζονται από το οικείο Υπουργείο/Περιφέρεια μετά από διαβούλευση με τους κοινωνικούς εταίρους και εγκρίνονται από τον Υπουργό Ανάπτυξης και Επενδύσεων και τα οποία περιλαμβάνουν τους στόχους του μεσοπρόθεσμου αναπτυξιακού προγραμματισμού στον τομέα ευθύνης του οικείου φορέα, με βάση τον αντίστοιχο προγραμματισμό του ΕΠΑ και την κατανομή των πόρων του ΕΠΑ που του αναλογούν. Τα ΤΠΑ και ΠΠΑ διαρθρώνονται σε Άξονες Προτεραιότητας, οι οποίοι αντιστοιχούν σε κάθε προτεραιότητα της στρατηγικής στο πλαίσιο του ΕΠΑ, που έχει συγκεκριμένους μετρήσιμους ποσοτικούς και ποιοτικούς στόχους.

Για την υλοποίηση του ΕΠΑ προβλέπεται η κατάρτιση συγκεκριμένου Συστήματος Διαχείρισης και Ελέγχου, που αποτελεί ένα σύνολο κανόνων και διαδικασιών, τους οποίους εφαρμόζουν οι διοικητικές αρχές διαχείρισης και ελέγχου του ΕΠΑ με αντικειμενικό σκοπό τη χρηστή δημοσιονομική διαχείριση των πόρων και την αποτελεσματική εφαρμογή του ΕΠΑ και των ΤΠΑ/ΠΠΑ.

Η Υ.Σ. του ΕΠΑ, υποστηριζόμενη από τη Διεύθυνση Διαχείρισης Εθνικού Προγράμματος Δημοσίων Επενδύσεων (Δι.Δι.Ε.Π.), συντονίζει τον σχεδιασμό του ΕΠΑ και των Προγραμμάτων του, προβαίνει στις απαραίτητες ενέργειες για την παρακολούθηση της υλοποίησής τους και τον έλεγχο των ενταγμένων έργων και εισηγείται την αναθεώρησή του. Παράλληλα, για τη διαχείριση του συνόλου ή μέρους των προβλεπόμενων από το ΕΠΑ προγραμμάτων και πόρων, προβλέπεται ο ορισμός από τους φορείς αντίστοιχων Υπηρεσιών Διαχείρισης Προγραμμάτων.

Το συγκεκριμένο χρηματοδοτικό εργαλείο είναι ουσιαστικής σημασίας την τρέχουσα χρονική περίοδο τόσο λόγω της εξελισσόμενης πανδημίας του κορονοϊού COVID-19 και των παραγόμενων κοινωνικών και οικονομικών συνεπειών όσο και λόγω των βασικών μεταρρυθμίσεων, όπως αυτές προβλέπονται και οριοθετούνται από το Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρυθμίσεων και τις λοιπές κανονιστικές υποχρεώσεις της χώρας απέναντι στην Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

Στο ανωτέρω πλαίσιο, το Υπουργείο Εξωτερικών (ΥΠΕΞ) με το παρόν έγγραφο παρουσιάζει την πρότασή του για το Τομεακό Πρόγραμμα Ανάπτυξης του πεδίου ευθύνης του. Στην πρόταση για το Τομεακό Πρόγραμμα Ανάπτυξης 2021-2025 το ΥΠΕΞ εξειδικεύει τους στόχους του μεσοπρόθεσμου αναπτυξιακού προγραμματισμού, κατανέμοντας τους πόρους του ΕΠΑ που

του αναλογούν σε ενδεικτικές Δράσεις και έργα υψηλής προτεραιότητας διαμορφώνοντας παράλληλα και το πλαίσιο για την έγκαιρη και αποτελεσματική υλοποίησή τους.

Στόχος του ΥΠΕΞ είναι η ενίσχυση της θέσης της Ελλάδας στο διεθνές περιβάλλον, μέσω της προώσπισης των εθνικών συμφερόντων, αλλά και της ενίσχυσης της εξωστρέφειας και των εξαγωγών. Το ΤΠΑ ΥΠΕΞ για την περίοδο 2021-2025 διαρθρώνεται στα εξής κεφάλαια:

- Στο πρώτο κεφάλαιο παρουσιάζονται ο τομέας ευθύνης του ΥΠΕΞ, καθώς και οι τρέχουσες προκλήσεις και ανάγκες.
- Στο δεύτερο κεφάλαιο παρατίθεται η ανάλυση στρατηγικής του ΥΠΕΞ στο πλαίσιο του ΕΠΑ, ο προσδιορισμός των Αναπτυξιακών Στόχων, των Ειδικών Αναπτυξιακών Στόχων (ΕΑΣ), η αντιστοίχιση τους με τους Αναπτυξιακούς Στόχους του ΕΠΑ, οι Άξονες Προτεραιότητας (ΑΠ) και η αντιστοίχισή τους με τις Προτεραιότητες του ΕΠΑ και η τεκμηρίωση συμβολής τους στην επίτευξη των στόχων του ΕΠΑ.
- Στο τρίτο κεφάλαιο αναπτύσσεται η Τεχνική Βοήθεια του Προγράμματος.
- Στο τέταρτο κεφάλαιο αφορά στον Προϋπολογισμό (Π/Υ) του ΤΠΑ, παρουσιάζονται οι χρηματοδοτικοί πίνακες με κατανομή ανά έτος και Άξονα Προτεραιότητας.
- Στο πέμπτο κεφάλαιο παρουσιάζεται η συμβολή του ΤΠΑ του ΥΠΕΞ στην εφαρμογή Δημοσίων Πολιτικών.
- Στο έκτο κεφάλαιο γίνεται αναφορά της συνεισφοράς του Προγράμματος, στις Οριζόντιες Αρχές.
- Στο έβδομο κεφάλαιο αναφέρεται η Υπηρεσία Διαχείρισης του ΤΠΑ ΥΠΕΞ.
- Στο όγδοο κεφάλαιο προσδιορίζεται το γενικό περίγραμμα των κριτηρίων επιλογής έργων, με βάση τα οποία θα αξιολογούνται οι προτάσεις των φορέων υλοποίησης.
- Στο ένατο κεφάλαιο αναφέρεται ότι δεν προκύπτουν ειδικά και άλλα θέματα στο πλαίσιο του ΤΠΑ.
- Στο δέκατο κεφάλαιο περιγράφεται συνοπτικά η διαδικασία σχεδιασμού του Προγράμματος.

1. ΑΝΑΛΥΣΗ ΥΦΙΣΤΑΜΕΝΗΣ ΚΑΤΑΣΤΑΣΗΣ ΤΟΜΕΑ

Στην παρούσα ενότητα παρουσιάζονται το θεσμικό πλαίσιο και οι κανονιστικές αρμοδιότητες του ΥΠΕΞ, καθώς και η ανάλυση της γενικότερης στρατηγικής του Υπουργείου, όπως αυτή απορρέει από τα εθνικά στρατηγικά κείμενα και τις κανονιστικές διατάξεις και υποχρεώσεις της χώρας προς την ΕΕ καθώς και τις τρέχουσες προκλήσεις.

1.1 Θεσμικό πλαίσιο φορέα άσκησης πολιτικής, κανονιστική αρμοδιότητα – Τομείς Παρέμβασης

Αποστολή του Υπουργείου Εξωτερικών είναι η άσκηση της εξωτερικής πολιτικής της χώρας, η οποία περιλαμβάνει θέματα που αφορούν στις διεθνείς σχέσεις, τη διεθνή συνεργασία και τη διεθνή πολιτική της χώρας, την προάσπιση των ελληνικών συμφερόντων στο εξωτερικό, τη παρακολούθηση των διμερών και διεθνών πολιτικών, οικονομικών, πολιτιστικών και άλλων θεμάτων, καθώς και ζητημάτων διεθνούς ασφάλειας.

Η άσκηση της εξωτερικής πολιτικής περιλαμβάνει παρακολούθηση, αξιολόγηση, σχεδιασμό και εφαρμογή. Το Υπουργείο Εξωτερικών επιδιώκει:

- α) Την ασφάλεια και ακεραιότητα της χώρας κατά τις επιταγές του Συντάγματος.
- β) Την περιφερειακή και διεθνή σταθερότητα και ειρήνη.
- γ) Την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων.
- δ) Την αναβάθμιση του ρόλου και της παρουσίας της Χώρας στην Ευρωπαϊκή Ένωση και στο διεθνές σύστημα.
- ε) Τη συμβολή στην εμπέδωση της διεθνούς νομιμότητας.
- στ) Την προαγωγή των πολιτικών και οικονομικών συμφερόντων της Χώρας σε διμερές και πολυμερές επίπεδο.
- ζ) Την προβολή του ελληνικού πνεύματος και πολιτισμού στο εξωτερικό.
- η) Την προώθηση και προστασία των δικαιωμάτων και των συμφερόντων των Ελλήνων στο εξωτερικό, καθώς και τη διατήρηση και σύσφιξη των δεσμών με τους ανά τον κόσμο ομογενείς.
- θ) Την προώθηση των οικονομικών, εμπορικών, ναυτιλιακών, τουριστικών και λοιπών ελληνικών συμφερόντων στο εξωτερικό, καθώς και τη διευκόλυνση της πρόσβασης στις διεθνείς αγορές των εγχώριων επιχειρήσεων και την προσέλκυση άμεσων ξένων επενδύσεων.
- ι) Τη βελτίωση της διεθνούς εικόνας της Ελλάδας στο εξωτερικό μέσα από την άσκηση Δημόσιας Διπλωματίας.

Στην αρμοδιότητα του Υπουργείου Εξωτερικών ανήκουν:

- α) Η προαγωγή και προάσπιση των δικαιωμάτων και η τήρηση των υποχρεώσεων της Ελληνικής Δημοκρατίας, καθώς και η υποστήριξη και προώθηση των εθνικών συμφερόντων στα ξένα κράτη, στους διεθνείς οργανισμούς, στα διεθνή όργανα και στις συνδιασκέψεις.

β) Η παρακολούθηση των διμερών και διεθνών πολιτικών, οικονομικών, πολιτιστικών και άλλων θεμάτων, καθώς και ζητημάτων διεθνούς ασφάλειας, η ενημέρωση της Κυβέρνησης και η διατύπωση σχετικών εισηγήσεων επ' αυτών.

γ) Η ενημέρωση των ξένων κρατών, των διεθνών οργανισμών και της διεθνούς κοινής γνώμης, καθώς και η παροχή πληροφοριών επί των ελληνικών θέσεων και θεμάτων εθνικού ενδιαφέροντος.

δ) Η συμμετοχή στη διεθνή συνεργασία, η διαπραγμάτευση και η μέριμνα για τη σύναψη, παρακολούθηση και εφαρμογή των διεθνών συνθηκών και άλλων διεθνών πράξεων, καθώς και ο χειρισμός διεθνών διαδικασιών συνδιαλλαγής, διαιτησίας και δικαστικού διακανονισμού.

ε) Η εκπροσώπηση της Ελληνικής Δημοκρατίας στα ξένα κράτη, τους διεθνείς οργανισμούς και άλλα διεθνή όργανα και συνδιασκέψεις, καθώς και η εκπροσώπηση της ενώπιον του Διεθνούς Δικαστηρίου της Χάγης και παντός άλλου διεθνούς δικαστηρίου, των δικαστηρίων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου ή άλλου διεθνούς δικαιοδοτικού οργάνου.

στ) Η εκπροσώπηση της Χώρας στην Ευρωπαϊκή Ένωση και η επεξεργασία της πολιτικής για τη θεσμική εξέλιξη της Ένωσης και την ευρωπαϊκή ολοκλήρωση, σε συνεργασία με άλλα υπουργεία και φορείς.

ζ) Ο συντονισμός των υπουργείων και φορέων στον σχεδιασμό, την εφαρμογή και την αξιολόγηση της ευρωπαϊκής και της εν γένει εξωτερικής πολιτικής της Χώρας.

η) Η διπλωματική υποστήριξη των οργάνων του κράτους, των ν.π.δ.δ., των δημοσίων επιχειρήσεων και οργανισμών, καθώς επίσης και των πολιτικών κομμάτων και των βουλευτών, κατά την πραγματοποίηση των διεθνών επαφών τους.

θ) Η προώθηση και προστασία των δικαιωμάτων και των συμφερόντων των Ελλήνων στο εξωτερικό, θέματα αναφερόμενα στον απόδημο ελληνισμό και την παλιννόστηση, ως και η διατήρηση και σύσφιξη των δεσμών της Ελλάδας με τους ανά τον κόσμο ομογενείς και η εξυπηρέτηση αυτών και των αποδήμων, μέσω του Κέντρου Εξυπηρέτησης και Πληροφόρησης Πολιτών και Αποδήμων Ελλήνων (Κ.Ε.Π.Π.Α.Ε.).

ι) Η παρέμβαση στους διεθνείς και περιφερειακούς οικονομικούς θεσμούς συνεργασίας για την εξυπηρέτηση της εθνικής οικονομίας, στο πλαίσιο της προόδου της τεχνολογίας, της πληροφορικής και της επικοινωνίας, από την ανάπτυξη των διαπολιτισμικών επαφών, τη διεθνοποίηση και εντεινόμενη αλληλεξάρτηση των εθνικών οικονομιών και τις υπερεθνικές ρυθμίσεις που προωθούν οι διεθνείς και περιφερειακοί θεσμοί συνεργασίας.

ια) Η προώθηση και προστασία των ελληνικών συμφερόντων στον κυβερνοχώρο.

ιβ) Η διπλωματική και προξενική συνδρομή Ελλήνων πολιτών, αναγνωρισμένων κοινωνικών ομάδων και ιδιωτικών οργανώσεων, κατά τις διεθνείς δραστηριότητές τους, εφόσον αυτές δεν είναι αντίθετες με τα εθνικά συμφέροντα

ιγ) Η ανάπτυξη των διεθνών πολιτικών, οικονομικών και πολιτιστικών σχέσεων της Ελληνικής Δημοκρατίας, μέσω της πληροφόρησης, κινητοποίησης και της άσκησης επιρροής στη διεθνή κοινή γνώμη και την κοινή γνώμη άλλων κρατών, προς την κατεύθυνση της επίτευξης των στόχων της εξωστρέφειας, της διαχείρισης της εθνικής εικόνας και της υποστήριξης των εθνικών συμφερόντων.

ιδ) Η διεθνής προβολή της Ελλάδας, του ελληνικού πνεύματος και του πολιτισμού και η βελτίωση της διεθνούς εικόνας της Ελλάδας στο εξωτερικό μέσα από την άσκηση Δημόσιας Διπλωματίας.

- ιε) Η παρακολούθηση θεμάτων που αφορούν στην προστασία των δικαιωμάτων του ανθρώπου και την ανθρωπιστική δράση σε διεθνές επίπεδο.
- ιστ) Η παρακολούθηση θεμάτων που προκύπτουν από την εφαρμογή διεθνών συνθηκών για συγκεκριμένες ομάδες του πληθυσμού της Χώρας, σε συνεργασία με άλλα αρμόδια υπουργεία.
- ιζ) Η εποπτεία και ο έλεγχος των αναγνωρισμένων εκπαιδευτικών ιδρυμάτων και σωματείων στο εξωτερικό.
- ιη) Η παρακολούθηση των κοινοτικών, εκπαιδευτικών και εκκλησιαστικών υποθέσεων των Ελλήνων στο εξωτερικό.
- ιθ) Τα θέματα που αφορούν σε εθνικά και άλλα κληροδοτήματα, δωρεές και εισφορές υπέρ του Δημοσίου ή κοινωφελών σκοπών στο εξωτερικό.
- κ) Τα θέματα που αφορούν στην προσωπική εν γένει κατάσταση των Ελλήνων στο εξωτερικό, τα θέματα που έχουν σχέση με την ελληνική ιθαγένεια και τα διαβατήριά τους, καθώς και η επιμέλεια των κληρονομιών Ελλήνων που απεβίωσαν στο εξωτερικό.
- κα) Θέματα συναφή προς τη δικαστική αρωγή, την επίδοση δικογράφων, την εκτέλεση δικαστικών αποφάσεων και ανακριτικών παραγγελιών στο εξωτερικό, καθώς και την έκδοση εγκληματιών, με την επιφύλαξη ισχυουσών διεθνών συμφωνιών που δεσμεύουν την Ελληνική Δημοκρατία.
- κβ) Η διπλωματική αλληλογραφία του Προέδρου της Δημοκρατίας.
- κγ) Η εθιμοτυπία και η εθιμοταξία, θέματα απονομής διασήμων ελληνικών Ταγμάτων Αριστείας και άδειας αποδοχής ξένων διασήμων.
- κδ) Η χορήγηση διπλωματικών και υπηρεσιακών διαβατηρίων.
- κε) Οι σχέσεις της Ελληνικής Δημοκρατίας προς τον Οικουμενικό Θρόνο, τα άλλα Πατριαρχεία, τις Αυτοκέφαλες Ορθόδοξες Εκκλησίες, καθώς και θέματα που αφορούν στα άλλα χριστιανικά δόγματα, θρησκευματα και διεθνείς εκκλησιαστικές οργανώσεις στο εξωτερικό.
- κστ) Η πολιτική Διοίκηση του Αγίου Όρους.
- κζ) Η επικύρωση εγγράφων των ελληνικών αρχών που προορίζονται για τις ελληνικές και ξένες αρχές στο εξωτερικό και η επικύρωση της υπογραφής των εντεταλμένων οργάνων των διπλωματικών και προξενικών αρχών στην Ελλάδα επί εγγράφων τους που προορίζονται για τις ελληνικές υπηρεσίες.
- κη) Θέματα που ανάγονται στα καθήκοντα των διπλωματικών και προξενικών αρχών, σύμφωνα με τα οριζόμενα στα οικεία άρθρα του παρόντος.
- κθ) Η ενημέρωση των μελών της Βουλής των Ελλήνων επί των θεμάτων αρμοδιότητάς του.

Ως προς τη διάρθρωση του Υπουργείου Εξωτερικών, αναφέρουμε:

1. Το Υπουργείο Εξωτερικών περιλαμβάνει την Κεντρική Υπηρεσία, τις Περιφερειακές Υπηρεσίες που υπάγονται σε αυτήν και την Εξωτερική Υπηρεσία, η οποία αποτελείται από τις διπλωματικές και προξενικές Αρχές.
2. Το Υπουργείο Εξωτερικών εποπτεύει τους φορείς, τα κέντρα και τα ιδρύματα τα οποία χρηματοδοτούνται από αυτό, καθώς και αυτά που υπάγονται με νόμο στην εποπτεία του.

Ειδικότερα, ως προς τον τομέα της Εξωστρέφειας, αναφέρουμε τα εξής:

1. Στο ΥΠΕΞ λειτουργεί Γενική Γραμματεία Διεθνών Οικονομικών Σχέσεων και Εξωστρέφειας, η οποία έχει συσταθεί με το άρθρο 3 του π.δ. 84/2019 (Α' 123). Στην αποστολή της συμπεριλαμβάνονται η ευθύνη για την εκπόνηση του Εθνικού Στρατηγικού Σχεδίου Εξωστρέφειας και τον συντονισμό των δράσεων των υπουργείων και των κρατικών και ιδιωτικών φορέων για την ενίσχυση της εξωστρέφειας, ο συντονισμός όλων των δράσεων για την υλοποίηση της αρχιτεκτονικής της διεθνούς εικόνας της χώρας (national brand), καθώς

και η παρακολούθηση, ο συντονισμός και η υλοποίηση της ανάπτυξης της διαχείρισης της ελληνικής ονομασίας προϊόντων και υπηρεσιών (εθνικό σήμα και εικόνα - branding) στο εξωτερικό, με την εκπόνηση και υλοποίηση σχεδίου εφαρμογής και διάχυσης στη Δημόσια Διοίκηση και στον δημόσιο τομέα και με την επιφύλαξη του άρθρου 75 του ν. 4761/2020 (Α' 248), ο συντονισμός των υπηρεσιών των υπουργείων σε θέματα σχεδιασμού και εφαρμογής δράσεων εξωστρέφειας, διεθνούς επικοινωνίας και προβολής των ιδίων και των εποπτευόμενων φορέων τους, ώστε να διασφαλίζονται η εναρμόνιση με το Εθνικό Στρατηγικό Σχέδιο Εξωστρέφειας, η συμβολή στη διαμόρφωση της κυβερνητικής πολιτικής για την εξωστρέφεια της ελληνικής οικονομίας, η εποπτεία, ο συντονισμός και η παρακολούθηση της υλοποίησης των επιχειρησιακών σχεδίων για το εξωτερικό εμπόριο και τις επενδύσεις στο εξωτερικό, που καταρτίζουν οι εποπτευόμενοι φορείς, ο συντονισμός των υπηρεσιών των υπουργείων και φορέων σε θέματα σχεδιασμού, προγραμματισμού, εφαρμογής, αναθεώρησης και επικαιροποίησης δράσεων εξωστρέφειας, η παρακολούθηση, μελέτη και εισήγηση για την επίλυση κάθε ζητήματος που αναφέρεται στις αρμοδιότητες της Γενικής Γραμματείας και η εν γένει προώθηση, ενίσχυση και προάσπιση των ελληνικών οικονομικών και εμπορικών συμφερόντων στο εξωτερικό.

2. Επιπλέον, στην εποπτεία της Γενικής Γραμματείας Διεθνών Οικονομικών Σχέσεων και Εξωστρέφειας υπάγονται: α) Η Ελληνική Εταιρεία Επενδύσεων και Εξωτερικού Εμπορίου Α.Ε. (Enterprise Greece) και β) Ο Οργανισμός Ασφάλισης Εξαγωγικών Πιστώσεων (Ο.Α.Ε.Π.).

Το Υπουργείο Εξωτερικών, μέσω των Αρχών της χώρας μας στο εξωτερικό, διαθέτει μηχανισμό και δομή, καθώς και μακρόχρονη εμπειρία στην άντληση και διάχυση πρωτογενούς πληροφόρησης. Η ενίσχυση και βελτίωση των υποδομών και διαδικασιών του Υπουργείου Εξωτερικών, μπορούν να μεγιστοποιήσουν την αξιοποίηση του ρόλου του και των παρεχόμενων από αυτό υπηρεσιών, τόσο προς φορείς του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα, όσο και προς πολίτες και επιχειρήσεις.

Στο πλαίσιο των ανωτέρω αρμοδιοτήτων, η έμφαση στο Τομεακό Πρόγραμμα Ανάπτυξης του ΥΠΕΞ αφορά στον τομέα της Οικονομικής Διπλωματίας και επικεντρώνεται στον Αναπτυξιακό Στόχο του ΕΠΑ «Εξωστρέφεια».

1.2 Εθνικά στρατηγικά κείμενα – κανονιστικές και λοιπές υποχρεώσεις

1.2.1 Εκθέσεις Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την Ελλάδα στο πλαίσιο της διαδικασίας του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου

Σύμφωνα με την έκθεση Ευρωπαϊκού Εξαμήνου για την Ελλάδα για το έτος 2019¹ οι εξαγωγές συνετέλεσαν σημαντικά στη διαμόρφωση της παρατηρούμενης προσαρμογής και ανάπτυξης της ελληνικής οικονομίας κατά τα τελευταία έτη. Μετά την απότομη συρρίκνωση της κατανάλωσης κατά τα τελευταία έτη, το υπόλοιπο μέρος της προσαρμογής θα πρέπει να προέλθει από την

¹ Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Έκθεση Χώρας – Ελλάδα 2019, SWD (2019) 1007 final, 27.02.2019

πλευρά της προσφοράς, μέσω της αύξησης των επενδύσεων, της παραγωγικότητας και των εξαγωγών.

Αρκετά χρόνια ανεπαρκών επενδύσεων δημιούργησαν σημαντικές επενδυτικές ανάγκες στην ελληνική οικονομία. Η ελληνική οικονομία χαρακτηρίζεται σήμερα από σχετικά χαμηλή παραγωγικότητα λόγω κυκλικών αλλά και διαρθρωτικών παραγόντων. Η αύξηση της παραγωγικότητας ήταν στάσιμη ακόμη και πριν από την κρίση, γεγονός που υποδεικνύει ότι τα διαρθρωτικά προβλήματα στην κατανομή των συντελεστών παραγωγής προϋπήρχαν της κρίσης. Παρόλο που μέρος της προσαρμογής της ελληνικής οικονομίας οφείλεται σε κυκλική συρρίκνωση της εγχώριας ζήτησης, οι προηγούμενες βελτιώσεις της εξωτερικής ανταγωνιστικότητας αρχίζουν να αποδίδουν καρπούς. Οι εξαγωγές αγαθών της Ελλάδας ανέκαμψαν σημαντικά κατά την περίοδο των τελευταίων ετών και έφθασαν σε ιστορικά υψηλά επίπεδα παρόλο που αναμένεται βραδύτερη αύξηση τα επόμενα έτη λόγω εξασθένησης της εξωτερικής ζήτησης.

Η ανάπτυξη των εξαγωγών δεν είναι απλώς ισχυρή γενικά, αλλά έχει επίσης ευρεία βάση και είναι ισόρροπη από γεωγραφική και τομεακή άποψη, και, ως εκ τούτου, είναι ανθεκτική σε μελλοντικούς εξωτερικούς κλυδωνισμούς. Ωστόσο, η Ελλάδα ξεκίνησε από χαμηλό επίπεδο και, σε σύγκριση με την υπόλοιπη ΕΕ, εξάγει κατά κύριο λόγο πρωτογενή προϊόντα και αγαθά χαμηλής προστιθέμενης αξίας με χαμηλή συνιστώσα καινοτομίας. Η Ελλάδα είναι επίσης η λιγότερο ανοικτή χώρα στην ΕΕ από άποψη επενδύσεων και εμπορικών ροών, γεγονός που προκαλεί εντύπωση, ιδιαίτερα δεδομένου του μικρού μεγέθους και της ευνοϊκής γεωγραφικής θέσης της. Εντούτοις, η Ελλάδα κατόρθωσε να αντιστρέψει την επί δεκαετία καταγραφείσα τάση μείωσης του παγκόσμιου μεριδίου της στις εξαγωγές και σήμερα εμφανίζει ευρεία επέκταση όσον αφορά τις αγορές προορισμού και τους οικονομικούς τομείς.

Ο τουρισμός συμβάλλει σημαντικά στις εξαγωγές και αποτελεί ζωτική κινητήρια δύναμη της ελληνικής οικονομίας. Ο τουρισμός ενώ κατέγραψε σημαντική αύξηση τα τελευταία έτη δείχνει ότι, εκτός αν πραγματοποιηθούν μαζικές επενδύσεις, ενδέχεται να έχουν απομείνει περιορισμένες δυνατότητες ανάπτυξης στον εν λόγω τομέα. Η συγκέντρωση των εξαγωγών υπηρεσιών στον τουρισμό και τις μεταφορές καθιστά την Ελλάδα ευάλωτη στην κατάσταση που επικρατεί τόσο στις χώρες προέλευσης των τουριστών όσο και στις ανταγωνίστριες χώρες. Άλλοι κλάδοι, όπως οι υπηρεσίες τεχνολογίας των πληροφοριών, η έρευνα και ανάπτυξη, καθώς και άλλες υπηρεσίες προς τις επιχειρήσεις, θα μπορούσαν να συμβάλουν στη διαφοροποίηση των εξαγωγών υπηρεσιών.

Η Ελλάδα δέχεται επίσης ένα ιστορικά υψηλό επίπεδο άμεσων ξένων επενδύσεων, αν και από πολύ χαμηλή βάση. Λόγω των περιορισμένων δημοσιονομικών περιθωρίων και της μειωμένης ικανότητας του ιδιωτικού τομέα για περαιτέρω μόχλευση, η προσέλκυση άμεσων ξένων επενδύσεων θα μπορούσε να έχει καθοριστική σημασία για τη διαδικασία προσαρμογής.

Σύμφωνα με την έκθεση Ευρωπαϊκού Εξαμήνου για την Ελλάδα για το έτος 2020², η οικονομία της Ελλάδας παραμένει σχετικά κλειστή, με δεδομένο το μικρό της μέγεθος με παρά τη σταθερή τάση για μεγαλύτερη εξωστρέφεια. Παρατηρείται σημαντικό χάσμα της Ελλάδας ως προς την εξωστρέφεια του εμπορίου σε σύγκριση με τους ομολόγους της στη ζώνη του ευρώ το οποίο

² Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Έκθεση Χώρας – Ελλάδα 2020, SWD (2020) 507 final, 26.02.2020

φαίνεται ακόμη πιο εντυπωσιακό, δεδομένου του μεγέθους της οικονομίας, καθώς οι μικρότερες οικονομίες είναι κατά κανόνα πιο εξωστρεφείς. Η Ελλάδα κατατάσσεται πιο κοντά στις μεγαλύτερες οικονομίες της ΕΕ, στις οποίες η εγχώρια ζήτηση και η εγχώρια αγορά έχουν μεγαλύτερη βαρύτητα απ' ό,τι στις μικρότερες οικονομίες. Τα στοιχεία δείχνουν ότι, παρά τις σημαντικές βελτιώσεις της ανταγωνιστικότητας ως προς το κόστος τα τελευταία χρόνια, παράγοντες όπως οι φραγμοί στον ανταγωνισμό και το υποκείμενο θεσμικό έλλειμμα (συμπεριλαμβανομένου της περιορισμένης χρήσης της εικόνας της χώρας ως «εμπορικού σήματος» και του κατακερματισμού των εργαλείων/οργανισμών για την προώθηση των εξαγωγών), περιορίζουν την αύξηση των εξαγωγών της Ελλάδας. Επιπλέον, σημαντικό εμπόδιο αποτέλεσαν οι εξαιρετικά δυσχερείς πιστωτικές συνθήκες που παρατηρήθηκαν την τελευταία δεκαετία.

Το συνεχιζόμενο εμπορικό έλλειμμα καταδεικνύει χρόνιες διαρθρωτικές αδυναμίες, που συνεπάγονται αυξημένο κόστος για τις επιχειρήσεις και απώλειες ανταγωνιστικότητας. Ενώ οι εισαγωγές συμπίεζονται από την υποτονικότητα της οικονομίας, η ανεπαρκής προσαρμογή στο εμπορικό ισοζύγιο της Ελλάδας θέτει φραγμούς στην ανάπτυξη των εξαγωγών. Παρά τις μεταρρυθμίσεις που έχουν μειώσει τον κανονιστικό φόρτο, σύμφωνα με τα τελευταία στοιχεία ρύθμισης της αγοράς προϊόντων του ΟΟΣΑ, η Ελλάδα εμφανίζει σχετικά χαμηλές επιδόσεις όσον αφορά τη διευκόλυνση του εμπορίου (δηλ. την απλούστευση και την εναρμόνιση των διεθνών εμπορικών διαδικασιών) και τη μεταχείριση των αλλοδαπών προμηθευτών. Επιπλέον, είναι συχνά δύσκολο για τους μικρούς παραγωγούς, οι οποίοι κυριαρχούν στην Ελλάδα, να εισέλθουν στις διεθνείς αγορές και στις παγκόσμιες αλυσίδες αξίας.

Το ελληνικό προφίλ εξαγωγών αποτελείται κατά 54% από εμπορεύματα και κατά 46% από υπηρεσίες. Τα μεγαλύτερα μερίδια εξαγωγών εμπορευμάτων αφορούν ορυκτά προϊόντα (31%), πρώτες ύλες (13%), χημικά προϊόντα (9%) και τρόφιμα (9%). Στον τομέα της μεταποίησης, οι ελληνικές εξαγωγές είναι κυρίως μέσης-χαμηλής τεχνολογίας. Στον τομέα των υπηρεσιών, οι ταξιδιωτικές υπηρεσίες και οι μεταφορές έχουν τα υψηλότερα ποσοστά εξαγωγών, με 53% και 31% αντιστοίχως. Οι βασικοί εταίροι της Ελλάδας ως προς τις εξαγωγές αγαθών είναι οι χώρες της ΕΕ (ποσοστό 53%) και οι εκτός ΕΕ γειτονικές χώρες (ποσοστό 25%). Οι 10 κυριότεροι ελληνικοί εξαγωγικοί προορισμοί είναι είτε αγορές με σχετικά χαμηλό δυναμισμό —των οποίων οι εισαγωγές αυξάνονται με βραδύτερο ρυθμό απ' ό,τι οι παγκόσμιες εισαγωγές— ή αγορές όπου η Ελλάδα έχει χαμηλό πλεονέκτημα ανταγωνιστικότητας, γεγονός που υποδηλώνει χαμηλότερη ανάπτυξη των ελληνικών εξαγωγών σε σύγκριση με τη συνολική αύξηση των εισαγωγών στην οικεία χώρα προορισμού.

Οι ελληνικές εξαγωγές αφορούν κυρίως προϊόντα χαμηλής προστιθέμενης αξίας και χαμηλού τεχνολογικού περιεχομένου, τα οποία αντιμετωπίζουν έντονο ανταγωνισμό από χώρες με χαμηλότερο κόστος εργασίας. Τα προϊόντα υψηλής και μεσαίας-υψηλής τεχνολογίας, τα οποία αυξάνονται ταχύτερα όσον αφορά την παγκόσμια αγορά τους, εξακολουθούν να αντιστοιχούν μόλις στο ένα τέταρτο των συνολικών εξαγωγών. Αυτό περιορίζει τη συμμετοχή της Ελλάδας στις παγκόσμιες αλυσίδες αξίας. Τέλος, η Ελλάδα εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από τον τουρισμό, ο οποίος και αποτελεί καίριας σημασίας οικονομικό κλάδο.

Οι εξαγωγικές επιδόσεις θα μπορούσαν να βελτιωθούν αν επικεντρώνονταν περισσότερο σε τομείς με υψηλές προοπτικές ανάπτυξης και σε τομείς στους οποίους η Ελλάδα έχει συγκριτικό

πλεονέκτημα. Επί του παρόντος, ισχυρά πλεονεκτήματα της Ελλάδας είναι τα φυσικά και υλικά περιουσιακά της στοιχεία (π.χ. ακτογραμμή, βιοποικιλότητα και υποδομές), το ανθρώπινο κεφάλαιο, η πολιτιστική κληρονομιά και η γεωγραφική της θέση. Αυτά δημιουργούν σημαντικές επενδυτικές ευκαιρίες σε τομείς όπως ο τουρισμός, η εφοδιαστική αλυσίδα και οι μεταφορές, η ενέργεια, η τεχνολογία πληροφοριών και επικοινωνιών και τα γεωργικά προϊόντα διατροφής. Έως σήμερα, η Ελλάδα δεν έχει αξιοποιήσει πλήρως τα οφέλη της έξυπνης εξειδίκευσης σε περιφερειακό επίπεδο. Η υποστήριξη μικρών τοπικών καινοτόμων νεοσύστατων επιχειρήσεων και πρωτοβουλιών για την επιτάχυνση των επιχειρηματικών δραστηριοτήτων θα μπορούσε να βοηθήσει να αναπτυχθούν τομείς όπως τα γεωργικά προϊόντα διατροφής και ο τουρισμός. Η μεγαλύτερη χρήση του πλαισίου συμπράξεων δημόσιου και ιδιωτικού τομέα, σύμφωνα με τη νομοθεσία που θεσπίστηκε πρόσφατα, θα επιτρέψει την υλοποίηση έργων μεγάλης κλίμακας σε τομείς όπως τα δίκτυα υποδομών, η ενέργεια και οι ψηφιακές υποδομές του δημόσιου τομέα, συμπεριλαμβανομένων των δημόσιων μεταφορών.

Τα μέτρα πολιτικής σε βασικούς τομείς περιλαμβάνουν τα εξής:

- i) αναβάθμιση των περιφερειακών υποδομών (π.χ. περιφερειακοί αερολιμένες, διασυννοριακοί σιδηρόδρομοι, μαρίνες και λιμένες) για πρόσβαση σε αναπτυσσόμενες αγορές στην ευρύτερη περιοχή,
- ii) αναβάθμιση των παραδοσιακών τουριστικών προϊόντων σε πιο εξελιγμένα και υψηλότερης αξίας προϊόντα (π.χ. θεματικός τουρισμός), ώστε να αυξηθεί η δαπάνη ανά διαμονή,
- iii) εκμετάλλευση των αυξανόμενων τάσεων στην τεχνολογία της πληροφορίας και των επικοινωνιών, μέσω της δημιουργίας εγκαταστάσεων συναρμολόγησης για προϊόντα και συσκευές υψηλής τεχνολογίας, ανάπτυξης προϊόντων λογισμικού και κέντρων εξυπηρέτησης,
- iv) μετατροπή της Ελλάδας σε ευρωπαϊκή πύλη για πόρους φυσικού αερίου, ηλεκτρικής ενέργειας και πετρελαίου μέσω μεγάλων έργων υποδομής και
- v) δημιουργία συνεργατικών σχημάτων για την αύξηση της κλίμακας για τους παραγωγούς γεωργικών προϊόντων διατροφής, την ανάδειξη της βιοποικιλότητας ως εμπορικού σήματος, και την προώθηση της χρήσης της πιστοποίησης του «σήματος ποιότητας», καθώς και επέκταση των τομέων εμπορεύσιμων αγαθών μέσω κοινών οριζόντιων πολιτικών.

Τέλος, η εδραίωση των θεσμικών μεταρρυθμίσεων στο πλαίσιο του νέου Οργανισμού του Υπουργείου Εξωτερικών και η νέα στρατηγική Οικονομικής Διπλωματίας είναι καίριας σημασίας ώστε να εξασφαλιστεί συντονισμός στην αντιμετώπιση του υφιστάμενου κατακερματισμού των εργαλείων προώθησης των εξαγωγών.

1.2.2 Σχέδιο Ανάπτυξης για την Ελληνική Οικονομία

Σύμφωνα με το Σχέδιο Ανάπτυξης για την Ελληνική Οικονομία (Έκθεση Επιτροπής Πισσαρίδη, Τελική Έκθεση, Νοέμβριος 2020), ο στόχος για τις ελληνικές εξαγωγές προϊόντων και υπηρεσιών είναι να αυξηθούν ώστε να φτάσουν το 50,5% του ΑΕΠ μέχρι το 2030. Στην έκθεση καθορίζονται οι στόχοι αύξησης ανά εξαγωγικό κλάδο και περιγράφονται οι σημαντικότερες προκλήσεις καθώς και οι πολιτικές που μπορούν να διευκολύνουν την επίτευξη των στόχων αυτών.

Οι κλάδοι των πετρελαιοειδών και θαλάσσιων μεταφορών, οι οποίοι αποτελούν το 40% των σημερινών εξαγωγών της Ελλάδας, έχουν σχετικά περιορισμένες δυνατότητες σημαντικής

περαιτέρω ανάπτυξης, και η κεντρική πρόκληση της επόμενης δεκαετίας είναι η διεύρυνση του εξαγωγικού μείγματος. Οι κλάδοι των βιομηχανικών, προϊόντων, αγροτικών προϊόντων και λοιπών υπηρεσιών εκτιμάται ότι παρουσιάζουν τις μεγαλύτερες δυνατότητες ανάπτυξης και ο στόχος ετήσιας αύξησης εξαγωγών κυμαίνεται στο 9%. Ο κλάδος του Τουρισμού έχει τη δυνατότητα να αυξήσει το μερίδιό του στο ΑΕΠ και ο στόχος ετήσιας αύξησης εξαγωγών κυμαίνεται στο 6,5%. Οι εξαγωγές των κλάδων των πετρελαιοειδών και των θαλάσσιων μεταφορών εκτιμάται ότι θα διατηρήσουν το σημερινό ποσοστό τους στο ΑΕΠ, δηλαδή θα αυξηθούν κατά 3,5% ετησίως (ισόποσα με το ΑΕΠ). Αν επιτευχθούν αυτοί οι ρυθμοί αύξησης των εξαγωγών ανά κλάδο, οι πραγματικές εξαγωγές θα αυξηθούν κατά 90% μέχρι το 2030 και θα φτάσουν το 50,5% του ΑΕΠ.

Για να επιτευχθεί μια τόσο σημαντική αύξηση των ελληνικών εξαγωγών απαιτείται πολύπλευρη και συστηματική προσπάθεια σε τρεις, κυρίως, άξονες. Πρώτον, η ελληνική οικονομία πρέπει να γίνει περισσότερο παραγωγική και ανταγωνιστική. Δεύτερον, περισσότερες ελληνικές επιχειρήσεις πρέπει να αποκτήσουν εξαγωγική δραστηριότητα και το μείγμα των εξαγόμενων προϊόντων πρέπει να διευρυνθεί. Τρίτον, το διοικητικό κόστος του εξάγειν πρέπει να μειωθεί. Οι προκλήσεις που σχετίζονται με αυτές τις κατευθύνσεις καθώς και οι πολιτικές για την αντιμετώπιση αυτών των προκλήσεων περιγράφονται στην έκθεση στους παρακάτω τομείς:

1. Παραγωγικότητα της εργασίας, η οποία μπορεί να ενισχυθεί με δύο βασικούς τρόπους:
 - Πρώτον, με οριζόντιες παρεμβάσεις στην οικονομία, οι οποίες θα ενισχύσουν τη συνολική παραγωγικότητα των συντελεστών παραγωγής και
 - Δεύτερον, με την αύξηση των επενδύσεων, ιδίως στους κλάδους παραγωγής προϊόντων οι οποίοι είναι εντάσεως κεφαλαίου.

Είναι χαρακτηριστικό ότι το πάγιο κεφάλαιο (πλην κατοικιών) ανά εργαζόμενο στην Ελλάδα είναι περίπου το μισό από ό,τι στις χώρες ΕΕ-9 και ότι η αναλογία αυτή μειώθηκε κατά σχεδόν 10 ποσοστιαίες μονάδες μέσα στην κρίση λόγω της κατάρρευσης των επενδύσεων. Η αντιστροφή αυτής της εξέλιξης απαιτεί την παροχή κινήτρων για επενδύσεις και την ευρύτερη βελτίωση της χρηματοδότησης. Υπολογίζεται ότι η παραγωγικότητα της εργασίας πρέπει να αυξηθεί ετησίως και μέχρι το 2030 κατά 3,3% στον κλάδο των αγροτικών προϊόντων, τροφίμων και πρώτων υλών, κατά 2,2% στον κλάδο των πετρελαιοειδών και κατά 5,2% στον κλάδο των βιομηχανικών προϊόντων.

Στους κλάδους παραγωγής προϊόντων εκτιμάται ότι το ήμισυ της αύξησης της παραγωγικότητας θα προέλθει από τις οριζόντιες μεταρρυθμίσεις (που περιγράφονται στο Κεφάλαιο 4 της έκθεσης) και το υπόλοιπο από την εμβάθυνση κεφαλαίου, δηλαδή τις επενδύσεις. Υπολογίζεται ότι την επόμενη δεκαετία απαιτούνται €65 δισ. επενδύσεων συνολικά στους κλάδους εξαγωγών προϊόντων για να επιτευχθεί το επιθυμητό αποτέλεσμα: €30 δισ. στον κλάδο αγροτικών προϊόντων, τροφίμων και πρώτων υλών, €11 δισ. στον κλάδο των πετρελαιοειδών και €24 δισ. στον κλάδο των βιομηχανικών προϊόντων. Με βάση την σημερινή πορεία, μόνο ο κλάδος των πετρελαιοειδών επενδύει επαρκώς για την επίτευξη αυτών των στόχων, ενώ ο ρυθμός των επενδύσεων πρέπει να αυξηθεί κατά 20% στα αγροτικά προϊόντα, τρόφιμα και πρώτες ύλες και κατά 45% στα βιομηχανικά προϊόντα.

2. Εξαγωγική δραστηριότητα η οποία κατά κανόνα είναι ευχερέστερη για τις επιχειρήσεις με υψηλή παραγωγικότητα και μεγάλου μεγέθους λόγω της ευκολότερης υπέρβασης πολλών εμποδίων όπως την πληροφόρηση (π.χ. έρευνα αγοράς στο εξωτερικό, διαφήμιση προϊόντος, εύρεση εμπορικών εταίρων και διανομέων προϊόντος), την εύρεση χρηματοδότησης (π.χ. κεφάλαια κίνησης, εμπορική ασφάλιση) καθώς και τις δυσλειτουργίες της Δημόσιας Διοίκησης (π.χ. τελωνεία, επιστροφή ΦΠΑ). Δύο δομικά χαρακτηριστικά της ελληνικής οικονομίας ενδέχεται να δυσχεράνουν την ταχεία αύξηση των εξαγωγών, και κάνουν επιτακτικό τον σχεδιασμό κατάλληλων δημόσιων πολιτικών:

- Πρώτον, η ελληνική οικονομία κυριαρχείται από μικρές επιχειρήσεις (με λιγότερους από 50 εργαζόμενους). Αυτό το χαρακτηριστικό εμφανίζεται και στις εξαγωγικές επιχειρήσεις, οι οποίες είναι μικρότερες και κάνουν εξαγωγές χαμηλότερης αξίας από τις αντίστοιχες ευρωπαϊκές.
- Δεύτερον, η ελληνική οικονομία έχει περιορισμένη εξαγωγική βάση, ιδίως στις σημαντικές κατηγορίες βιομηχανικών προϊόντων «μηχανήματα και οχήματα» και «διάφορα βιομηχανικά είδη». Η άλλη πλευρά αυτών των ιδιαιτεροτήτων της ελληνικής οικονομίας είναι ότι παρεμβάσεις οι οποίες θα μπορούσαν να αμβλύνουν αυτές τις δυσκολίες έχουν τη δυνατότητα να οδηγήσουν σε σημαντική αύξηση εξαγωγών απελευθερώνοντας το δυναμισμό που χαρακτηρίζει πολλές από τις μικρές επιχειρήσεις.

Οι δημόσιοι Οργανισμοί Προώθησης Εξαγωγών (ΟΠΕ) μπορούν να διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο για την αντιμετώπιση των δυσκολιών που αντιμετωπίζουν οι μικρές επιχειρήσεις και οι επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται σε νέα προϊόντα, κυρίως όσον αφορά τη μείωση των εμποδίων πληροφόρησης. Οι ΟΠΕ μπορούν να διευκολύνουν την προώθηση ελληνικών προϊόντων μέσω της διαφήμισης και της συμμετοχής σε εμπορικές εκθέσεις, δραστηριότητες τις οποίες ο οργανισμός "Enterprise Greece" (υπό το Υπουργείο Εξωτερικών) πραγματοποιεί ήδη για ορισμένα προϊόντα. Οι διεθνώς επιτυχημένοι ΟΠΕ παρέχουν πρόσθετη υποστήριξη, όπως παροχή πληροφοριών και ανάλυσης για συγκεκριμένες αγορές, και βοήθεια εξεύρεσης δυνητικών διανομέων και εμπορικών εταίρων. Οι οργανισμοί αυτοί συχνά εξατομικεύονται στις ανάγκες κάθε επιχείρησης και απαιτούν σημαντική τεχνογνωσία. Πρόσφατη έρευνα έδειξε ότι η στήριξη αυτής της μορφής αυξάνει την πιθανότητα των επιχειρήσεων να εξάγουν καθώς και την αξία των εξαγωγών. Επιπλέον, η αποτελεσματικότητα αυτής της στήριξης είναι μεγαλύτερη για τις επιχειρήσεις μικρού και μεσαίου μεγέθους και ειδικά για εκείνες που εξάγουν για πρώτη φορά ή εξάγουν ένα νέο προϊόν, το οποίο είναι ακριβώς το ζητούμενο για την ελληνική οικονομία. Ενώ ένας ΟΠΕ που προσφέρει αυτό το φάσμα υπηρεσιών απαιτεί σημαντικές δαπάνες (π.χ. το Συμβούλιο Εμπορίου της Δανίας έχει ετήσιο προϋπολογισμό €60 εκ. και απασχολεί 75 άτομα στη Δανία και άλλα 230 άτομα σε πρεσβείες και προξενεία στο εξωτερικό), η ανάλυση κόστους-οφέλους είναι θετική (στη Δανία το κέρδος στην προστιθέμενη αξία των νέων εξαγωγών είναι τρεις φορές υψηλότερο από το άμεσο κόστος της προώθησης εξαγωγών). Αυτό μπορεί να ισχύσει ακόμα περισσότερο για την Ελλάδα όπου οι περισσότεροι δυνητικοί εξαγωγείς είναι μικρού ή μεσαίου μεγέθους και, επομένως, η ζήτηση για τέτοιες υπηρεσίες θα είναι πολύ ισχυρή.

3. Διοικητικό κόστος των εξαγωγών το οποίο είναι ιδιαίτερος υψηλό στην Ελλάδα, σε σύγκριση με τις υπόλοιπες ευρωπαϊκές χώρες. Η Έκθεση, χρησιμοποιώντας το οικονομικό υπόδειγμα διεθνούς εμπορίου, σημειώνει ότι μια μείωση του διοικητικού κόστους κατά το

ήμισυ θα οδηγήσει στην αύξηση των εξαγωγών κατά 30%, επειδή οι εξαγωγές θα γίνουν περισσότερο προσοδοφόρες, και την αύξηση του πραγματικού εισοδήματος κατά 4%, λόγω του αυξημένου βαθμού εξειδίκευσης η οποία θα επιτευχθεί.

Τέλος, η Έκθεση στα συμπεράσματά της αναφέρει ότι η προοπτική μετασχηματισμού της οικονομίας με αύξηση της παραγωγικότητας και της εξωστρέφειας, θα επιτρέψει τη σταδιακή σύγκλιση, ως προς κεντρικά χαρακτηριστικά της, με τις άλλες οικονομίες της ΕΕ. Θα επιτρέψει, παράλληλα, την πληρέστερη εκμετάλλευση συγκριτικών πλεονεκτημάτων που σχετίζονται με ειδικά χαρακτηριστικά της χώρας, όπως η γεωγραφική της θέση και η ύπαρξη ισχυρής ομογένειας και άλλου ανθρωπίνου δυναμικού στο εξωτερικό.

1.2.3 Προγραμματική Περίοδος 2021-2027

Για την αξιοποίηση των πόρων του ΕΣΠΑ και του Ταμείου Ανάκαμψης η χώρα μας πρόσφατα υπέβαλε το «1ο Σχέδιο της Συμφωνίας Εταιρικής Σχέσης (ΕΣΠΑ) 2021-2027» καθώς και το κείμενο «Στρατηγικές Κατευθύνσεις για το Εθνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας». Στα παραπάνω κείμενα συνδυάζεται το κανονιστικό πλαίσιο μαζί με το πλαίσιο στρατηγικής και πολιτικής τόσο σε ευρωπαϊκό όσο και στο εθνικό επίπεδο (Εθνικό Πρόγραμμα Μεταρρυθμίσεων 2020 (Απρίλιος 2020), Βίβλος Ψηφιακού Μετασχηματισμού, Στρατηγική Έξυπνης Εξειδίκευσης (έγκριση με την υπ' αρ. 82193/2015 κοινή απόφαση του Υπουργού Οικονομίας, Υποδομών, Ναυτιλίας και Τουρισμού και του Αναπληρωτή Υπουργού Πολιτισμού, Παιδείας και Θρησκευμάτων (Β'1862) και Εκθέσεις Αξιολόγησης αυτής, Πολυετές Σχέδιο Χρηματοδότησης των Εθνικών Υποδομών Έρευνας και Καινοτομίας (Φεβρουάριος 2017), Εκθέσεις για την Ελλάδα για τα έτη 2019 και 2020, στο πλαίσιο της διαδικασίας του ευρωπαϊκού εξαμήνου, συμπεριλαμβανομένων των Παραρτημάτων τους, κυρίως ως προς το σκέλος που αναφέρεται στη χρηματοδότηση της πολιτικής συνοχής για την περίοδο 2021-2027 καθώς και άλλες τομεακές στρατηγικές).

Είναι σαφές ότι με βάση τα αναπτυξιακά, Κανονιστικά και Προγραμματικά έγγραφα, η βελτίωση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος, η προσέλκυση άμεσων ξένων επενδύσεων, η δημιουργία περισσότερων και ποιοτικότερων θέσεων εργασίας, η βελτίωση της παραγωγικότητας και της καινοτομίας, η επέκταση του φάσματος ηλεκτρονικών υπηρεσιών – ηλεκτρονική διακυβέρνηση, η ενίσχυση της ψηφιακής συνδεσιμότητας, η στήριξη των νεοφυών επιχειρήσεων και των μικρομεσαίων επιχειρήσεων, η προώθηση μέτρων ενεργειακής απόδοσης, συγκαταλέγονται μεταξύ των επενδυτικών τομέων για την αποτελεσματική υλοποίηση της Πολιτικής Συνοχής 2021-2027.

➤ Ειδικότερα, ως προς το ΕΣΠΑ 2021-2027:

Στο πλαίσιο του Εθνικού Αναπτυξιακού Σχεδιασμού για την περίοδο 2021–2027, εκδόθηκε τον Ιούνιο 2019 από το Υπουργείο Οικονομίας και Ανάπτυξης (νυν Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων) η 1η Εγκύκλιος που αποτελεί την εκκίνηση του επίσημου διαλόγου για τον σχεδιασμό της προγραμματικής περιόδου 2021–2027 στο πλαίσιο της νέας Προγραμματικής Περιόδου του ΕΣΠΑ 2021-2027 και των Προγραμμάτων του.

Σε συνέχεια της 1ης Εγκύκλιου για τη διαμόρφωση των προτάσεων των φορέων χάραξης πολιτικής και την με βάση αυτές διατύπωση του Σχεδίου για το Εταιρικό Σύμφωνο για το Πλαίσιο

Ανάπτυξης (ΕΣΠΑ) 2021-2027, εκδόθηκε η 2η Εγκύκλιος με στόχο να δοθούν οι βασικές αρχές, που θα διέπουν τη δομή και το περιεχόμενο των Προγραμμάτων της προγραμματικής περιόδου 2021-2027 που θα χρηματοδοτηθούν από τα Ταμεία ΕΤΠΑ, Ταμείο Συνοχής, ΕΚΤ+, Ταμείο Δίκαιης Μετάβασης (ΤΔΜ) και Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας (ΕΤΘΑ).

Με βάση το σχέδιο του ΕΣΠΑ 2021-2027 προβλέπει τα εξής Προγράμματα, εκτός από τα 13 Περιφερειακά:

- Πρόγραμμα «Ανταγωνιστικότητα- Επιχειρηματικότητα-Καινοτομία»
- Πρόγραμμα Ψηφιακού Μετασχηματισμού
- Πρόγραμμα «Περιβάλλον-Ενεργεία- Κλιματική Αλλαγή»
- Πρόγραμμα «Υποδομές Μεταφορών»
- Εθνικό Σχέδιο Δίκαιης Αναπτυξιακής Μετάβασης
- Πρόγραμμα «Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού - Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση»
- Πρόγραμμα «Πολιτικής Προστασίας»
- Πρόγραμμα «Τεχνική Βοήθεια»
- Πρόγραμμα Αλιείας και Θάλασσας
- Προγράμματα Ευρωπαϊκής Εδαφικής Συνεργασίας

Στη νέα Προγραμματική Περίοδο οι έντεκα (11) θεματικοί στόχοι της στρατηγικής Ε2020 και κατ' επέκταση της προγραμματικής περιόδου 2014-2020 ενοποιούνται σε πέντε (5) Στόχους Πολιτικής (ΣΠ), ενώ αντίστοιχα οι εξήντα (60) επενδυτικές προτεραιότητες μειώνονται σετριάντα (30) ειδικούς στόχους. Οι πέντε (5) στόχοι πολιτικής της περιόδου 2021-2027 είναι οι εξής:

- Μια εξυπνότερη Ευρώπη - καινοτόμος και έξυπνος οικονομικός μετασχηματισμός
- Μια πιο «πράσινη» Ευρώπη με χαμηλές εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα
- Μια πιο διασυνδεδεμένη Ευρώπη — κινητικότητα και περιφερειακές διασυνδέσεις ΤΠΕ
- Μια πιο κοινωνική Ευρώπη — υλοποίηση του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων
- Μια Ευρώπη πιο κοντά στους πολίτες της — βιώσιμη και ολοκληρωμένη ανάπτυξη των αστικών, αγροτικών και παράκτιων περιοχών χάρη σε τοπικές πρωτοβουλίες.

➤ Σχετικά με το Εθνικό Σχέδιο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας:

Αυτό περιλαμβάνει ένα ολοκληρωμένο και συνεκτικό σύνολο μεταρρυθμίσεων και επενδύσεων που διαρθρώνεται σε τέσσερις (4) Δέσμες προτάσεων που συνθέτουν δεκαοκτώ (18) επιμέρους Άξονες:

1. Πράσινη Μετάβαση

1.1. Μετάβαση σε νέο ενεργειακό μοντέλο φιλικό στο περιβάλλον

1.2. Ενεργειακή αναβάθμιση του κτιριακού αποθέματος της χώρας και χωροταξική μεταρρύθμιση

1.3. Μετάβαση σε ένα πράσινο και βιώσιμο σύστημα μεταφορών

1.4. Αειφόρος χρήση των πόρων, ανθεκτικότητα στην κλιματική αλλαγή και διατήρηση της βιοποικιλότητας

2. Ψηφιακός Μετασχηματισμός

- 2.1. Συνδεσιμότητα για τους πολίτες, τις επιχειρήσεις, το κράτος
- 2.2. Ψηφιακός μετασχηματισμός του κράτους
- 2.3. Ψηφιακός μετασχηματισμός των επιχειρήσεων

3. Απασχόληση, Δεξιότητες, Κοινωνική Συνοχή

- 3.1. Αύξηση των θέσεων εργασίας και προώθηση της συμμετοχής στην αγορά εργασίας
- 3.2. Ενίσχυση των ψηφιακών δυνατοτήτων της εκπαίδευσης και εκσυγχρονισμός της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης
- 3.3. Ενίσχυση της προσβασιμότητας, της αποτελεσματικότητας και της ποιότητας του συστήματος υγείας
- 3.4. Αύξηση της πρόσβασης σε αποτελεσματικές και χωρίς αποκλεισμούς κοινωνικές πολιτικές

4. Ιδιωτικές επενδύσεις και θεσμικός μετασχηματισμός

- 4.1. Φορολογικά εργαλεία πιο φιλικά για την ανάπτυξη και βελτίωση της φορολογικής διοίκησης
- 4.2. Εκσυγχρονισμός της δημόσιας διοίκησης
- 4.3. Βελτίωση της αποτελεσματικότητας του συστήματος δικαιοσύνης
- 4.4. Ενίσχυση του χρηματοπιστωτικού τομέα και των κεφαλαιαγορών
- 4.5. Προώθηση της έρευνας και της καινοτομίας
- 4.6. Εκσυγχρονισμός και βελτίωση της ανθεκτικότητας κύριων κλάδων οικονομίας της χώρας
- 4.7. Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας και προώθηση ιδιωτικών επενδύσεων και εξαγωγών

Ο σχεδιασμός της αρχιτεκτονικής του Σχεδίου επιτυγχάνει να διασφαλίσει τη συνεκτική και λειτουργική συνάρθρωση των 18 Αξόνων του με τους 6 παρακάτω Πυλώνες που ορίζει ο Κανονισμός για το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας:

1. Την πράσινη μετάβαση, εξασφαλίζοντας οικονομική ανάπτυξη συμβατή με την αειφορία για το κλίμα/ το περιβάλλον,
2. τον ψηφιακό μετασχηματισμό, διασφαλίζοντας ανάπτυξη που οδηγείται από την παραγωγικότητα και την καινοτομία.
3. την έξυπνη, βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη, με οικονομική συνοχή, απασχόληση, παραγωγικότητα, ανταγωνιστικότητα, έρευνα, ανάπτυξη και καινοτομία, και μια εύρυθμη λειτουργούσα εσωτερική αγορά με ισχυρές ΜμΕ - με άλλα λόγια την ανάκαμψη της οικονομίας και την αύξηση του δυναμικού της προϊόντος, μέσω της πλήρωσης του επενδυτικού κενού, της δημιουργίας θέσεων εργασίας, και της αύξησης της ανταγωνιστικότητας και παραγωγικότητας των επιχειρήσεων,
4. την κοινωνική και εδαφική συνοχή,
5. την υγεία και την οικονομική, κοινωνική και θεσμική ανθεκτικότητα, με σκοπό, μεταξύ άλλων, την αύξηση της ετοιμότητας για την αντιμετώπιση κρίσεων και της ικανότητας αντίδρασης σε κρίσεις,
6. τις πολιτικές για την επόμενη γενιά, τα παιδιά και τους νέους, όπως η εκπαίδευση και οι δεξιότητες.

Επομένως το ΥΠΕΞ, με βάση τις στρατηγικές επιλογές της κυβερνητικής πολιτικής και τις τρέχουσες προκλήσεις που καλείται να αντιμετωπίσει, κατάρτισε και υπέβαλε, αρχικές προτάσεις τόσο στο πλαίσιο της 1ης εγκυκλίου του ΕΣΠΑ 2021 - 2027 (4ο τρίμηνο του 2019) όσο και στο πλαίσιο σχετικής εγκυκλίου του Υπ. Οικονομικών για το Ταμείο Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας, στοχεύοντας κατά κύριο λόγο στα εξής:

- Στην υλοποίηση ενός ολοκληρωμένου Στρατηγικού Σχεδίου για την Εξωστρέφεια, για την αναβάθμιση και τον εκσυγχρονισμό της Οικονομικής Διπλωματίας με τη δημιουργία ενός ενιαίου κι ενισχυμένου δικτύου υποστήριξης που θα βρίσκεται κοντά στις επιχειρήσεις
- στη Θεσμική Ενδυνάμωση - Ψηφιακή Διακυβέρνηση Υπουργείου Εξωτερικών και
- στην Εφαρμογή μέτρων Ενεργειακής Απόδοσης στο ΥΠΕΞ.

Λαμβάνοντας υπόψη το ανωτέρω πλαίσιο ο αρχικός σχεδιασμός του ΥΠΕΞ για την επόμενη προγραμματική περίοδο εναρμονίζεται με τις Αναπτυξιακές Προτεραιότητες των ανωτέρω χρηματοδοτικών εργαλείων και ειδικότερα με τα εξής:

I. Με τους Στόχους Πολιτικής (ΣΠ) ΕΕ 2021- 2027 & Ειδικούς Στόχους (ΕΣ) του παραρτήματος II της 1ης εγκυκλίου του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων για το σχεδιασμό του νέου Εταιρικού Συμφώνου για το Πλαίσιο Ανάπτυξης - ΕΣΠΑ 2021- 2027, ήτοι ΣΠ ΕΕ 1:

- i. «Μια εξυπνότερη Ευρώπη μέσω της προώθησης του καινοτόμου και έξυπνου οικονομικού μετασχηματισμού» και ειδικότερα ΕΣ ΕΕ.
- ii. «Εκμετάλλευση των οφελών της ψηφιοποίησης για τους πολίτες, τις επιχειρήσεις και τις κυβερνήσεις».
- iii. «Ενίσχυση της ανάπτυξης και της ανταγωνιστικότητας των ΜμΕ»
- iv. «Ανάπτυξη δεξιοτήτων για την έξυπνη εξειδίκευση, τη βιομηχανική μετάβαση και την επιχειρηματικότητα».

και ΣΠ ΕΕ 2:

- i. Μια πιο πράσινη Ευρώπη με χαμηλές εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα μέσω της προώθησης της δίκαιης μετάβασης σε καθαρές μορφές ενέργειας, των πράσινων και γαλάζιων επενδύσεων, της κυκλικής οικονομίας, της προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή, της πρόληψης και της διαχείρισης των κινδύνων» και ειδικότερα ΕΣ.
- ii. «Προώθηση μέτρων ενεργειακής απόδοσης».

II. Με τους Άξονες Προτεραιότητας του Εθνικού Σχεδίου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας και την αντίστοιχη περιγραφή των μεταρρυθμίσεων, ήτοι Άξονας 2.2. «Ψηφιακός μετασχηματισμός του κράτους» καθώς και με τις Ευρωπαϊκές εμβληματικές πρωτοβουλίες στο πλαίσιο του Στόχου «Εκσυγχρονισμός».

1.3 Αποτύπωση Υπάρχουσας Κατάστασης

1.3.1 Ανάλυση Πορείας Ελληνικών Εξαγωγών

Από το 2016 και μετά οι Ελληνικές εξαγωγές παρουσιάζουν μια συνεχή αυξητική τάση. Τα στοιχεία (από τη Βάση Στατιστικών Δεδομένων Comext / Eurostat) που παρουσιάζονται στους ακόλουθους πίνακες δείχνουν μικρή αύξηση και νέο ιστορικό ρεκόρ κατέγραψαν οι εξαγωγικές

επιδόσεις της χώρας κατά το 2019 με 33,8 δισ. ευρώ. Η άνοδος αυτή οφείλεται στις αυξητικές τάσεις που καταγράφονται στις ελληνικές εξαγωγές προς την ΕΕ ενώ μειωμένες είναι οι εξαγωγικές επιδόσεις προς τις Τρίτες Χώρες. Η πρόβλεψη για το σύνολο του 2020, χρονιά που το παγκόσμιο εμπόριο χτυπήθηκε από την πανδημία του Covid 19 επιβεβαιώθηκε πως ήταν μειωμένη στα 30,7 δισ..

Συγκεκριμένα, η μείωση των ελληνικών εξαγωγών προς την ΕΕ, είναι σχεδόν μηδενική, ενώ η μείωση προς Τρίτες Χώρες ανέρχεται σε 23,4%. Συνολικά η επίπτωση της πανδημίας στις εξαγωγές μας ήταν της τάξης του 10,3%. Οι εξαγωγές που κατευθύνονται προς χώρες της ΕΕ είναι πλέον το 57,5% του συνόλου των ελληνικών εξαγωγών, έναντι 42,5% που κατευθύνονται προς Τρίτες Χώρες. Για το 2020 – τη χρονιά της πανδημίας τα στοιχεία της Comext/Eurostat για το εξωτερικό εμπόριο οι ελληνικές εξαγωγές το 2020 έφτασαν στα 30,6 δισ. ευρώ.

Πίνακας 1 Ελληνικές Εξαγωγές 2015-2020

PARTNER/PERIOD	2015	2016	2017	2018	2019	2020
EU27_2020_EXTRA E	12.824.844.546 €	12.188.698.910 €	14.486.450.777 €	16.991.534.088 €	16.120.803.626 €	13.061.586.820 €
EU27_2020_INTRA In	12.928.862.541 €	13.257.060.778 €	14.376.521.229 €	16.480.855.671 €	17.743.680.191 €	17.637.172.685 €
WORLD All countries	25.753.707.087 €	25.445.759.688 €	28.862.972.006 €	33.472.389.759 €	33.864.483.817 €	30.698.759.505 €

Οι κυριότερες χώρες – προορισμός των ελληνικών εξαγωγών εμφανίζονται στον παρακάτω Πίνακα.

Πίνακας 2 Ελληνικές Εξαγωγές ανά χώρα 2015 -2020

PARTNER/PERIOD	2015	2016	2017	2018	2019	2020
WORLD All countries of	25.753.707.087 €	25.445.759.688 €	28.862.972.006 €	33.472.389.759 €	33.864.483.817 €	30.698.759.505 €
IT Italy (incl. San Marin	2.941.029.473 €	2.832.055.748 €	3.079.932.149 €	3.479.359.560 €	3.679.925.740 €	3.256.449.092 €
DE Germany (incl. Germ	1.887.503.073 €	1.959.473.835 €	2.055.969.920 €	2.146.117.738 €	2.295.034.856 €	2.394.743.896 €
CY Cyprus	1.543.722.820 €	1.633.145.056 €	1.855.353.009 €	1.896.085.833 €	2.068.623.233 €	1.981.764.245 €
FR France (incl. Saint Ba	667.535.242 €	712.889.181 €	777.011.049 €	1.018.402.375 €	1.196.151.596 €	1.776.949.728 €
BG Bulgaria	1.355.153.405 €	1.312.176.178 €	1.396.018.563 €	1.493.405.098 €	1.640.111.934 €	1.535.954.492 €
TR Turkey	1.710.681.563 €	1.351.252.436 €	1.952.643.982 €	2.035.443.762 €	1.973.888.939 €	1.338.209.458 €
GB United Kingdom	1.096.587.364 €	1.076.530.351 €	1.126.413.971 €	1.212.874.828 €	1.248.746.729 €	1.179.122.434 €
ES Spain (incl. Canary Is	698.714.784 €	703.902.587 €	703.247.393 €	1.111.001.244 €	1.117.481.013 €	1.138.725.937 €
US United States (incl. N	1.197.020.707 €	1.087.408.870 €	1.123.036.638 €	1.370.754.490 €	1.305.170.268 €	1.136.769.611 €
RO Romania	729.940.248 €	769.059.174 €	874.909.435 €	969.594.488 €	1.044.486.177 €	1.117.041.320 €
CN China	227.920.111 €	328.102.209 €	473.772.244 €	901.492.029 €	892.464.547 €	853.769.000 €
NL Netherlands	509.200.350 €	612.354.364 €	625.666.269 €	671.653.665 €	710.077.656 €	698.089.726 €
LB Lebanon	766.993.262 €	1.048.925.528 €	1.250.294.337 €	1.490.107.988 €	1.165.346.563 €	648.205.117 €
LY Libya	149.285.475 €	328.256.936 €	266.940.924 €	428.827.926 €	403.196.367 €	629.809.418 €
PL Poland	340.499.151 €	399.118.163 €	459.924.542 €	505.425.342 €	504.744.211 €	577.485.370 €
MK North Macedonia	586.600.808 €	566.453.165 €	642.020.556 €	798.535.343 €	794.442.720 €	539.560.797 €
AL Albania	348.355.690 €	378.317.082 €	454.335.980 €	527.536.466 €	572.649.365 €	509.821.624 €
EG Egypt	1.042.983.583 €	750.067.857 €	755.513.685 €	1.152.450.386 €	942.936.839 €	497.014.244 €
GI Gibraltar	395.192.049 €	381.417.851 €	638.500.521 €	569.678.747 €	484.931.722 €	434.704.292 €
BE Belgium (incl. Luxem	348.111.428 €	350.416.598 €	398.174.469 €	420.716.799 €	480.488.047 €	391.624.642 €
IL Israel (incl. West Ban	236.063.563 €	270.438.284 €	442.436.807 €	399.189.112 €	471.689.307 €	369.640.455 €
JP Japan	61.348.777 €	55.463.521 €	94.343.898 €	121.132.213 €	190.258.848 €	355.242.518 €
AT Austria	192.168.083 €	201.972.581 €	239.366.138 €	279.682.146 €	297.007.108 €	349.412.703 €
KR Korea, Republic of (S	298.070.130 €	133.466.667 €	192.771.565 €	113.039.848 €	156.750.465 €	330.980.778 €

Η Ιταλία εξακολουθεί και κατά το 2020 (για 10η συνεχή χρονιά) να αποτελεί το σημαντικότερο προορισμό των ελληνικών εξαγωγών ενώ στη δεύτερη θέση παραμένει η Γερμανία, όπως και κατά το 2019. Ακολουθεί η Κύπρος με άνοδο μίας θέσης στη σχετική κατάταξη και μετά η Γαλλία, η Βουλγαρία και η Τουρκία, προς την οποία η μείωση των εξαγωγών ελληνικών προϊόντων το 2019 και σχεδόν κατά 47% το 2020 οδήγησαν στο να υποχωρήσει από την 3η θέση. Ακολουθούν το Ηνωμένο Βασίλειο και η Ισπανία με αυξητικές τάσεις στις θέσεις 6 έως 7, αμφότερες μία θέση παραπάνω από το αντίστοιχο περσινό διάστημα. Στην 8η θέση βρίσκονται οι ΗΠΑ και έπεται η

Ρουμανία που μάλιστα παρουσίασε αύξηση εν μέσω πανδημίας. Την πρώτη δεκάδα των κυριότερων προορισμών των ελληνικών εξαγωγών, συμπληρώνει η Κίνα. Πλην της πρώτης δεκάδας των χωρών-πελατών των ελληνικών προϊόντων για το 2020, αξίζει να σημειωθεί, η άνοδος στην κατάταξη της Ιαπωνίας σε σχέση με το αντίστοιχο διάστημα του 2018, όπως και η σημαντική πτώση στη σχετική κατάταξη της Σιγκαπούρης.

Οι ανωτέρω διαπιστώσεις καλύπτουν τα σύνολο των ελληνικών εξαγωγών. Λόγω του ότι ένας συγκεκριμένος κλάδος- αυτός των πετρελαιοειδών έχει πολύ μεγάλα μεγέθη σε σχέση με τους υπόλοιπους κλάδους είναι σκόπιμο να δούμε την αντίστοιχη κατάταξη των αγορών στόχων – χωρίς τα πετρελαιοειδή.

Πίνακας 3 Ελληνικές Εξαγωγές, χωρίς τα πετρελαιοειδή, ανά χώρα 2015 -2020

PARTNER/PERIOD	2015	2016	2017	2018	2019	2020
WORLD All countries	17.292.529.350 €	17.576.984.769 €	18.893.238.910 €	20.902.592.384 €	22.083.109.312 €	22.941.444.666 €
IT Italy (incl. San Mar	2.230.254.475 €	2.225.807.123 €	2.283.685.239 €	2.642.331.145 €	2.665.286.786 €	2.622.567.385 €
DE Germany (incl. Ge	1.747.332.732 €	1.827.396.155 €	1.942.989.402 €	1.987.380.201 €	2.141.933.886 €	2.298.939.545 €
FR France (incl. Saint	610.686.003 €	672.995.785 €	729.644.252 €	945.981.547 €	1.119.978.884 €	1.640.478.529 €
CY Cyprus	1.015.734.032 €	1.151.909.963 €	1.262.935.076 €	1.366.104.615 €	1.491.228.836 €	1.488.114.556 €
BG Bulgaria	1.108.907.965 €	1.147.278.364 €	1.241.393.246 €	1.314.149.585 €	1.319.184.300 €	1.283.160.159 €
GB United Kingdom	990.284.335 €	955.347.551 €	992.581.093 €	986.646.673 €	1.015.374.820 €	1.088.897.726 €
RO Romania	687.016.389 €	716.845.754 €	789.831.557 €	855.333.147 €	919.164.995 €	980.073.434 €
ES Spain (incl. Canary	583.573.787 €	589.512.315 €	569.786.342 €	850.842.324 €	883.782.724 €	962.900.501 €
US United States (incl	929.234.312 €	811.740.012 €	798.255.539 €	1.079.832.831 €	987.455.352 €	920.173.900 €
TR Turkey	829.508.888 €	715.963.099 €	871.523.011 €	739.211.031 €	866.906.295 €	844.728.622 €
NL Netherlands	483.965.312 €	578.900.043 €	571.813.201 €	607.228.872 €	626.112.182 €	677.834.341 €
PL Poland	330.022.763 €	381.603.511 €	437.342.642 €	474.964.485 €	480.783.580 €	565.476.728 €
CN China	209.279.350 €	247.777.000 €	351.662.107 €	455.977.146 €	456.740.180 €	419.543.290 €
AL Albania	261.966.438 €	286.261.740 €	320.502.521 €	349.803.628 €	361.354.819 €	374.589.415 €
JP Japan	61.268.304 €	55.387.495 €	63.784.841 €	120.184.418 €	151.716.608 €	353.779.514 €
AT Austria	186.505.780 €	195.787.655 €	226.323.695 €	267.719.779 €	283.572.798 €	344.086.650 €
BE Belgium (incl. Luxe	283.553.673 €	280.570.169 €	324.927.799 €	324.463.632 €	392.401.675 €	341.691.840 €
IL Israel (incl. West B	157.391.396 €	179.932.549 €	263.950.631 €	306.760.017 €	268.754.773 €	311.967.871 €
CZ Czechia	185.367.978 €	197.995.165 €	219.559.857 €	216.178.785 €	251.105.628 €	256.198.231 €
XS Serbia	195.633.452 €	203.631.966 €	226.777.146 €	245.454.268 €	228.412.983 €	244.657.828 €
HU Hungary	107.383.187 €	125.903.786 €	137.444.078 €	164.421.620 €	205.243.792 €	243.422.554 €
MK North Macedonia	215.790.807 €	221.941.484 €	238.915.964 €	271.763.342 €	251.933.747 €	237.158.909 €
EG Egypt	194.821.712 €	169.856.006 €	167.515.061 €	181.112.283 €	223.720.841 €	227.465.251 €
DK Denmark	114.700.590 €	148.625.201 €	176.171.783 €	175.901.293 €	176.087.493 €	219.397.975 €

Χωρίς τα πετρελαιοειδή λοιπόν η Γαλλία ξεπερνά την Κύπρο στην 3η θέση, η Τουρκία υποχωρεί περαιτέρω στην 10η θέση, η Ρουμανία ξεπερνά τις Ισπανία και ΗΠΑ και καταγράφεται βελτίωση της θέσης της Πολωνίας ως προς την Ολλανδία και Κίνα.

Περαιτέρω, οι εξαγωγές υπηρεσιών (tourism, shipping and transportation services), όπως προκύπτουν από τα στοιχεία του Διεθνούς Νομισματικού Ταμείου (ΔΝΤ), απεικονίζονται στον παρακάτω Πίνακα:

Πίνακας 4 Εξαγωγές Υπηρεσιών 2014-2019

Country Name	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Spain	\$ 137.530.674.680	\$ 121.449.668.223	\$ 130.643.572.625	\$ 144.761.654.745	\$ 155.387.752.740	\$ 157.087.848.515
Italy	\$ 114.301.500.014	\$ 98.203.794.970	\$ 100.843.856.622	\$ 112.710.019.227	\$ 123.112.814.285	\$ 121.726.302.520
Turkey	\$ 62.290.000.000	\$ 55.488.000.000	\$ 46.328.000.000	\$ 53.481.000.000	\$ 59.023.000.000	\$ 64.642.000.000
Israel	\$ 36.714.500.000	\$ 37.367.500.000	\$ 39.631.700.000	\$ 43.908.600.000	\$ 50.478.800.000	\$ 55.341.600.000
Greece	\$ 41.273.732.823	\$ 35.106.606.354	\$ 33.075.837.345	\$ 38.401.943.376	\$ 43.659.235.484	\$ 44.875.697.908
Portugal	\$ 30.608.949.902	\$ 27.635.516.751	\$ 29.426.546.477	\$ 35.110.521.984	\$ 39.230.585.576	\$ 39.445.717.733
Czech Republic	\$ 25.071.891.761	\$ 23.277.379.645	\$ 24.359.437.709	\$ 27.388.972.024	\$ 30.604.621.639	\$ 30.346.170.278
Romania	\$ 20.692.073.726	\$ 19.050.853.405	\$ 20.884.911.476	\$ 24.594.588.932	\$ 28.055.095.562	\$ 30.254.324.964

Hungary	\$	24.913.832.609	\$	22.495.739.310	\$	24.215.314.775	\$	26.965.871.575	\$	29.912.847.708	\$	30.131.748.890
Egypt, Arab Rep.	\$	21.897.600.000	\$	18.538.500.000	\$	13.606.000.000	\$	19.535.300.000	\$	23.573.700.000	\$	25.050.500.000
Croatia	\$	12.464.293.139	\$	11.684.279.969	\$	13.051.008.786	\$	14.773.948.041	\$	16.261.332.622	\$	16.702.329.196
Cyprus	\$	11.717.460.507	\$	10.709.385.696	\$	11.907.298.089	\$	13.522.816.625	\$	13.933.851.878	\$	13.781.632.384
Lebanon	\$	14.751.139.510	\$	15.909.856.065	\$	15.193.032.747	\$	15.184.954.541	\$	15.619.144.594	\$	13.638.329.489
Slovak Republic	\$	9.142.565.227	\$	8.122.061.753	\$	9.243.362.022	\$	10.577.200.739	\$	12.058.285.731	\$	12.318.388.172
Bulgaria	\$	9.024.080.000	\$	8.124.220.000	\$	8.933.180.000	\$	9.386.990.000	\$	10.726.090.000	\$	10.603.490.000

Δομικά χαρακτηριστικά της ελληνικής οικονομίας που ενδέχεται να δυσχεράνουν την ταχεία αύξηση των εξαγωγών, και κάνουν επιτακτικό τον σχεδιασμό κατάλληλων δημόσιων πολιτικών, αφορούν στα εξής:

- Η ελληνική οικονομία κυριαρχείται από μικρές επιχειρήσεις (με λιγότερους από 50 εργαζόμενους). Το 2017 οι μικρές επιχειρήσεις αντιπροσώπευαν τα τρία τέταρτα της απασχόλησης και το 55% της συνολικής προστιθέμενης αξίας. Αυτό το χαρακτηριστικό εμφανίζεται και στις εξαγωγικές επιχειρήσεις, οι οποίες είναι μικρότερες και κάνουν εξαγωγές χαμηλότερης αξίας από τις αντίστοιχες ευρωπαϊκές. Για παράδειγμα, η μέση αξία εξαγωγών των ελληνικών εξαγωγικών επιχειρήσεων το 2017 ήταν €2,2 εκ. έναντι άνω των €8 εκ. για τις χώρες της ΕΕ-9.
- Επιπλέον, η ελληνική οικονομία έχει περιορισμένη εξαγωγική βάση, ιδίως στις σημαντικές κατηγορίες βιομηχανικών προϊόντων «μηχανήματα και οχήματα» και «διάφορα βιομηχανικά είδη».

Πίνακας 5 Σύγκριση μεγέθους επιχειρήσεων Ελλάδος /ΕΕ28 (Πηγή: ευρωπαϊκή επιτροπή, 2019)

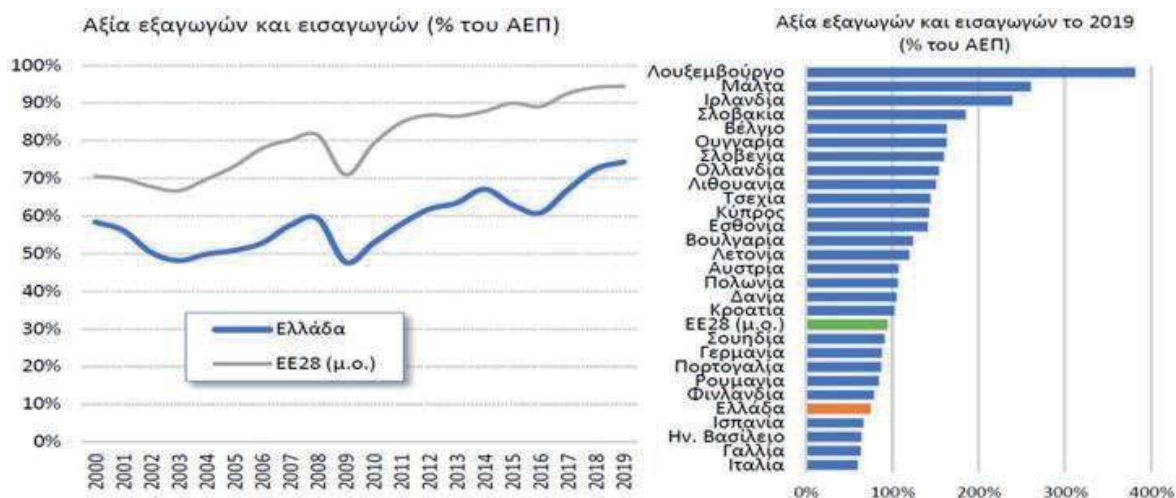
Μέγεθος	Αριθμός επιχειρήσεων			Αριθμός απασχολούμενων			Προστιθέμενη αξία		
	Ελλάδα		ΕΕ28	Ελλάδα		ΕΕ28	Ελλάδα		ΕΕ28
	Αριθμός	Μερίδιο	Μερίδιο	Αριθμός	Μερίδιο	Μερίδιο	Δισεκ.€	Μερίδιο	Μερίδιο
Πολύ μικρές	800.075	97,4%	93,0%	1.527.075	62,0%	29,7%	9,0	17,6%	20,8%
Μικρές	18.958	2,3%	5,9%	398.514	16,2%	20,1%	11,8	23,1%	17,6%
Μεσαίες	2.176	0,3%	0,9%	239.627	9,7%	16,8%	11,7	22,9%	18,0%
Μικρομεσαίες (ΜμΕ)	821.209	100,0%	99,8%	2.165.216	87,9%	66,6%	32,6	63,5%	56,4%
Μεγάλες	331	0,0%	0,2%	297.411	12,1%	33,4%	18,7	36,5%	43,6%
Σύνολο	821540	100,0%	100,0%	2.462.627	100,0%	100,0%	51,2	100,0%	100,0%

Πηγή: Greece, Factsheets 2019, Small Business Act

Για αυτό το λόγο, σχεδόν το σύνολο της αύξησης των εξαγωγών στις κατηγορίες αυτές το 2013-2018 έγινε σε προϊόντα στα οποία το 2013 η Ελλάδα δεν είχε έντονη εξαγωγική δραστηριότητα, ενώ στην Πορτογαλία (όπου οι συγκεκριμένοι κλάδοι είναι περισσότερο αναπτυγμένοι) το 85% της αύξησης εξαγωγών ήταν σε προϊόντα με έντονη πρότερη εξαγωγική δραστηριότητα -- και η αξία των επιπλέον εξαγωγών ήταν τετραπλάσια.

Ως προς τη θέση της Ελλάδας στη σημερινή δομή του παγκόσμιου εμπορίου, αυτή απεικονίζεται στο παρακάτω διάγραμμα:

Σχήμα 1 Αξία εξαγωγών και ΑΕΠ Ελλάδας και ΕΕ28

Από το «άνοιγμα» της Κίνας τη δεκαετία του 1980, το κέντρο βάρους των ροών του παγκόσμιου εμπορίου μετατοπίζεται σταδιακά από τον Ατλαντικό προς τα ανατολικά. Εντοπίζεται τώρα κάπου στα μέσα της Ασίας. Η Ελλάδα, αν και είναι μια ανοικτή οικονομία, και παρ' όλο που έχει σημειωθεί πρόσφατα κάποια πρόοδος, δεν εξάγει αρκετά, ειδικά σε αγαθά, δεδομένης της θέσης της ως μικρής οικονομίας σε μια μεγάλη αγορά της ΕΕ που προωθεί λίγο-πολύ το ελεύθερο εμπόριο με τις εξωτερικές χώρες. Απαιτούνται πολιτικές για την προσαρμογή της παραγωγής της Ελλάδας στις απαιτήσεις των ασιατικών αγορών, οι οποίες είναι πάροχοι αγαθών και επενδύσεων για την ελληνική βιομηχανία και ενδιαφέρονται όλο και περισσότερο για ευρωπαϊκούς προορισμούς για τουρισμό και ευρωπαϊκά προϊόντα υψηλής ποιότητας. Η αναγνώριση της Ελλάδας από την κινεζική ηγεσία ως σημαντική «στάση» στη νέα εμπορική οδό προς τη βόρεια Ευρώπη (Belt and Road Initiative) είναι σημαντική διότι μπορεί να αποφέρει μεγάλα πλεονεκτήματα.

Με βάση τα ανωτέρω, τα συμπεράσματα που προκύπτουν είναι:

- Η κεντρική πρόκληση της επόμενης δεκαετίας είναι η διεύρυνση του εξαγωγικού μείγματος. Σύμφωνα με το «Σχέδιο Ανάπτυξης για την Ελληνική Οικονομία» (11/20) οι κλάδοι των πετρελαιοειδών και θαλάσσιων μεταφορών, οι οποίοι αποτελούν το 40% των σημερινών εξαγωγών της Ελλάδας, έχουν σχετικά περιορισμένες δυνατότητες σημαντικής περαιτέρω ανάπτυξης, και η κεντρική πρόκληση της επόμενης δεκαετίας είναι η διεύρυνση του εξαγωγικού μείγματος.
- Απαιτείται διεύρυνση της εξαγωγικής βάσης, τόσο των αγαθών όσο και του αριθμού των επιχειρήσεων καθώς και προώθηση συνεργατικών σχηματισμών και ενίσχυση της παραγωγής.
- Προώθηση της εξωστρέφειας προϊόντων και υπηρεσιών τεχνολογίας και καινοτομίας καθώς και της «δημιουργικής οικονομίας».
- Εκμετάλλευση των ευκαιριών που προσφέρουν οι μη παραδοσιακές αγορές, όπως αυτές των αναδυόμενων και αναπτυσσόμενων οικονομιών καθώς και
- Δράσεις προώθησης υφιστάμενων προϊόντων σε νέες αγορές και νέων προϊόντων σε υφιστάμενες αγορές.
- Αξιοποίηση των σημαντικών ευκαιριών που παρουσιάζονται στην διεθνή αγορά μέσω συστηματικής εξαγωγικής προώθησης και *national branding*.

1.3.2 Ανάλυση Πορείας Προσέλκυσης Ξένων Επενδύσεων

Οι επενδύσεις σε πάγιο κεφάλαιο που προέρχονται από μη χρηματοπιστωτικές επιχειρήσεις εξαιρουμένου του κλάδου των κατασκευαστικών και της οικοδομής ανέρχονταν κατά μέσο όρο την περίοδο 2001-2009 μόλις στο 6,9% του ετήσιου ΑΕΠ, σε αντιδιαστολή με μέσο αντίστοιχο ποσοστό 11,9% στην ΕΕ.

Το κενό παγίων επενδύσεων στην Ελλάδα, υπολογισμένο με βάση την απόκλιση από τον μ.ό. ΕΕ, την περίοδο 2010-2019 κυμάνθηκε κατά μ.ό. σε περίπου 7% του ετήσιου ΑΕΠ, σωρευτικά περί τα €130 δισ. εκ. Το 2019 η Ελλάδα κατατάσσεται ουραγός στην ΕΕ σε πάγιες επενδύσεις, με μόλις 11,4% του ΑΕΠ, σε σχέση με 21,3% μ.ό. στην ΕΕ.

Πίνακας 6 Άμεσες Ξένες Επενδύσεις προς Ελλάδα & αναγνωριστικές χώρες 2013-2019

Data Source	World Development Indicators						
Last Updated Date	15/10/2020						
	Foreign direct investment, net inflows (BoP, current US\$)						
Country Name	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
Hungary	\$ (3.586.600.505)	\$ 13.060.104.659	\$ (5.266.437.315)	\$ 69.681.210.262	\$ (12.133.624.001)	\$ (64.832.072.323)	\$ 32.049.970.433
Italy	\$ 19.531.411.962	\$ 17.032.744.039	\$ 13.303.439.230	\$ 25.656.663.795	\$ 11.138.429.977	\$ 39.613.297.744	\$ 29.220.591.590
Cyprus	\$ 25.966.316.071	\$ 51.738.978.689	\$ 28.960.532.080	\$ 8.508.203.489	\$ 18.360.048.657	\$ 5.206.751.664	\$ 23.840.776.171
Israel	\$ 11.842.200.000	\$ 6.048.900.000	\$ 11.336.200.000	\$ 11.988.000.000	\$ 16.892.500.000	\$ 21.514.500.000	\$ 19.047.100.000
Spain	\$ 47.373.243.839	\$ 32.943.256.863	\$ 23.037.070.821	\$ 44.253.339.408	\$ 24.978.595.613	\$ 49.074.301.841	\$ 11.431.907.234
Czech Republic	\$ 7.357.578.653	\$ 8.088.661.930	\$ 1.699.914.617	\$ 10.850.612.308	\$ 11.234.740.946	\$ 8.324.668.391	\$ 9.332.858.121
Egypt, Arab Rep.	\$ 4.192.200.000	\$ 4.612.200.000	\$ 6.925.200.000	\$ 8.106.800.000	\$ 7.408.700.000	\$ 8.141.300.000	\$ 9.010.100.000
Turkey	\$ 13.563.000.000	\$ 13.337.000.000	\$ 19.263.000.000	\$ 13.929.000.000	\$ 11.099.000.000	\$ 13.023.000.000	\$ 8.787.000.000
Portugal	\$ 15.745.220.666	\$ 12.045.808.665	\$ 1.270.014.233	\$ 7.354.810.293	\$ 10.663.828.803	\$ 7.815.679.195	\$ 8.270.971.798
Romania	\$ 3.854.819.398	\$ 3.869.197.075	\$ 4.317.731.472	\$ 6.252.035.766	\$ 5.952.909.608	\$ 7.343.560.129	\$ 6.911.103.583
Greece	\$ 2.945.271.845	\$ 2.697.339.246	\$ 1.268.938.506	\$ 2.698.544.612	\$ 3.439.131.880	\$ 4.025.447.789	\$ 4.611.617.008
Serbia	\$ 2.059.297.317	\$ 1.999.539.187	\$ 2.343.139.736	\$ 2.355.214.637	\$ 2.894.615.965	\$ 4.071.895.068	\$ 4.281.889.582
Slovak Republic	\$ 1.003.901.609	\$ (362.908.483)	\$ 1.520.387.926	\$ 4.742.874.364	\$ 4.225.581.974	\$ 2.250.850.832	\$ 2.312.686.694
Lebanon	\$ 2.661.087.128	\$ 2.862.509.427	\$ 2.159.289.952	\$ 2.568.485.071	\$ 2.522.409.653	\$ 2.653.921.503	\$ 2.223.271.880
Slovenia	\$ 104.022.717	\$ 1.019.380.613	\$ 1.730.147.099	\$ 1.446.274.235	\$ 1.196.228.605	\$ 1.538.137.615	\$ 1.709.955.186
Bulgaria	\$ 1.989.040.000	\$ 1.093.600.000	\$ 2.179.500.000	\$ 1.476.500.000	\$ 2.020.340.000	\$ 1.222.580.000	\$ 1.504.060.000
Albania	\$ 1.254.150.556	\$ 1.149.927.986	\$ 989.578.335	\$ 1.044.389.555	\$ 1.022.757.857	\$ 1.204.383.364	\$ 1.201.022.154
Croatia	\$ 937.309.760	\$ 3.184.022.339	\$ 52.276.287	\$ 418.512.746	\$ 476.823.316	\$ 1.212.763.554	\$ 1.170.052.265
Jordan	\$ 1.946.597.204	\$ 2.178.450.704	\$ 1.600.281.690	\$ 1.552.957.746	\$ 2.029.718.310	\$ 954.929.577	\$ 825.492.958
North Macedonia	\$ 402.458.310	\$ 60.879.915	\$ 296.604.200	\$ 549.371.102	\$ 380.738.978	\$ 648.732.425	\$ 476.895.773
Montenegro	\$ 446.456.998	\$ 496.993.507	\$ 699.855.695	\$ 226.702.406	\$ 560.665.419	\$ 485.653.128	\$ 462.868.329
Bosnia Herzegovina	\$ 313.295.008	\$ 544.866.345	\$ 383.089.616	\$ 313.198.153	\$ 509.429.048	\$ 594.804.958	\$ 390.210.691

Πίνακας 7 Προέλευση Αμέσων Ξένων Επενδύσεων στην Ελλάδα ανά ήπειρο 2011-2019

BANK OF GREECE STATISTICS DEPARTMENT										
Net foreign direct investment in Greece by geographical allocation										
		2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019*
W0	WORLD	822	1.354	2.122	2.022	1.143	2.498	3.085	3.364	4.484
W190	World not allocated	0	0	0	0	0	0	0	3	2
E1	EUROPE	456	1.718	1.923	736	463	1.800	2.735	2.601	3.307
F1	AFRICA	-21	-33	-23	-15	-11	-10	-4	-11	-1
A1	AMERICA	390	-144	111	1.126	577	329	204	120	342
S1	ASIA	-4	-189	112	179	118	380	151	640	820
O1	AUSTRALIA, OCEANIA & POLAR REGIONS	2	3	-1	-4	-4	-1	-1	12	13

Σύμφωνα με τα τελευταία αναθεωρημένα στοιχεία της Τράπεζας της Ελλάδος, οι (καθαρές) εισροές Ξένων Άμεσων Επενδύσεων στην Ελλάδα για το 2019 ανήλθαν σε 4.484 εκ. ευρώ, (το υψηλότερο ποσό από το 2002, που η ΤτΕ δημοσίευσε τα σχετικά στοιχεία) σε σχέση με 3.364 εκατομμύρια το 2018, παρουσιάζοντας αύξηση της τάξης του 33,3%. Το έτος 2019 αποτελεί την τέταρτη συνεχόμενη χρονιά αύξησης των καθαρών ξένων άμεσων επενδύσεων στη χώρα μας, μετά την ετήσια αύξηση κατά 9,0% από το 2017 στο 2018, κατά 23,5% από το 2016 στο 2017

και κατά 118,5% από το 2015 στο 2016.

Οι χώρες που επενδύουν στην Ελλάδα είναι κυρίως Ευρωπαϊκές με έναν σταθερό ρυθμό συνεχούς αύξησης, στην συνέχεια συνεχώς αυξανόμενες είναι οι επενδύσεις από Ασιατικές χώρες ενώ στην τρίτη θέση έρχονται οι ΗΠΑ με μια ασταθή και μη σταθερή κατεύθυνση. Έμφαση στην στοχευμένη προσέλκυση ξένων επενδύσεων από ασιατικές χώρες που οι οικονομίες τους πλέον τρέχουν γρηγορότερα είναι επιβεβλημένη.

Πίνακας 8 Προέλευση Αμέσων Ξένων Επενδύσεων στην Ελλάδα ανά χώρα

BANK OF GREECE									
STATISTICS DEPARTMENT									
Net foreign direct investment in Greece by geographical allocation									
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019*
WORLD	822	1.354	2.122	2.022	1.143	2.498	3.085	3.364	4.484
Netherlands	-198	-159	395	-2	286	90	435	-78	989
Cyprus	103	-105	87	316	82	258	367	686	523
Germany	261	304	159	105	111	219	635	459	455
Luxembourg	-621	86	65	399	-136	733	99	345	439
Hong Kong, China	10	16	19	28	32	317	26	314	433
Spain	258	23	-18	-20	125	99	42	26	232
Canada	-2	-5	67	355	641	186	163	150	220
Switzerland	18	31	862	42	-60	138	753	468	197
China	8	0	73	17	19	29	48	215	184
France	579	1.073	505	-79	-118	130	-41	-24	138
United States	444	118	6	708	-112	57	34	70	80
Israel	1	2	1	1	2	3	28	24	71
Singapore	2	0	0	1	0	1	3	24	66
Italy	61	-13	-17	20	92	76	118	289	65
Austria	-323	-47	43	63	-27	7	-2	2	50

Η επενδυτική δραστηριότητα στη χώρα κατά τη διάρκεια της τελευταίας δεκαετίας προέρχεται κατά κύριο λόγο από εταιρείες σημαντικών αγορών, όπως της ΕΕ, με τη Ολλανδία και τη Κύπρο να αποτελούν τις βασικές χώρες προέλευσης επενδυτικών κεφαλαίων. Η Γερμανία – σταθερή τροφοδότης- καθώς και το Λουξεμβούργο αποτελούν επίσης βασικές πηγές επενδυτικών κεφαλαίων, με την πρώτη δεκάδα να συμπληρώνεται από την Ισπανία, την Κίνα (με το Χονγκ Κονγκ), που έχει ενισχύσει σημαντικά τη θέση της τα τελευταία χρόνια, τον Καναδά, την Ελβετία, την Γαλλία, τις ΗΠΑ, το Ισραήλ και την Σιγκαπούρη.

Πίνακας 9 Άμεσες Ξένες Επενδύσεις ως ποσοστό του ΑΕΠ 2013 -2019

World Development Indicators							
15/10/2020							
Foreign direct investment, net inflows (% of GDP)							
Country Code	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019
CYP	108,64	223,71	146,42	40,73	81,10	20,86	97,05
HUN	-2,65	9,29	-4,23	54,65	-8,57	-41,06	19,91
MNE	10,00	10,82	17,26	5,18	11,54	8,82	8,42
SRB	4,26	4,25	5,91	5,80	6,56	8,05	8,33
ALB	9,82	8,69	8,69	8,81	7,86	7,95	7,86
ISR	4,05	1,95	3,78	3,76	4,78	5,81	4,82
LBN	5,67	5,95	4,32	5,02	4,75	4,83	4,17
CZE	3,51	3,89	0,91	5,56	5,20	3,40	3,79
MKD	3,72	0,54	2,95	5,15	3,37	5,14	3,76
PRT	6,96	5,25	0,64	3,57	4,82	3,24	3,48

SVN	0,21	2,04	4,02	3,24	2,46	2,85	3,18
EGY	1,45	1,51	2,08	2,44	3,15	3,24	2,97
ROU	2,02	1,94	2,43	3,32	2,81	3,04	2,76
BGR	3,58	1,92	4,30	2,75	3,43	1,85	2,21
GRC	1,23	1,14	0,65	1,38	1,69	1,85	2,20
SVK	1,02	-0,36	1,72	5,29	4,43	2,13	2,19
BIH	1,72	2,94	2,36	1,85	2,82	2,95	1,95
HRV	1,61	5,52	0,11	0,81	0,86	1,99	1,94
JOR	5,71	6,00	4,21	3,96	4,99	2,26	1,89
ITA	0,91	0,79	0,72	1,37	0,57	1,90	1,46
TUR	1,43	1,43	2,24	1,61	1,30	1,69	1,16
ESP	3,50	2,41	1,93	3,59	1,90	3,46	0,82

Στον ανωτέρω πίνακα (στοιχεία από την Παγκόσμια Τράπεζα) γίνεται μια προσπάθεια να καταγραφεί η πραγματική θέση της Ελλάδος στο τομέα της προσέλκυσης ξένων επενδύσεων συγκριτικά με ανταγωνιστικές χώρες της ΕΕ και της γεωγραφικής περιοχής μας. Και σε απόλυτους αριθμούς αλλά και ως ποσοστό των ξένων επενδύσεων στο ΑΕΠ της χώρας, η Ελλάδα υπολείπεται από πολλές χώρες που έχουν μικρότερα μεγέθη, και λιγότερα φυσικά, γεωγραφικά και εκπαιδευτικά πλεονεκτήματα. Είναι ξεκάθαρο ότι πολλές από αυτές πετυχαίνουν βελτιωμένα αποτελέσματα βάσει σχεδιασμού και συστηματικής υλοποίησης συγκεκριμένων πλάνων προσέλκυσης ξένων επενδύσεων.

Συμπερασματικά επομένως προκύπτει ότι:

- Η δραστική ενίσχυση της ανοδικής τάσης που παρατηρείται στο πεδίο των Άμεσων Ξένων Επενδύσεων (ΑΞΕ) συνιστά κεντρική προτεραιότητα και πρόκληση για την ελληνική οικονομία.
- Απαιτείται δημιουργία ενιαίου στρατηγικού πλαισίου με μετρήσιμους στόχους, σχέδια δράσης ανά κατηγορία επενδυτικών έργων και εντοπισμό χωρών στόχου ανά κατηγορία επένδυσης και
- Εντοπισμός των απαιτούμενων ενεργειών και τη διευκόλυνση της επένδυσης καθώς και
- Στοχευμένη προσέλκυση άμεσων ξένων επενδύσεων στον πρωτογενή και ιδιαίτερα στον δευτερογενή τομέα.
- Η τεχνολογική αναβάθμιση, η διαμόρφωση νέας εξωστρεφούς εθνικής ταυτότητας (*branding*), η ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ των επιχειρήσεων αλλά και μεταξύ φορέων παραγωγής γνώσης και επιχειρήσεων, η βελτίωση της θέσης της χώρας ως προς την ανταγωνιστικότητά της σε τομείς υψηλής προστιθέμενης αξίας και έντασης γνώσης, αποτελούν βασικούς στόχους.
- Τέλος, η αξιοποίηση των σημαντικών ευκαιριών που παρουσιάζονται στην διεθνή αγορά μέσω συστηματικής προώθησης των ελληνικών συγκριτικών πλεονεκτημάτων καθώς και δράσεων δημιουργίας *national branding*.

1.4 Ανάλυση δυνατοτήτων – αδυναμιών – προοπτικών – απειλών ανά τομέα παρέμβασης (SWOT ANALYSIS)

Η ανάλυση SWOT εξετάζει τα Δυνατά (Strengths) και τα Αδύνατα (Weaknesses) σημεία του εσωτερικού περιβάλλοντος ενός οργανισμού, τις Ευκαιρίες (Opportunities) και τις Απειλές (Threats) που αντιμετωπίζει από το περιβάλλον στο οποίο δραστηριοποιείται. Οι βασικές διαστάσεις, γύρω από τις οποίες κινείται η ανάλυση SWOT είναι το εσωτερικό περιβάλλον (Strengths και Weaknesses) έναντι του εξωτερικού περιβάλλοντος (Opportunities και Threats) και τα θετικά στοιχεία (Strengths και Opportunities), τα οποία πρέπει να αξιοποιηθούν, έναντι των αρνητικών στοιχείων (Weaknesses και Threats), για τα οποία πρέπει να γίνουν προσπάθειες αποφυγής, μείωσης και αντιμετώπισης.

Η ανάλυση SWOT που ακολουθεί, παραθέτει τα δεδομένα της υφιστάμενης κατάστασης για τους τομείς που σχετίζονται με την εξωστρέφεια και τις εξαγωγές στην Ελλάδα. Περιλαμβάνει συνδυασμένη ανάλυση των ισχυρών σημείων και των αδυναμιών, τα οποία συνδέονται με το εσωτερικό περιβάλλον, από κοινού με τις ευκαιρίες και τις απειλές που συνδέονται με το εξωτερικό περιβάλλον της χώρας και αποτελεί την αφετηρία για τη διαμόρφωση επιλογών πολιτικής.

Πίνακας 10 SWOT ανάλυση για την εξωστρέφεια και τις εξαγωγές

Ισχυρά σημεία	Αδυναμίες
- Σταθερή ανάπτυξη των εξαγωγών αγροδιατροφικών προϊόντων και σημαντική βελτίωση της εικόνας αυτών στις διεθνείς αγορές. - Σύσταση και λειτουργία της Ελληνικής Αναπτυξιακής Τράπεζας. - Νέο πλαίσιο στρατηγικών επενδύσεων. - Ενοποίηση φορέων εξωστρέφειας υπό το ΥΠΕΞ. - Ύπαρξη εξειδικευμένου δικτύου Γραφείων ΟΕΥσε ξένες αγορές. - Αναβάθμιση υπηρεσιών και εργαλείων υποστήριξης στο Enterprise Greece.	- Χαμηλό ποσοστό εξαγωγών ως ποσοστό του ΑΕΠ. - Περιορισμένοι αμιγώς εθνικοί πόροι για δραστηριότητες εξωστρέφειας. - Κατακερματισμός της εξαγωγικής προσπάθειας. - Μικρή διαφοροποίηση εξαγωγικών προϊόντων. - Μικρή διαφοροποίηση ως προς τις αγορές-στόχους. - Έλλειψη κρίσιμης μάζας εξωστρεφών επιχειρήσεων. - Παραγωγικός ιστός αποτελούμενος από μικρού μεγέθους επιχειρήσεις μέσης/χαμηλής τεχνολογίας οι οποίες στηρίζονται στην απόκτηση-υιοθέτηση ώριμης τεχνολογίας από το εξωτερικό

Ισχυρά σημεία	Αδυναμίες
- Πολλές και στοχευμένες Δράσεις για την βελτίωση της εξωστρέφειας εν εξελίξει. - Ισχυρή επιχειρηματική εξειδίκευση στους τομείς του Τουρισμού, της Αγροδιατροφής, των πλωτών Μεταφορών, των Πολιτιστικών και Δημιουργικών Βιομηχανιών (ΠΔΒ), της διαχείρισης αποβλήτων της Υγείας και των Μεταφορών & Εφοδιαστικής Αλυσίδας. - Υψηλή απορρόφηση οργανωτικών καινοτομιών από τις επιχειρήσεις. - Εφαρμογή προγραμμάτων ενίσχυσης ΜμΕ για Δράσεις ψηφιακής αναβάθμισης. - Αξιοποίηση Τεχνικής βοήθειας από την Ολλανδία και την Γερμανία για την εξωστρέφεια στην εξαγωγική στρατηγική και στην απλοποίηση των διαδικασιών.	- και όχι στην Έρευνα και Ανάπτυξη. - Έλλειψη κουλτούρας συνεργασίας ανάμεσα στις ΜμΕ ιδίων ή συμπληρωματικών κλάδων για την δημιουργία εξαγωγικών αλυσίδων αξίας. - Χαμηλές επιδόσεις σε εξαγωγές προϊόντων μέσης και υψηλής τεχνολογίας & προστιθέμενης αξίας. - Έλλειψη πλάνου Δράσεων αξιοποίησης της επιστημονικής Διπλωματίας. - Ανεπάρκεια στοχευμένων υπηρεσιών και έλλειψη συντονισμού ενδιάμεσων μηχανισμών υποστήριξης εξωστρέφειας. - Υψηλό διοικητικό κόστος εξαγωγών. - Έλλειψη σχεδίων Δράσης ανάπτυξης εξαγωγών & προσέλκυσης ΑΞΕ με μετρήσιμους στόχους, ανάπτυξη συναφών εργαλείων και συντονισμένες ενέργειες. - Περιορισμένη προσέλκυση Άμεσων Ξένων Επενδύσεων και χαμηλό ποσοστό του πρωτογενούς και του δευτερογενούς τομέα στην προσέλκυση ΑΞΕ. - Χαμηλό ποσοστό επενδύσεων σε πάγιο κεφάλαιο ως προς το ΑΕΠ. - Έλλειψη κοινών και συντονισμένων πλάνων, εργαλείων και υπηρεσιών υποστήριξης των εξαγωγών. - Έλλειψη ξεκάθαρης εθνικής προϊόντικής εικόνας. - Χαμηλή διείσδυση ευρυζωνικών δικτύων και χαμηλή ψηφιακή συνδεσιμότητα για την εξωστρέφεια. - Εξαιρετικά χαμηλός αριθμός πατεντών και βιομηχανικών σχεδίων. - Πολύ χαμηλή χρηματοδότηση επιχειρηματικού κινδύνου (π.χ. VCs) και έλλειψη αντίστοιχης κουλτούρας. - Έντονες περιφερειακές ανισότητες, τόσο ως προς το ΑΕΠ όσο και ως προς τις επιδόσεις εξαγωγών. - Μη φιλικό προς την επιχειρηματικότητα περιβάλλον, εκπαιδευτικό σύστημα και γενικότερη κοινωνική κουλτούρα. - Έλλειψη αξιοποίησης επιστημονικού προσωπικού / ανθρώπινου κεφαλαίου. - Έλλειψη επαρκούς συντονισμού πολιτικής εξωστρέφειας μεταξύ εθνικού και περιφερειακού επιπέδου. - Ελλιπής εκπαίδευση των εργαζομένων των ελληνικών επιχειρήσεων σε νέες τεχνολογίες και χαμηλή συμμετοχή στην δια βίου μάθηση γενικά.

Ευκαιρίες	Απειλές
- Γεωστρατηγική θέση της χώρας στο ΝΑ άκρο της Ε.Ε. - Ολοκλήρωση των Προγραμμάτων οικονομικής προσαρμογής, ανάκαμψη της ελληνικής οικονομίας, αύξηση των εξαγωγών, μείωση της ανεργίας, θετικές επενδυτικές προοπτικές. - Μετατόπιση των εγχώριου παραγωγικού συστήματος από μη εμπορεύσιμους σε εμπορεύσιμους κλάδους της γεωργίας, της μεταποίησης και των υπηρεσιών. - Ανοδική τάση στις δαπάνες για έρευνα και ανάπτυξη, ιδιαίτερα εκ μέρους των επιχειρήσεων. - Ελληνική επιστημονική & επιχειρηματική κοινότητα της διασποράς με υψηλή εξειδίκευση, πολύτιμη εμπειρία και δικτύωση. - Ανάπτυξη ισχυρού ονόματος (<i>brand name</i>) στα προϊόντα Αγροδιατροφής μέσω της Έρευνας με προσδιορισμό και ανάδειξη της υπεροχής του Ελληνικού Παραδοσιακού Μεσογειακού διατροφικού προτύπου σε μοριακό επίπεδο και τις επιπτώσεις της στην υγεία τη μακροζωία και την ευεξία καθώς και η μείωση σε κινδύνους ανάπτυξης μόνιμων παθήσεων. - Ευρεία εξάπλωση χρήσης κινητών - έξυπνων συσκευών (<i>smart devices</i>) και διείσδυσή τους σε πολλαπλούς τομείς ανθρώπινης δραστηριότητας. - Συμμετοχή της χώρας σε Ευρωπαϊκές και διεθνείς κοινοπραξίες, διακυβερνητικούς οργανισμούς και σημαντικές ευκαιρίες για συνεργασία με Ελληνικές επιχειρήσεις σε τομείς αιχμής. - Νέα χρηματοδοτικά εργαλεία και μηχανισμοί στήριξης σε εθνικό και Ευρωπαϊκό επίπεδο. - Σημαντικά περιθώρια ανάπτυξης των εξαγωγών αγροδιατροφικών και βιομηχανικών προϊόντων. - Αύξηση της παραγωγής προϊόντων με διεθνή προσανατολισμό. - Δράσεις προώθησης υφιστάμενων προϊόντων σε νέες αγορές και νέων προϊόντων σε υφιστάμενες αγορές. - Ενίσχυση της πληροφόρησης και πρόσβασης σε χρηματοδοτικά εργαλεία των εξαγωγικών επιχειρήσεων. - Ανάπτυξη δεξιοτήτων για τις εξωστρεφείς επιχειρήσεις.	- Ευμετάβλητο οικονομικό περιβάλλον, παρατεταμένη οικονομική κρίση, σημαντική μείωση του ΑΕΠ. - Υγειονομική κρίση σε παγκόσμιο επίπεδο. - Απαίτηση για υψηλά πλεονάσματα, στο πλαίσιο των Εθνικών Προγραμμάτων Μεταρρύθμισης. - Αδυναμία ισχυροποίησης της ανταγωνιστικότητας της ελληνικής οικονομίας, παρά τις βελτιώσεις σε παραδοσιακούς εμπορεύσιμους κλάδους. - Υψηλή ανεργία, ιδιαίτερα των νέων. - Συνεχώς μεταβαλλόμενο φορολογικό καθεστώς. - Επικράτηση της επιχειρηματικότητας ανάγκης έναντι της επιχειρηματικότητας ευκαιρίας. - Αποδυνάμωση του επιστημονικού δυναμικού της χώρας, μετά την μαζική διαρροή εγκεφάλων στο εξωτερικό κατά τη διάρκεια της κρίσης (<i>brain drain</i>). - Υστέρηση στην ενσωμάτωση τεχνολογιών της 4ης βιομηχανικής επανάστασης στον παραγωγικό ιστό και αδυναμία των ελληνικών επιχειρήσεων να ακολουθήσουν τον επιταχυνόμενο ρυθμό παραγωγής νέων τεχνολογιών. - Αργή αντικατάσταση των παραδοσιακών εταιριών από νέες, έντασης τεχνολογίας, επιχειρήσεις. - Φαινόμενα αποβιομηχάνισης, ιδιαίτερα σε συγκεκριμένες Περιφέρειες (Δυτική Μακεδονία, Δυτική Ελλάδα κ). - Συνέχιση της πολιτικής αστάθειας στην ευρύτερη περιοχή της Μεσογείου και της Μέσης Ανατολής, εντάσεις στην περιοχή του Αιγαίου.

1.5 Αποτίμηση αναμενόμενων αποτελεσμάτων από ήδη υλοποιούμενα και σε εξέλιξη έργα (εθνικού και συγχρηματοδοτούμενου σκέλους) ανά τομέα παρέμβασης

Οι υπηρεσίες και οι εποπτευόμενοι φορείς του ΥΠΕΞ υλοποιούν έργα στον τομέα παρέμβασης «Εξωστρέφειας», αξιοποιώντας χρηματοδοτικές πηγές τόσο από το εθνικό όσο και από το συγχρηματοδοτούμενο σκέλος.

Ως προς το Εθνικό σκέλος αναφέρουμε τα εξής:

Η Enterprise Greece, ως εποπτευόμενος φορέας του ΥΠΕΞ, υλοποιεί συνεχιζόμενα έργα του Εθνικού ΠΔΕ σε κατηγορίες Δράσεων που εντάσσονται στον Αναπτυξιακό Στόχο του ΕΠΑ «Εξωστρέφεια», εστιάζοντας στη διασύνδεση της προσέλκυσης παραγωγικών επενδύσεων με τη διεύρυνση της εξαγωγικής βάσης, διευρύνοντας τις αγορές στόχους και σε μη παραδοσιακές αγορές καθώς και νέους κλάδους, όπως αυτός των νέων τεχνολογιών.

Στο πλαίσιο αυτό τα συνεχιζόμενα έργα αποτυπώνουν τη στρατηγική και τις προτεραιότητες της Enterprise Greece για την προσέλκυση παραγωγικών επενδύσεων, την προώθηση των ελληνικών εξαγωγών, την επίτευξη βιώσιμης ανάπτυξης, την ανάδειξη της καινοτομίας, τη συντεταγμένη προώθηση της εξωστρέφειας και την ενίσχυση της πλήρους απασχόλησης. Τα ενταγμένα έργα αφορούν: α) στην προσέλκυση Επενδύσεων, β) στην προώθηση της Εξωστρέφειας των ελληνικών επιχειρήσεων και γ) σε συμμετοχή σε Διεθνείς Εκθέσεις.

Ως προς το συγχρηματοδοτούμενο σκέλος αναφέρουμε τα εξής:

Στο πλαίσιο του ΕΣΠΑ 2014-2020, οι υπηρεσίες και οι εποπτευόμενοι φορείς του Υπουργείου Εξωτερικών υλοποιούν έργα κυρίως στον θεματικό στόχο 11 «Βελτίωση της θεσμικής επάρκειας και της αποτελεσματικής δημόσιας διοίκησης», και αφορούν στα εξής:

- ΘΣ11: «Βελτίωση της θεσμικής επάρκειας και της αποτελεσματικής δημόσιας διοίκησης».
- ΕΠΕΝΔΥΤΙΚΗ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑ 11i: «Επένδυση στη θεσμική ικανότητα και στην αποτελεσματικότητα των δημόσιων διοικήσεων και υπηρεσιών σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο εν όψει των μεταρρυθμίσεων, καλύτερη κανονιστική ρύθμιση και χρηστή διακυβέρνηση».
- ΕΙΔΙΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ 2.4.: «Βελτίωση επιχειρηματικού περιβάλλοντος μέσω αναβάθμισης της ικανότητας της δημόσιας διοίκησης να υποστηρίζει την επιχειρηματικότητα».

Ειδικότερα, οι Δράσεις του ΥΠΕΞ που είναι ενταγμένες για χρηματοδότηση στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα «Ανταγωνιστικότητα, επιχειρηματικότητα και Καινοτομία – ΕΠΑνΕΚ» του ΕΣΠΑ 2014-2020, αφορούν στην «Αναβάθμιση λειτουργιών της Δημόσιας Διοίκησης για την υποστήριξη του επιχειρηματικού περιβάλλοντος και της εξωστρέφειας των επιχειρήσεων», στο οποίο περιλαμβάνονται μεταξύ άλλων παρεμβάσεις: α) αναβάθμισης των λειτουργιών των Φορέων της Κεντρικής Κυβέρνησης, των εποπτευόμενων Φορέων της Κεντρικής Κυβέρνησης και των Ανεξάρτητων Αρχών για την ανάπτυξη επιχειρηματικών πρωτοβουλιών, β) ανάπτυξης ή και ενίσχυσης των διαδικασιών τυποποίησης και πιστοποίησης προϊόντων και υπηρεσιών που παράγονται και προσφέρονται στην ελληνική αγορά, γ) εφαρμογής σχεδίων δράσης που συνιστούν υποχρεώσεις της Χώρας έναντι των Θεσμών ή αποτελούν προϋπόθεση για την εκπλήρωση υποχρεώσεων συμμόρφωσης της Δημόσιας Διοίκησης σε Διεθνείς Οδηγίες και

Κανονισμούς, δ) ανάπτυξης μηχανισμών υποστήριξης της εξωστρέφειας των επιχειρήσεων και ενίσχυσης της εξαγωγικής τους ικανότητας, στ) υποστήριξης των δημόσιων υπηρεσιών για το σχεδιασμό πολιτικών και στρατηγικών αποφάσεων σε επιλεγμένους τομείς προτεραιότητας με τη χρησιμοποίηση σύγχρονων εργαλείων.

Με βάση το ανωτέρω πλαίσιο οι ενταγμένες σε εξέλιξη Δράσεις του ΥΠΕΞ αφορούν, εν συντομία, στα εξής: α) «Δράσεις Οικονομικής Διπλωματίας: Υποστήριξη της Εξωστρέφειας των Ελληνικών Επιχειρήσεων», β) «Υποστήριξη της Εξωστρέφειας των Επιχειρήσεων» (Υπηρεσίες Υποστήριξης της Εξωστρέφειας των Επιχειρήσεων -Export Helpdesk. - Λογισμικό και Εφαρμογές Υποστήριξης του Export Helpdesk.), γ) «Εθνική Ηλεκτρονική Πύλη για την εξωστρεφή επιχειρηματικότητα», δ) «Τυποποίηση διαδικασιών των υπηρεσιών που παρέχονται από τα Γραφεία Οικονομικών και Εμπορικών Υποθέσεων - ISO 9001:2015».

Τέλος, τα αναμενόμενα αποτελέσματα από την υλοποίηση των ανωτέρω παρεμβάσεων συγχρηματοδοτούμενου και εθνικού σκέλους ΠΔΕ, περιλαμβάνουν τα εξής:

- Ενίσχυση της εξωστρεφούς επιχειρηματικότητας και προβολής των ελληνικών επιχειρήσεων και των προϊόντων τους στις διεθνείς αγορές.
- Βελτίωση των δημόσιων υπηρεσιών που προσφέρονται σε υφιστάμενους και δυνητικούς εξαγωγείς (όσον αφορά κυρίως τη στοχευμένη πληροφόρηση και την παροχή βοήθειας και εξειδικευμένης κατάρτισης εξαγωγικών επιχειρήσεων).
- Διασφάλιση ποιότητας της παρεχόμενης πληροφόρησης και μείωση φαινομένων γεωγραφικού αποκλεισμού, καθώς οι υπηρεσίες πληροφόρησης απευθύνονται στις επιχειρήσεις όλης της ελληνικής επικράτειας, είτε απευθείας, είτε ηλεκτρονικά με χρήση ΤΠΕ.
- Επέκταση της γνώσης και ανάπτυξη συνεργασιών με την Περιφέρεια και με άλλα Υπουργεία, με στόχο τη διασύνδεση με τον ιδιωτικό τομέα, με έμφαση τις εξωστρεφείς επιχειρήσεις, και τα στάδια της εξαγωγικής πολιτικής: χάραξη και συντονισμός πολιτικής, για τον προσδιορισμό προϊόντων-στόχων και αγορών-στόχων.
- Αποτελεσματικότερη διεθνής δικτύωση των ελληνικών επιχειρήσεων.
- Ευαισθητοποίηση της επιχειρηματικής κοινότητας σχετικά με τις δυνατότητες και ευκαιρίες ανάληψης εξαγωγικής δραστηριότητας.
- Ενημέρωση – ευαισθητοποίηση διεθνών επιχειρήσεων για τις οικονομικές εξελίξεις και τις επενδυτικές ευκαιρίες της χώρας.
- Διεύρυνση του καταλόγου των διεθνών επιχειρήσεων με άμεσο ενδιαφέρον να επενδύσουν στη χώρα.
- Ευαισθητοποίηση των διεθνών επιχειρήσεων που δραστηριοποιούνται ήδη στην χώρα με στόχο την επέκταση των επενδυτικών τους δραστηριοτήτων.
- Διαμόρφωση θετικής εικόνας της Ελλάδας στη διεθνή επιχειρηματική κοινή γνώμη ενισχύοντας παράλληλα τη θέση της χώρας μας.

2. Η ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΔΟ 2021-2025

2.1 Ανάλυση Στρατηγικής Τομέα

Το Υπουργείο Εξωτερικών αποτελεί τον κύριο φορέα της Οικονομικής Διπλωματίας. Στη θεσμική δομή του Υπουργείου Εξωτερικών μεταφέρθηκε (άρθρο 4 π.δ. 81/2019, Α' 119) η Γενική Διεύθυνση Διεθνούς Οικονομικής και Εμπορικής Πολιτικής (ΓΔΔΟΕΠ) από το Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων, ενώ ο Οργανισμός Ασφάλισης Εξαγωγικών Πιστώσεων (ΟΑΕΠ) και η Ελληνική Εταιρεία Επενδύσεων & Εξωτερικού Εμπορίου Α.Ε. (Enterprise Greece) τέθηκαν υπό την εποπτεία της Γενικής Γραμματείας ΔΟΣ και Εξωστρέφειας. Επίσης, συστάθηκε Γεν. Γραμματεία Δημόσιας Διπλωματίας, Θρησκευτικών και Προξενικών Υποθέσεων με την ενσωμάτωση στελεχών της πρώην Γενικής Γραμματείας Ενημέρωσης και Επικοινωνιών.

Η μεταφορά των αρμοδιοτήτων που σχετίζονται με τις πολυμερείς διεθνείς οικονομικές σχέσεις στο Υπουργείο Εξωτερικών σηματοδοτεί την ενεργό δέσμευση της Πολιτείας για το σχεδιασμό και την υλοποίηση παρεμβάσεων με στόχο τη βελτίωση της θέσης της χώρας στο παγκόσμιο οικονομικό περιβάλλον, και ειδικότερα, για την ενίσχυση της εξωστρέφειας των ελληνικών επιχειρήσεων, μέσω μιας σύγχρονης και ενιαίας Οικονομικής και Δημόσιας Διπλωματίας. Η Οικονομική Διπλωματία έχει, άλλωστε, αναδειχθεί μεταξύ των κυρίαρχων μέσων για τη διευκόλυνση εισόδου και δικτύωσης των επιχειρήσεων σε ξένες αγορές, καθώς και για την προσέλκυση άμεσων ξένων επενδύσεων, και ο ρόλος των τελευταίων ως μοχλών ανάπτυξης για την ανάκαμψη της ελληνικής οικονομίας παραμένει αδιαμφισβήτητος.

Με στόχο την υιοθέτηση μιας συνεκτικής και συνεπούς προσέγγισης μέσω παρεμβάσεων στρατηγικού χαρακτήρα με συγκεκριμένους μετρήσιμους στόχους και χρονοδιάγραμμα υλοποίησης στον τομέα της εξωστρέφειας, δημιουργούνται οι προϋποθέσεις για εξωστρέφεια μέσω της προσέλκυσης επενδύσεων, αξιοποιώντας όλα τα διαθέσιμα κανάλια και εργαλεία (Δίκτυο Πρεσβειών – Γραφεία ΟΕΥ, Enterprise Greece και ΟΑΕΠ) τόσο σε διμερές όσο και σε πολυμερές επίπεδο.

Ειδικότερα, μέσω του δικτύου Αρχών Εξωτερικής Υπηρεσίας - Γραφ. ΟΕΥ σε χώρες οι οποίες καλύπτουν άνω του 90% των προορισμών των ελληνικών εξαγωγών (χωρίς πετρελαιοειδή) κατά την τελευταία 5ετία, αποκτάται και αξιοποιείται η γνώση των επιτόπιων ιδιαιτεροτήτων και των ειδοποιών διαφορών των διεθνών αγορών και των ευκαιριών που παρουσιάζονται προς όφελος του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα. Το δίκτυο αυτό συμβάλλει στην αρχική ή περαιτέρω δικτύωση των ελληνικών φορέων και επιχειρήσεων, στην επίτευξη στρατηγικών συνεργασιών (δικτύωση με key-players στην Ελλάδα και διεθνώς), αξιοποιώντας την κατάρτιση και συσσωρευμένη εμπειρία του εξειδικευμένου στελεχιακού δυναμικού τους καθώς και την εφαρμογή του Συστήματος Διαχείρισης Ποιότητας (ΣΔΠ-ISO), το οποίο διέπει τις γενικές και επιχειρησιακές διεργασίες των Γραφείων ΟΕΥ.

Με βάση τα ανωτέρω, η μεταφορά της ΓΔΔΟΕΠ στο ΥΠΕΞ, καθώς και των ENTERPRISE GREECE και ΟΑΕΠ, ως εποπτευόμενων φορέων, αποτελεί ευκαιρία αξιοποίησης δομών και εμπειρίας προσωπικού μέσω της ανάπτυξης συμπληρωματικότητας των δράσεών τους με τις υφιστάμενες δομές του ΥΠΕΞ.

2.1.1. Στρατηγικές Προτεραιότητες Οικονομικής Διπλωματίας ΥΠΕΞ

Η στρατηγική του τομέα ευθύνης του ΥΠΕΞ ως κύριου φορέα άσκησης Οικονομικής Διπλωματίας, διαμορφώνεται συνεκτιμώντας τις τρέχουσες προκλήσεις στην οικονομία και της προκλήσεις της πρωτόγνωρης πανδημίας του κορωνοϊού COVID-19 καθώς και τις ευρωπαϊκές δεσμεύσεις και υποχρεώσεις της χώρας για συνέχιση των διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων, αποτυπώνεται ως εξής:

Στρατηγική Επιλογή 1: Ανάδειξη οικονομικής και εμπορικής θέσης της χώρας σε περιφερειακό και διεθνές επίπεδο.

Αφορά στους παρακάτω Στόχους:

A. Προσέλκυση επενδύσεων

Στόχος: αύξηση Ξένων Αμέσων Επενδύσεων σε 4% επί του ΑΕΠ έως το 2023 από 1,8% το 2019
Γεωγραφικές περιοχές / Χώρες στόχευσης:

- Ευρώπη: Γαλλία, Γερμανία, Η.Β., Ισπανία, Ιταλία, Ρωσία
- Μέση Ανατολή: Αίγυπτος, ΗΑΕ, Ισραήλ, Λίβανος, Σαουδική Αραβία
- Βόρεια Αμερική: ΗΠΑ, Καναδάς
- Ασία: Ιαπωνία, Κίνα
- Ωκεανία: Αυστραλία

B. Ενίσχυση εξαγωγών

Στόχος: αύξηση εξαγωγών σε 48% επί του ΑΕΠ έως το 2023 από 37% το 2018

- Ανάπτυξη κυρίων υφισταμένων αγορών
- Ανάπτυξη νέων αγορών για τα ελληνικά προϊόντα και υπηρεσίες
- Επιλογή κυριοτέρων εξαγωγικών κλάδων για υποστήριξη
- Φάρμακα, προϊόντα αλουμινίου και χαλκού, αγροδιατροφικά προϊόντα και ποτά, δομικά υλικά, χρώματα
- Καθορισμός και υποστήριξη εξαγωγικών υπηρεσιών προς υποστήριξη
- Τεχνικά έργα, τεχνολογίες ανακύκλωσης και προστασίας περιβάλλοντος, ναυπηγοεπισκευαστικές εργασίες, έργα ενεργειακής αναβάθμισης και χρήσης ανανεώσιμων πηγών, χρηματοπιστωτικός τομέας, παραγωγή οπτικοακουστικού υλικού.

Γεωγραφικές περιοχές / Χώρες στόχευσης:

- Ευρώπη: Γαλλία, Γερμανία, Ελβετία, Η.Β., Ισπανία, Ιταλία, Ολλανδία, Ρωσία
- Δυτικά Βαλκάνια: Αλβανία, Βόρεια Μακεδονία, Κόσοβο, Σερβία
- Μέση Ανατολή: Αίγυπτος, ΗΑΕ, Ισραήλ, Σαουδική Αραβία
- Βόρεια Αμερική: ΗΠΑ, Καναδάς
- Κεντρική και Νότια Αμερική: Βραζιλία, Μεξικό
- Ασία: Βιετνάμ, Ιαπωνία, Ινδία, Κίνα, Ν. Κορέα, Ταϊλάνδη
- Υποσαχάρια Αφρική: Ν. Αφρική
- Ωκεανία: Αυστραλία

Γ. Ανάληψη τεχνικών / περιβαλλοντικών έργων

Υποστήριξη ελληνικών εταιρειών για την ανάληψη έργων υποδομών/ανακύκλωσης/ προστασίας περιβάλλοντος

Γεωγραφικές περιοχές / Χώρες στόχευσης:

- Ευρώπη: Βουλγαρία, Ρουμανία
- Δυτικά Βαλκάνια: Αλβανία, Βόρεια Μακεδονία, Σερβία
- Μέση Ανατολή – Β. Αφρική: Αίγυπτος, Αλγερία, Σαουδική Αραβία

Δ. Διεθνή δίκτυα ενέργειας και ασφάλεια ενεργειακού εφοδιασμού

Γεωγραφικές περιοχές / Χώρες στόχευσης:

- Ευρώπη: Βουλγαρία, Ιταλία, Κύπρος, Ρουμανία, Ρωσία, Τουρκία
- Δυτικά Βαλκάνια: Αλβανία, Βόρεια Μακεδονία, Κόσοβο, Σερβία
- Μέση Ανατολή: Αίγυπτος, ΗΑΕ, Ισραήλ, Σαουδική Αραβία
- Βόρεια Αμερική: ΗΠΑ

Ε. Διεθνή δίκτυα μεταφορών και εφοδιαστικές αλυσίδες

- Ανάπτυξη διεθνών συνδέσεων Ελλάδας (οδικοί, σιδηροδρομικοί άξονες με γειτονικές χώρες)
- Διευκόλυνση τελωνειακών διαδικασιών (απαιτούμενος χρόνος, ενιαία σημεία ελέγχου)

Γεωγραφικές περιοχές / Χώρες στόχευσης:

- Ευρώπη: Βουλγαρία, Γερμανία, Ιταλία, Ολλανδία, Ρουμανία, Τουρκία
- Δυτικά Βαλκάνια: Αλβανία, Βόρεια Μακεδονία
- Βόρεια Αμερική: ΗΠΑ
- Ασία: Ιαπωνία, Ινδία, Κίνα

ΣΤ. Μεταφορά τεχνολογίας / τεχνογνωσίας

Γεωγραφικές περιοχές / Χώρες στόχευσης:

- Ευρώπη: Γερμανία, Ιταλία
- Δυτικά Βαλκάνια: Αλβανία, Βόρεια Μακεδονία, Βοσνία και Ερζεγοβίνη, Κόσοβο, Μαυροβούνιο, Σερβία
- Μέση Ανατολή: Ισραήλ, ΗΑΕ
- Βόρεια Αμερική: ΗΠΑ, Καναδάς
- Ασία: Ιαπωνία, Κίνα, Ινδία

Ζ. Παροχή αναπτυξιακής βοήθειας σε χώρες γεωπολιτικού ενδιαφέροντος για την Ελλάδα

- Προσπάθεια για την επίτευξη του στόχου της συνεισφοράς 0,3% του ΑΕΠ στην Αναπτυξιακή Συνεργασία
- Υλοποίηση αναπτυξιακών έργων στα Δυτικά Βαλκάνια και την Μέση Ανατολή με παράλληλη προβολή τους στην τοπική κοινωνία

Γεωγραφικές περιοχές / Χώρες στόχευσης: Αλβανία, Βόρεια Μακεδονία, Βοσνία και Ερζεγοβίνη, Κόσοβο, Μαυροβούνιο, Σερβία

Η. Ενσωμάτωση Greek Rebranding στις δράσεις ΥΠΕΞ – ΕΓ – ΟΑΕΠ

Στόχος: να καταστεί η Ελλάδα μία από τις 20 πιο αναγνωρίσιμες χώρες διεθνώς από την 34^η θέση το 2019

- Συντονισμένη εκστρατεία προώθησης εικόνας χώρας
- Υιοθέτηση νέου δημιουργικού σε όλες τις δράσεις οικονομικής διπλωματίας
- Προσαρμογή λογοτύπων, εγγράφων κλπ

Στρατηγική Επιλογή 2. Αναβάθμιση Δομών Εξωστρέφειας

Αφορά στους παρακάτω Στόχους:

Α. Ενοποίηση δομών Οικονομικής Διπλωματίας

- Πλήρης ενσωμάτωση δομών και λειτουργιών Γενικής Διεύθυνσης Διεθνούς Οικονομικής και Εμπορικής Πολιτικής στο ΥΠΕΞ
- Αναδιοργάνωση δομών εξωστρέφειας (Enterprise Greece, ΟΑΕΠ), ενσωμάτωση στο ΥΠΕΞ και ανάπτυξη συνεργιών με δίκτυο Γραφείων ΟΕΥ
- Ενιαία Εθνική Ηλεκτρονική Πύλη για εξαγωγικές επιχειρήσεις και υποψήφιους επενδυτές και Υπηρεσία εξυπηρέτησης εξαγωγικών επιχειρήσεων - Helpdesk
- Συντονισμός με συναρμόδια Υπουργεία και επαγγελματικούς φορείς
- Συντονισμός με μονάδα στρατηγικού σχεδιασμού ΥΠΕΞ
- Δημιουργία δομής για τον Έλεγχο Ξένων Επενδύσεων (FDI Screening mechanism)

Β. Αναβάθμιση δομών Εξωτερικής Υπηρεσίας

- Αναδιάρθρωση Γραφείων ΟΕΥ με βάση τις προτεραιότητες του πρώτου στρατηγικού στόχου
- Ενίσχυση σύνθεσης Γραφείων ΟΕΥ βάσει των προτεραιοτήτων του πρώτου στρατηγικού στόχου
- Επικαιροποίηση και εφαρμογή του προτύπου του ισχύοντος Συστήματος Διαχείρισης Ποιότητας (ΣΔΠ-ISO) από τα Γραφεία ΟΕΥ

Γ. Συντονισμός των δράσεων των κρατικών και ιδιωτικών φορέων για την ενίσχυση της εξωστρέφειας

- Ενεργοποίηση Διυπουργικής Επιτροπής Εξωστρέφειας, υπό το συντονισμό του Υπουργείου Εξωτερικών, με τη συμμετοχή Υπουργών – Γενικών Γραμματέων συναρμόδιων Υπουργείων (ΥΠΑΑΤ, Τουρισμού, Πολιτισμού, κλπ.)
- Ενεργοποίηση Συμβουλίου Εξαγωγών με συμμετοχή εκπροσώπων Υπουργείων, κρατικών και ιδιωτικών φορέων
- Στοχευμένη διάχυση εξειδικευμένης πληροφόρησης (πχ Ημερολόγιο Δράσεων Εξωστρέφειας, ενισχύσεις) σε επιχειρήσεις, Επιμελητήρια, Συνδέσμους και άλλους φορείς στον τομέα της εξωστρέφειας, σύμφωνα με τους στόχους του στρατηγικού σχεδιασμού
- Ανάπτυξη συμπληρωματικότητας – συνεργειών μεταξύ κρατικών – ιδιωτικών φορέων σε δράσεις εξωστρέφειας (πχ προγράμματα ΥΠΑΑΤ σε συνεργασία με Γραφεία ΟΕΥ, δράσεις EG σε συνεργασία με άλλους φορείς, κλπ)

Δ. Ενεργοποίηση Enterprise Greece (EG)

- Προσέλκυση και υποστήριξη επενδύσεων
- Προώθηση στρατηγικών επενδύσεων
- Προώθηση εξαγωγών
- Θεσμική δικτύωση, ανάπτυξη σχέσεων με διεθνείς φορείς, επικοινωνία

Ε. Εκσυγχρονισμός Οργανισμού Ασφάλισης Εξαγωγικών Πιστώσεων (ΟΑΕΠ)

Μεταρρύθμιση ΟΑΕΠ σε συνεργασία με τον ιταλικό όμιλο SACE, επί τη βάση νέου επιχειρηματικού και οργανωτικού μοντέλου με στόχο την αναβάθμιση των προσφερομένων προϊόντων του, ώστε να διαδραματίζει ενεργό ρόλο στην υποστήριξη της εξωστρέφειας των ελληνικών εξαγωγικών επιχειρήσεων.

- Διεύρυνση χαρτοφυλακίου προϊόντων

- Αναδιοργάνωση δομής και διοίκησης
- Νέα πληροφοριακή υποδομή
- Οργάνωση αποτελεσματικού μηχανισμού πωλήσεων & προωθητικών ενεργειών
- Μετεγκατάσταση Οργανισμού
- Πενταετές πλάνο στρατηγικής ανάπτυξης

3. Στρατηγική Επιλογή 3. Ενδυνάμωση στο πλαίσιο της πολυμερών οικονομικών σχέσεων

Αφορά στους παρακάτω Στόχους:

A. Διαμόρφωση της Κοινής Εμπορικής Πολιτικής ΕΕ (αγαθά, υπηρεσίες, επενδύσεις): Ενεργός συμμετοχή / διαμόρφωση και υποστήριξη θέσεων

- Υποστήριξη εθνικών προτεραιοτήτων και θέσεων για τις υπό διαπραγμάτευση Συμφωνίες ελεύθερων εμπορικών συναλλαγών / επενδύσεων ΕΕ με Αυστραλία, Ν. Ζηλανδία, Mercosur, Μεξικό, Ινδία, Κίνα (Επενδύσεων) κ.α.
- Επισκόπηση Εμπορικής Πολιτικής ΕΕ (TPR). Ανάδειξη εμπορίου ως οριζόντιου τομέα πολιτικής με στόχους την οικονομική ανάπτυξη και την διεύρυνση των αγορών για τα προϊόντα ΕΕ. Ιδιαίτερη έμφαση στον άξονα «ανοικτής στρατηγικής αυτονομίας» στην μετά Covid-19 εποχή με την στήριξη των ΜμΕ – εξαγωγέων, την υποστήριξη της ανταγωνιστικότητας των ευρωπαϊκών βιομηχανιών και προστασία τους από αθέμιτες πρακτικές τρίτων χωρών, καθώς και την διαφύλαξη του αγροδιατροφικού τομέα, διασφάλιση ίσων όρων ανταγωνισμού και ανάπτυξη του ηλεκτρονικού εμπορίου.
- Ενίσχυση θεσμού Chief Trade Enforcement Officer της ΕΕ για την αποτελεσματική εφαρμογή των Συμφωνιών και αξιοποίησή τους από τις ευρωπαϊκές & ελληνικές επιχειρήσεις. Διοργάνωση Market Access Days σε συνεργασία με λοιπές δομές οικονομικής διπλωματίας.
- Αναθεώρηση Τελωνειακής Σύνδεσης ΕΕ – Τουρκίας / Σωστή εφαρμογή
- CETA (ΕΕ – Καναδάς): Θέση σε ισχύ της Συμφωνίας: α) ανακοίνωση καταλόγου παλαιών χρηστών «φέτας» από канаδική πλευρά, β) κύρωση από τα κ-μ.
- Συμφωνία Ελεύθερων Συναλλαγών ΕΕ - Σιγκαπούρης: επίλυση θέματος κατοχύρωσης φέτας μέσω απόφασης Ανωτάτου Δικαστηρίου

B. Πολυμερείς συμφωνίες ελεύθερου εμπορίου και επενδύσεων: Προώθηση εθνικών θέσεων

- Εκσυγχρονισμός Παγκοσμίου Οργανισμού Εμπορίου (ΠΟΕ), ως προς διαπραγματευτική λειτουργία, επισκόπηση εμπορικών πολιτικών μελών, διαφάνεια, τήρηση κανόνων, επίλυση διαφορών.
- Επανεκκίνηση α) συζητήσεων για πλειονομερείς πρωτοβουλίες, όπως για ΜμΕ, εμπόριο σε αγαθά υγείας, Trade In Services Agreement – TiSA, πρωτοβουλία 86 μελών ΠΟΕ για ηλεκτρονικό εμπόριο, πρωτοβουλία 92 μελών για διευκόλυνση επενδύσεων, εγχώρια νομοθέτηση στις υπηρεσίες, β) διαπραγματεύσεων για Περιβαλλοντικά Αγαθά (Environmental Goods Agreement).
- Ενίσχυση ελληνικής αντιπροσωπείας στον ΠΟΕ.

Γ. Προώθηση ελληνικών υποψηφιοτήτων σε διεθνείς οργανισμούς

- Καταγραφή θέσεων προς πλήρωση, επιλογή καταλλήλων ελληνικών υποψηφιοτήτων και συντονισμός υποστήριξής τους από το σύνολο των Αρχών του ΥΠΕΞ.

2.1.2. Αναπτυξιακός Στόχος ΤΠΑ «Εξωστρέφεια»

Οι στρατηγικές επιλογές, οι στόχοι και οι άμεσες κυβερνητικές προτεραιότητες που παρουσιάστηκαν πιο πάνω, διαμορφώνουν και συγκροτούν τη συνολική στρατηγική του ΥΠΕΞ, η οποία θα υλοποιηθεί με την αξιοποίηση χρηματοδοτικών πόρων από τα Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά Ταμεία, το Ταμείο Ανάκαμψης, συνεπικουρούμενη με την αξιοποίηση Εθνικών Πόρων, μέσω του Εθνικού Προγράμματος Ανάπτυξης (ΕΠΑ).

Προκειμένου να επιτυγχάνεται η αποτελεσματική προώθηση της εξωστρέφειας της ελληνικής επιχειρηματικότητας από το Υπουργείο Εξωτερικών, προϋποθέτει την υλοποίηση δέσμης παρεμβάσεων που θα συμβάλλουν:

- Στην παροχή πρότυπης και ειδικής πληροφόρησης, με σκοπό την ολοκληρωμένη παροχή στοιχείων στις ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις, κατά περίπτωση προσαρμοσμένη στο μίγμα προϊόντων –υπηρεσιών που παρέχουν (tailor-made).
- Στη διεύρυνση του δικτύου των υποψήφιων συνεργατών των ελληνικών επιχειρήσεων στις διεθνείς αγορές, λαμβάνοντας υπόψη τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του τρόπου λειτουργίας της εκάστοτε αγοράς και των δρώντων σε αυτή.
- Στη βελτίωση της εμπορικής φήμης των προϊόντων και υπηρεσιών των ελληνικών επιχειρήσεων, μέσω της κατάλληλης προβολής αυτών, αναδεικνύοντας την αξία τους σε σχέση με τους ανταγωνιστές.
- Περαιτέρω, αξιοποιώντας τα ανωτέρω, στην ενεργό συμβολή της στρατηγικής για τη δημιουργία και προώθηση εθνικού εμπορικού σήματος.

Σύμφωνα με το εγκεκριμένο κείμενο του Εθνικού Προγράμματος Ανάπτυξης για την περίοδο 2021-2025 ο Αναπτυξιακός Στόχος ΕΠΑ «Εξωστρέφεια», αποτελεί στόχο ιδιαίτερης βαρύτητας καθώς οι παρεμβάσεις ενίσχυσης της εξωστρέφειας της ελληνικής οικονομίας αποτελούν βασικό συστατικό της επιδιωκόμενης αλλαγής του ελληνικού παραγωγικού υποδείγματος. Στους ειδικούς στόχους περιλαμβάνονται τομείς που έχουν υψηλές αναπτυξιακές δυνατότητες που πηγάζουν από τα συγκριτικά πλεονεκτήματα της χώρας, όπως ο πολιτισμός, ο τουρισμός, ο αγροδιατροφικός τομέας και ορισμένοι κλάδοι της βιομηχανίας.

Στο πλαίσιο αυτό, η αναπτυξιακή στρατηγική του ΤΠΑ του ΥΠΕΞ που στοχεύει στην προσέλκυση παραγωγικών επενδύσεων, στην προώθηση των ελληνικών εξαγωγών, στην επίτευξη βιώσιμης ανάπτυξης, στην ανάδειξη της καινοτομίας, στη συντεταγμένη προώθηση της εξωστρέφειας και στην ενίσχυση της πλήρους απασχόλησης, στοιχίζεται με τον Αναπτυξιακό Στόχο «Εξωστρέφεια» και συνάδει με την ευρύτερη στρατηγική και τους στόχους του ΥΠΕΞ για την περίοδο 2021- 2025.

2.2 Προσδιορισμός και ιεράρχηση Ειδικών Αναπτυξιακών Στόχων

Βασική επιλογή του ΤΠΑ του Υπουργείου Εξωτερικών αποτελεί ο σχεδιασμός και υλοποίηση παρεμβάσεων για τη βελτίωση της θέσης της χώρας στο παγκόσμιο οικονομικό περιβάλλον, και ειδικότερα, για την ενίσχυση της εξωστρέφειας των ελληνικών επιχειρήσεων, μέσω μιας σύγχρονης Οικονομικής Διπλωματίας.

Προτεραιότητα, επίσης, αποτελεί η εμπροσθοβαρής υλοποίηση των Δράσεων στα πρώτα έτη της προγραμματικής περιόδου, προκειμένου να αντιμετωπιστούν και οι επιπτώσεις της ύφεσης,

ιδιαίτερα στις μικρομεσαίες επιχειρήσεις λόγω και της πανδημίας του κορωνοϊού COVID-19.

Με γνώμονα, συνεπώς τον καλύτερο δυνατό συντονισμό και την επίτευξη συνεργειών και συμπληρωματικότητας μεταξύ ευρωπαϊκών και εθνικών πόρων, η μεσοπρόθεσμή αναπτυξιακή στρατηγική του Τομεακού Προγράμματος Ανάπτυξης του Υπουργείου Εξωτερικών συνδέεται με την ευρύτερη στρατηγική του ΥΠΕΞ και προκύπτει από την ανάλυση της υφιστάμενης κατάστασης και των Ειδικών Αναπτυξιακών Στόχων (ΕΑΣ).

Οι Ειδικοί Αναπτυξιακοί Στόχοι (ΕΑΣ) προσδιορίζονται ως εξής:

ΕΑΣ 1: Υποστήριξη των εξαγωγών και της εξωστρέφειας των Ελληνικών Επιχειρήσεων

- ❖ Ολοκληρωμένη υποστήριξη προβολής και δικτύωσης των ελληνικών επιχειρήσεων.
- ❖ Προώθηση ελληνικών προϊόντων και υπηρεσιών στο εξωτερικό.

ΕΑΣ 2: Προσέλκυση & Υποστήριξη Επενδύσεων

- ❖ Ενημέρωση - Ευαισθητοποίηση Διεθνών επιχειρήσεων για επενδυτικές ευκαιρίες στη χώρα.
- ❖ Ολοκληρωμένη υποστήριξη ωρίμανσης Στρατηγικών Επενδύσεων.
- ❖ Αναβάθμιση και προώθηση της εικόνας της Ελλάδας στο εξωτερικό (*Rebranding*) και ενίσχυση της νέας εξωστρεφούς εθνικής ταυτότητας.

2.3 Αντιστοίχιση με αναπτυξιακούς στόχους και ειδικούς στόχους ΕΠΑ

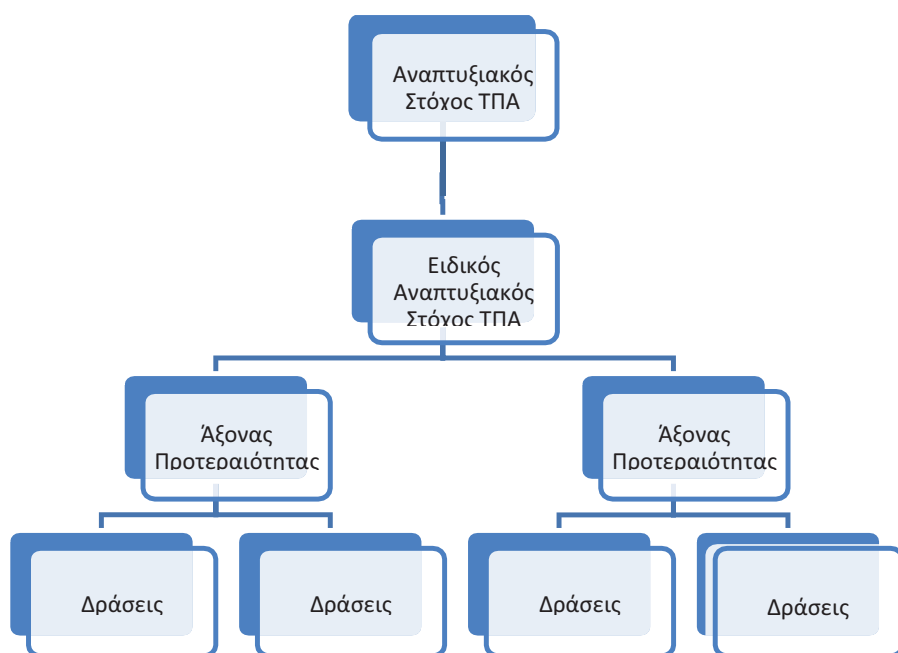
Η επιλογή των Ειδικών Αναπτυξιακών Στόχων του ΤΠΑ, πραγματοποιήθηκε λαμβάνοντας υπόψη το σχέδιο ανάπτυξης της χώρας για την παραγωγική ανάταξη και την κοινωνική συνοχή με στρατηγικό στόχο, αφενός την προσέλκυση νέων και την διατήρηση των υπαρχουσών επενδύσεων και αφετέρου την προώθηση των ελληνικών προϊόντων και την υποστήριξη της διεθνοποίησης των εγχώριων εξαγωγέων.

Πίνακας 12 Αντιστοίχιση Ειδικών Αναπτυξιακών Στόχων ΤΠΑ ΥΠΕΞ με Αναπτυξιακό Στόχο ΕΠΑ και Ειδικούς Στόχους ΕΠΑ

Αναπτυξιακός Στόχος ΕΠΑ	Ειδικός Στόχος ΕΠΑ	Ειδικός Αναπτυξιακός Στόχος ΤΠΑ	Αιτιολόγηση επιλογής
<i>Εξωστρέφεια</i>	<i>Πολιτισμός</i>	ΕΑΣ 1: Υποστήριξη των εξαγωγών και της εξωστρέφειας των Ελληνικών Επιχειρήσεων	Η διεθνοποίηση και η προώθηση εγχώριων προϊόντων σε διεθνείς αγορές αποτελεί σημαντικό παράγοντα αύξησης του μεριδίου αγοράς των ελληνικών προϊόντων στις αγορές αυτές, όπως επίσης και του ποσοστού συμμετοχής των εξαγωγών στο ΑΕΠ.
	<i>Τουρισμός</i>		
	<i>Αγροδιατροφικός Τομέας</i>		
	<i>Βιομηχανία</i>	ΕΑΣ 2: Προσέλκυση & Υποστήριξη Επενδύσεων	Το χαμηλό ποσοστό συμμετοχής των Ξένων Άμεσων Επενδύσεων στο ΑΕΠ της χώρας και η έλλειψη ισχυρού εμπορικού σήματος υποδεικνύουν την ανάγκη Δράσεων προσέλκυσης επενδύσεων, καθώς και δημιουργίας & προώθησης ενός εθνικά ισχυρού εμπορικού σήματος.

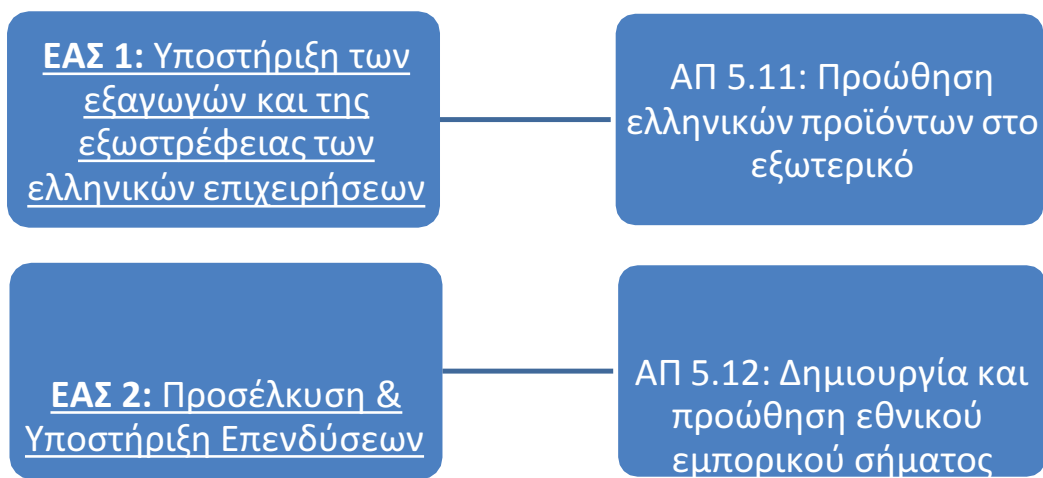
Η διάρθρωση και η γενική προτεινόμενη δομή του Τομεακού Προγράμματος Ανάπτυξης ΥΠΕΞ (ΤΠΑ – ΥΠΕΞ) αποτυπώνονται στο κάτωθι σχήμα.

Σχήμα 2 Διάρθρωση ΤΠΑ ΥΠΕΞ

Με βάση τα ανωτέρω, παρακάτω αποτυπώνεται σχηματικά η σύνδεση των Ειδικών Αναπτυξιακών Στόχων με τους Άξονες Προτεραιότητας του ΤΠΑ του ΥΠΕΞ.

Σχήμα 3 Αρχιτεκτονική ΤΠΑ ΥΠΕΞ

Οι παρακάτω πίνακες παρουσιάζουν τους Άξονες Προτεραιότητας του ΤΠΑ, λαμβάνοντας υπόψη τους ΕΑΣ και παράλληλα περιγράφουν κατηγορίες δράσεων, την τεκμηρίωση της ανάγκης χρηματοδότησης, ενδεικτικούς δείκτες εκροών και τους δυνητικούς δικαιούχους.

Πίνακας 13 Άξονας Προτεραιότητας 5.11

Άξονας Προτεραιότητας ΤΠΑ:	ΑΠ 5.11 «Προώθηση ελληνικών προϊόντων στο εξωτερικό (συμμετοχή σε εκθέσεις, εμπορικές αποστολές κλπ.)»
Ειδικός Αναπτυξιακός Στόχος ΤΠΑ ΥΠΕΞ που εξυπηρετείται:	ΕΑΣ 1: Υποστήριξη των εξαγωγών και της εξωστρέφειας των ελληνικών επιχειρήσεων.
Κατηγορίες Δράσεων:	Ενδεικτικά περιλαμβάνονται δράσεις επιχορήγησης για: 1. Διεθνείς Εκθέσεις/Fora, εντός και εκτός Ελλάδας, με φυσική παρουσία ή διαδικτυακή συμμετοχή. 2. Έρευνες αγορών - στόχων για την διεύρυνση υφισταμένων αγορών και την διερεύνηση νέων, αξιολόγηση δυνατοτήτων διείσδυσης και διαδικασίες προσέγγισης. 3. Διοργάνωση Δράσεων εξωστρέφειας και εκδηλώσεων από τα Γραφεία ΟΕΥ, και Ημερών Πληροφόρησης στην Ελλάδα προς ελληνικές ΜμΕ για τις δυνατότητες / ευκαιρίες στις διεθνείς αγορές.
Είδος ενίσχυσης	Επιχορήγηση / Κρατική ενίσχυση / Μέσο χρηματοοικονομικής τεχνικής
Τεκμηρίωση ανάγκης χρηματοδότησης από ΕΠΑ:	Η διεθνοποίηση και η προώθηση εγχώριων προϊόντων σε διεθνείς αγορές αποτελεί σημαντικό παράγοντα αύξησης του μεριδίου αγοράς των ελληνικών προϊόντων στις αγορές αυτές, όπως επίσης και αύξησης του ποσοστού συμμετοχής των εξαγωγών στο ΑΕΠ
Δείκτες εκροών:	- Αριθμός εκδηλώσεων (ενεργειών ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης), Κωδ. T1006 - Εκδηλώσεις (Συνέδρια/Ημερίδες και άλλων ενεργειών ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης), Κωδ. T4846
Δυνητικοί Δικαιούχοι:	Κεντρική Υπηρεσία ΥΠΕΞ και εποπτευόμενοι φορείς Υπουργείου Εξωτερικών.

Πίνακας 14 Άξονας Προτεραιότητας 5.12

Άξονας Προτεραιότητας ΤΠΑ:	ΑΠ 5.12 «Δημιουργία και προώθηση εθνικού εμπορικού σήματος»
Ειδικός Αναπτυξιακός Στόχος ΤΠΑ ΥΠΕΞ που εξυπηρετείται:	ΕΑΣ 2: Προσέλκυση & υποστήριξη Επενδύσεων
Κατηγορίες Δράσεων:	Ενδεικτικά περιλαμβάνονται Δράσεις επιχορήγησης για: 1. Δράσεις προσέλκυσης & διευκόλυνσης επενδύσεων (π.χ. διοργάνωση forum, summits, conferences, B2B εκδηλώσεις, άλλες επενδυτικές εκδηλώσεις, investment forum, real estate conferences and fairs, road shows, webinars, εκδηλώσεις προώθησης του golden visa program, ετήσιο επενδυτικό συνέδριο κ.α.). 2. Δράσεις υποστήριξης και ωρίμανσης - μελέτης επενδύσεων. 3. Δράσεις δικτύωσης με διεθνείς θεσμούς & οργανισμούς σε τρίτες χώρες.

	4. Δράσεις προώθησης της εικόνας της Ελλάδας στο εξωτερικό “ <i>Rebranding</i> ” (π.χ. προωθητικά προγράμματα στο εξωτερικό για την υποστήριξη εθνικών σημάτων, δράσεις επικοινωνίας/θεσμικής δικτύωσης, Πρόγραμμα <i>national ambassadors</i> κ.α.).
Είδος ενίσχυσης	Επιχορήγηση / Κρατική ενίσχυση / Μέσο χρηματοοικονομικής τεχνικής
Τεκμηρίωση ανάγκης χρηματοδότησης από ΕΠΑ:	Το χαμηλό ποσοστό συμμετοχής των Ξένων Άμεσων Επενδύσεων στο ΑΕΠ ενός χώρας και η έλλειψη ισχυρού εμπορικού σήματος υποδεικνύουν την ανάγκη Δράσεων προσέλκυσης επενδύσεων καθώς και δημιουργίας & προώθησης ενός εθνικά ισχυρού εμπορικού σήματος.
Δείκτες εκροών:	- Ενέργειες Πληροφόρησης και Δημοσιότητας, Κωδ. T1009 - Αριθμός εκδηλώσεων (ενεργειών ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης), Κωδ. T1006
Δυνητικοί Δικαιούχοι:	Κεντρική Υπηρεσία ΥΠΕΞ και εποπτευόμενοι φορείς Υπουργείου Εξωτερικών.

2.4 Περιγραφή έργων που πρόκειται να χρηματοδοτηθούν στο πλαίσιο της διοικητικής υποστήριξης – δείκτες εκροών – δυνητικοί δικαιούχοι

Οι προγραμματισμένες παρεμβάσεις αποτελούν σημαντικές προτεραιότητες για την προώθηση των στόχων του ΥΠΕΞ και αφορούν Συνεχιζόμενα Έργα, τα οποία έχουν ένα δυναμικό χαρακτήρα και για το λόγο αυτό η ένταξή τους στο ΤΠΑ κρίνεται απαραίτητη.

Οι Δράσεις του 6.1. Διοικητική Υποστήριξη περιλαμβάνουν ενδεικτικά:

Πίνακας 15 Διοικητική υποστήριξη ΤΠΑ ΥΠΕΞ

Αποτελέσματα που επιδιώκονται:	Υλοποίηση Συνεχιζόμενων Έργων τα οποία έχουν ένα δυναμικό χαρακτήρα και αναμένεται να καλύψουν απαραίτητες ανάγκες λειτουργίας του ΥΠΕΞ.
Δείκτες εκροών:	- Κωδ. Δείκτη 12103: «Υποστηρικτικά εργαλεία για την οργάνωση/διαχείριση που δημιουργούνται ή αναβαθμίζονται». - Κωδ. Δείκτη: 12105 «Δικαιούχοι /φορείς πράξεων που υποστηρίζονται». - «Αριθμός επιχορηγούμενων φορέων»
Δυνητικοί Δικαιούχοι:	Κεντρική Υπηρεσία ΥΠΕΞ, Τεχνική Υπηρεσία ΥΠΕΞ, Εποπτευόμενοι Φορείς του ΥΠΕΞ.
Προτεινόμενα ενδεικτικά έργα:	1. Δράση επιχορήγησης λειτουργικών δαπανών εποπτευόμενων φορέων ΥΠΕΞ, σύμφωνα με το θεσμικό τους πλαίσιο. 2. Δράσεις της Τεχνικής Υπηρεσίας του ΥΠΕΞ για επισκευές κτιρίων των Αρχών Εξωτερικής Υπηρεσίας, οι οποίες δύναται να υλοποιηθούν μέσω Προγραμματικής Σύμβασης με άλλο φορέα, καθώς και αποπληρωμής δανείου κτιρίου ΥΠΕΞ. 3. Δράσεις αναβάθμισης & ενδυνάμωσης δομών Εξωστρέφειας στο πλαίσιο της Οικονομικής Διπλωματίας ΥΠΕΞ (π.χ. Σχεδιασμός και πραγματοποίηση ειδικευμένων βραχυχρόνιων προγραμμάτων επιμόρφωσης στελεχών του ΥΠΕΞ – executive courses, σχεδιασμός και υλοποίηση προγραμμάτων για την μεταρρύθμιση των φορέων της Οικονομικής Διπλωματίας, εξειδίκευση και προσαρμογή των στόχων βιώσιμης ανάπτυξης με βάση την Ατζέντα 2030 στις δράσεις και στόχους

	της οικονομικής διπλωματίας κ.α.) 4. Δράσεις υποστήριξης των πληροφοριακών συστημάτων κυρίως στον τομέα των Θεωρήσεων.
Προϋπολογισμός για την περίοδο 2021-2025	20.044.600 €

2.5 Τεκμηρίωση Συμβολής των Αξόνων Προτεραιότητας στην επίτευξη των στόχων του ΕΠΑ (Δείκτες του ΕΠΑ) και χρονοδιάγραμμα υλοποίησης

Στο πλαίσιο των νέων διαδικασιών προγραμματισμού των εθνικών πόρων του ΠΔΕ, σημαντικό στοιχείο αποτελεί η θέσπιση συστήματος δεικτών, προκειμένου να ενισχυθεί διαδικασία παρακολούθησης, αξιολόγησης και αναθεώρησης των ΤΠΑ και κατ' επέκταση του ΕΠΑ.

Σε αυτό το πλαίσιο, στον ακόλουθο Πίνακα παρουσιάζονται οι Δείκτες που μετρούν και αποτυπώνουν την πρόοδο των Αξόνων Προτεραιότητας του ΤΠΑ του ΥΠΕΞ και οι οποίοι συμβάλλουν στην επίτευξη των στόχων του ΕΠΑ.

Πίνακας 16 Συμβολή Αξόνων Προτεραιότητας ΤΠΑ στην επίτευξη των στόχων του ΕΠΑ

ΑΠ ΚΑΙ ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΚΡΩΣΝ		ΔΕΙΚΤΕΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΕΠΑ	
ΑΠ	ΔΕΙΚΤΕΣ ΕΚΡΩΣΝ ΤΠΑ	Εξαγωγές, συνολική αξία ως % του ΑΕΠ	Σύνολο Εταιρικών Επενδύσεων, ως % του ΑΕΠ
ΑΠ 5.11	Αριθμός εκδηλώσεων (ενεργειών ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης) Κωδ. T1006	❖	
ΑΠ 5.11	Εκδηλώσεις (Συνέδρια / Ημερίδες και άλλων ενεργειών ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης), Κωδ. T4846	❖	
ΑΠ 5.12	Ενέργειες Πληροφόρησης και Δημοσιότητας, Κωδ. T1009		❖
ΑΠ 5.12	Αριθμός εκδηλώσεων (ενεργειών ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης), Κωδ. T1006	❖	❖

Το Τομεακό Πρόγραμμα Ανάπτυξης του Υπουργείου Εξωτερικών, όπως ήδη αναφέρθηκε, θα έχει εμπροσθοβαρή εφαρμογή, ώστε να ελαχιστοποιηθούν οι επιπτώσεις τόσο της προηγούμενης δημοσιονομικής κρίσης όσο και αυτής που προέκυψε από την εξάπλωση της πανδημίας του κορωνοϊού COVID-19.

3. ΤΕΧΝΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Σύμφωνα με το άρθρο 134 του ν. 4635/2019 (Α' 167) οι ενέργειες Τεχνικής Βοήθειας (τεχνικής υποστήριξης) αφορούν στον προγραμματισμό, τον σχεδιασμό, την προετοιμασία, τη διαχείριση, την παρακολούθηση, την αξιολόγηση, τη δημοσιότητα, την εφαρμογή και τον έλεγχο των προγραμμάτων του ΕΠΑ, καθώς και δραστηριότητες για την ενίσχυση της διοικητικής ικανότητας της Υπηρεσίας Συντονισμού, των Υπηρεσιών Διαχείρισης και των δικαιούχων για την υλοποίηση των προγραμμάτων.

Ως προς τις χρηματοδοτικές πηγές αναφέρεται ρητά ότι οι ενέργειες Τεχνικής Βοήθειας χρηματοδοτούνται από εθνικούς πόρους μέσω του Προϋπολογισμού Δημοσίων Επενδύσεων (ΠΔΕ), ενώ ο προϋπολογισμός του αντίστοιχου άξονα προτεραιότητας των επιμέρους προγραμμάτων του ΕΠΑ καθορίζεται ως ποσοστό μέχρι 1% του προϋπολογισμού τους.

Με βάση το ανωτέρω πλαίσιο, ακολουθεί σχετική περιγραφή για την Τεχνική Βοήθεια του ΤΠΑ του ΥΠΕΞ.

3.1 Περιγραφή έργων που πρόκειται να χρηματοδοτηθούν στο πλαίσιο της τεχνικής βοήθειας – δείκτες εκροών – δυνητικοί δικαιούχοι

Περιλαμβάνονται ενέργειες τεχνικής υποστήριξης (Τεχνικής Βοήθειας) σχετικές με τον προγραμματισμό, τον σχεδιασμό, την προετοιμασία, τη διαχείριση, την παρακολούθηση, την αξιολόγηση, τη δημοσιότητα, την εφαρμογή και τον έλεγχο του Τομεακού Προγράμματος Ανάπτυξης του ΥΠΕΞ, καθώς και δραστηριότητες για την ενίσχυση της διοικητικής ικανότητας της Υπηρεσίας Διαχείρισης και των δικαιούχων για την υλοποίηση των έργων. Συνίστανται ιδίως στην προμήθεια αγαθών και λήψη υπηρεσιών, την κάλυψη δαπανών, καθώς και σε κάθε άλλη απαραίτητη δαπάνη που αποσκοπεί στην ενίσχυση της υλοποίησης των στόχων και των προγραμμάτων του ΤΠΑ του ΥΠΕΞ.

Σημειώνεται ότι για το Υπουργείο Εξωτερικών το ύψος του προϋπολογισμού του Άξονα Προτεραιότητας 6.2 του ΤΠΑ για την πενταετία 2021 - 2025, ανέρχεται στο ποσό των 355.400 ευρώ.

Πίνακας 17 Τεχνική βοήθεια ΤΠΑ ΥΠΕΞ

Αποτελέσματα που επιδιώκονται:	- Άρτια και αποτελεσματική υλοποίηση των παρεμβάσεων του συνόλου του ΤΠΑ, παροχή οδηγιών και υποστήριξης προς τους εμπλεκόμενους φορείς και υποστήριξη και υποβοήθηση της διοικητικής δομής που διαχειρίζεται το ΤΠΑ. - Αναβάθμιση των συστημάτων και εργαλείων οργάνωσης της διαχείρισης και παρακολούθησης του ΤΠΑ. - Πρόσθετη τεχνική συνδρομή (μελέτες / εμπειρογνωμοσύνες, τεχνικοί σύμβουλοι) που ενδέχεται να προκύψει για τη βελτιστοποίηση της υλοποίησης και την υποστήριξη της διαχείρισης και της παρακολούθησης των παρεμβάσεων. - Ευαισθητοποίηση, πληροφόρηση και δημοσιότητα του ΤΠΑ.
Δείκτες εκροών:	- Κωδ. Δείκτη 12201 «Μελέτες, εμπειρογνωμοσύνες, έρευνες, αξιολογήσεις - Κωδ. Δείκτη 12305: «Αριθμός εκδηλώσεων(ενέργειες ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης)».

Δυνητικοί Δικαιούχοι:	Υπηρεσία Διαχείρισης ΤΠΑ, Κεντρική Υπηρεσία ΥΠΕΞ και Εποπτευόμενοι Φορείς του ΥΠΕΞ
Προτεινόμενα ενδεικτικά έργα:	1. Τεχνική Βοήθεια Μεταβατικής Περιόδου για το ΥΠΕΞ. 2. Υποστήριξη της διοικητικής ικανότητας της Υπηρεσίας Διαχείρισης και των Δικαιούχων του ΤΠΑ. 3. Αναβάθμιση συστημάτων και εργαλείων οργάνωσης της διαχείρισης και παρακολούθησης του ΤΠΑ. 4. Διοργάνωση ημερίδων/συνεδρίων, εκδηλώσεων. 5. Παροχή εξειδικευμένων μελετών, παροχή υπηρεσιών τεχνικών συμβούλων για την υλοποίηση έργων τεχνικής υποστήριξης, μελετών και εμπειρογνώμοτων ή και αξιολογήσεων. 6. Συμβουλευτικές υπηρεσίες υποστήριξης των φορέων υλοποίησης από εξωτερικούς εμπειρογνώμονες. 7. Αξιολογήσεις των αποτελεσμάτων του ΤΠΑ. 8. Ενημέρωση των δυνητικών δικαιούχων σχετικά με τους στόχους των παρεμβάσεων του ΤΠΑ. 9. Ενέργειες δημοσιοποίησης των αποτελεσμάτων του ΤΠΑ. 10. Συμβουλευτικές υπηρεσίες υποστήριξης των φορέων υλοποίησης από εξωτερικούς εμπειρογνώμονες. 11. Αξιολογήσεις των αποτελεσμάτων του ΤΠΑ. 12. Ενημέρωση των δυνητικών δικαιούχων σχετικά με τους στόχους των παρεμβάσεων του ΤΠΑ. 13. Ενέργειες δημοσιοποίησης των αποτελεσμάτων του ΤΠΑ.
Προϋπολογισμός για την περίοδο 2021-2025	355.400 €

4 ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

4.1 Χρηματοδοτικός πίνακας με κατανομή ανά Αναπτυξιακό Στόχο, Άξονα Προτεραιότητας και έτος

Ο προϋπολογισμός του Τομεακού Προγράμματος Ανάπτυξης του Υπουργείου Εξωτερικών ανέρχεται για την περίοδο 2021-2025 στα 60 εκ. €.

Το κύριο βάρος του π/υ (66,00%) του ΥΠΕΞ με πόρους του ΕΠΑ εντάσσεται στον Αναπτυξιακό Στόχο «Εξωστρέφεια», εξυπηρετώντας τους Ειδικούς Αναπτυξιακούς Στόχους: «Υποστήριξη των Εξαγωγών και της Εξωστρέφειας των Ελληνικών Επιχειρήσεων» και «Προσέλκυση & Υποστήριξη Επενδύσεων» ενώ το 34,00% του π/υ εξυπηρετεί τις ανάγκες του Αναπτυξιακού Στόχου «Υποστήριξη Προγράμματος» για Τεχνική Βοήθεια και για Διοικητική Υποστήριξη.

Πίνακας 18 Κατανομή π/υ ανά Αναπτυξιακό Στόχο ΤΠΑ

Αναπτυξιακός Στόχος ΤΠΑ	Π/Υ ΤΠΑ	% επί του π/υ
5. Εξωστρέφεια	39.600.000 €	66,00%
6. Υποστήριξη Προγράμματος	20.400.000 €	34,00%
Σύνολο	60.000.000 €	100,00%

Ο σχεδιασμός του ΥΠΕΞ για το ΤΠΑ λαμβάνει υπόψη τις προβλέψεις του ΕΠΑ για μια εμπροσθοβαρή εκτέλεση του προγράμματος, με δεδομένη την ανάγκη αντιμετώπισης των οικονομικών επιπτώσεων της πρόσφατης κρίσης και των νέων προκλήσεων λόγω της πανδημίας, καθώς επίσης και τη συνέχιση της χρηματοδότησης των υφιστάμενων έργων.

Σε κάθε περίπτωση και στο πλαίσιο του εγκεκριμένου προϋπολογισμού θα επιδιωχθεί η άμεση ένταξη του συνόλου των έργων/προϋπολογισμού στα τρία πρώτα έτη, ώστε να δημιουργηθούν οι συνθήκες για τη γρήγορη ενεργοποίηση και εκτέλεσή τους.

Πίνακας 19 Ετήσια κατανομή π/υ ανά Αναπτυξιακό Στόχο ΤΠΑ και Άξονα Προτεραιότητας

ΤΟΜΕΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ		ΚΑΤΑΝΟΜΗ ΠΡΟΫΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ (σε ευρώ)					
A/A	ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ/ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΣ ΣΤΟΧΟΣ / ΑΞΟΝΑΣ ΠΡΟΤΕΡΑΙΟΤΗΤΑΣ ΤΠΑ/ΔΡΑΣΕΙΣ	ΕΤΗ					
A	ΥΠΟΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΕΞΩΤΕΡΙΚΩΝ	2021	2022	2023	2024	2025	ΣΥΝΟΛΟ
5	5. ΕΞΩΣΤΡΕΦΕΙΑ	12.600.000,00	15.650.000,00	11.350.000,00	0,00	0,00	39.600.000,00
5.11	5.11 Προώθηση ελληνικών προϊόντων στο εξωτερικό	9.326.454,00	10.700.000,00	7.650.000,00	0,00	0,00	27.676.454,00
	Ενδεικτικά περιλαμβάνονται δράσεις επιχορήγησης για: 1. Διεθνείς Εκθέσεις/Fora, εντός και εκτός Ελλάδας, είτε με φυσική παρουσία είτε με διαδικτυακή συμμετοχή. 2. Έρευνες σε αγορές στόχους – διερεύνηση νέων αγορών, αξιολόγηση δυνατοτήτων διείσδυσης και διαδικασίες προσέγγισης. 3. Διοργάνωση Δράσεων εξωστρέφειας και εκδηλώσεων από τα Γραφεία ΟΕΥ και Ημερών Πληροφόρησης στην Ελλάδα προς ελληνικές ΜμΕ για τις δυνατότητες / ευκαιρίες στις διεθνείς αγορές.						
5.12	5.12 Δημιουργία και προώθηση εθνικού εμπορικού σήματος	3.273.546,00	4.950.000,00	3.700.000,00	0,00	0,00	11.923.546,00

	Ενδεικτικά περιλαμβάνονται δράσεις επιχορήγησης για: 1. Δράσεις προσέλκυσης & διευκόλυνσης επενδύσεων 2. Δράσεις υποστήριξης και ωρίμανσης – μελέτης επενδύσεων. 3. Δράσεις δικτύωσης με διεθνείς θεσμούς & οργανισμούς σε τρίτες χώρες. 4. Δράσεις για την προώθηση της εικόνας της Ελλάδας στο εξωτερικό “Rebranding”						
6	6. ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ	6.431.625,71	6.858.212,72	7.031.183,8	63.182,22	15.795,56	20.400.000,00
6.1	6.1 Διοικητική Υποστήριξη	6.328.954,60	6.755.541,61	6.960.103,80	0,00	0,00	20.044.600,00
	Ενδεικτικά περιλαμβάνονται: 1. Δράση επιχορήγησης λειτουργικών δαπανών εποπτευόμενου φορέα ΕGYΠΕΞ, σύμφωνα με το θεσμικό του πλαίσιο 2. Δράσεις της Τεχνικής Υπηρεσίας του ΥΠΕΞ για επισκευές κτιρίων των Αρχών Εξωτερικής Υπηρεσίας καθώς και αποπληρωμής δανείου κτιρίου ΥΠΕΞ 3. Δράσεις αναβάθμισης & ενδυνάμωσης δομών Εξωστρέφειας στο πλαίσιο της Οικονομικής Διπλωματίας ΥΠΕΞ 4. Δράσεις υποστήριξης των πληροφοριακών συστημάτων κυρίως στον τομέα των Θεωρήσεων.						
6.2	6.2 ΤΕΧΝΙΚΗ ΒΟΗΘΕΙΑ	102.671,11	102.671,11	71.080,00	63.182,22	15.795,56	355.400,00
	Ενδεικτικά περιλαμβάνονται: 1. Τεχνική Βοήθεια Μεταβατικής Περιόδου για το ΥΠΕΞ. 2. Υποστήριξη της διοικητικής ικανότητας της Υπηρεσίας Διαχείρισης και των Δικαιούχων του ΤΠΑ. 3. Αναβάθμιση συστημάτων και εργαλείων οργάνωσης της διαχείρισης και παρακολούθησης του ΤΠΑ. 4. Διοργάνωση ημερίδων / συνεδρίων, εκδηλώσεων. 5. Παροχή εξειδικευμένων μελετών, παροχή υπηρεσιών τεχνικών συμβούλων για την υλοποίηση έργων τεχνικής υποστήριξης, μελετών και εμπειρογνωμοσυνών ή και αξιολογήσεων. 6. Συμβουλευτικές υπηρεσίες υποστήριξης των φορέων υλοποίησης από εξωτερικούς εμπειρογνώμονες. 7. Αξιολογήσεις των αποτελεσμάτων του ΤΠΑ. 8. Ενημέρωση των δυνητικών δικαιούχων σχετικά με τους στόχους των παρεμβάσεων του ΤΠΑ. 9. Ενέργειες δημοσιοποίησης των αποτελεσμάτων του ΤΠΑ.						
ΣΥΝΟΛΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ		18.764.959,05	22.591.546,05	18.564.517,13	63.182,22	15.795,56	60.000.000,00
ΣΥΝΟΛΟ ΤΠΑ		60.000.000,00					

5 ΣΥΜΒΟΛΗ ΤΟΥ ΤΠΑ ΣΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ

5.1 Συμβατότητα με ΕΠΑ

Η ανάπτυξη του τομεακού προγράμματος στοχεύει στην αντιμετώπιση των προκλήσεων της ελληνικής οικονομίας, στοχεύοντας στην υλοποίηση παρεμβάσεων ενίσχυσης της εξωστρέφειας, η οποία αποτελεί βασικό συστατικό της επιδιωκόμενης αλλαγής του ελληνικού παραγωγικού υποδείγματος. Η στροφή του παραγωγικού υποδείγματος της χώρας σε εξωστρεφείς και καινοτόμες δραστηριότητες και στην προσφορά ανταγωνιστικών προϊόντων και υπηρεσιών υψηλής προστιθέμενης αξίας αποτελεί τον πυρήνα της σχεδιαζόμενης οικονομίας της νέας εποχής.

Σύμφωνα με τις προδιαγραφές κατάρτισης του ΤΠΑ, οι άξονες προτεραιότητας ταυτίζονται με τις προτεραιότητες του ΕΠΑ, ενώ οι Ειδικό Αναπτυξιακοί Στόχοι του, αφορούν στην εξειδίκευση των ειδικών στόχων του ΕΠΑ. Κατ' αυτόν τον τρόπο, συσχετίζονται οι Άξονες Προτεραιότητας, οι ειδικοί αναπτυξιακοί στόχοι και οι προτεινόμενες κατηγορίες παρεμβάσεων με τους αναπτυξιακούς και ειδικούς στόχους του ΕΠΑ. Στόχος του ΤΠΑ του ΥΠΕΞ είναι επιπλέον η δημιουργία ενός φιλικού επενδυτικού περιβάλλοντος, ικανού να προσελκύσει ξένα κεφάλαια και επενδύσεις με σημαντικά οφέλη τόσο για την αύξηση της απασχόλησης και του εθνικού εισοδήματος, όσο και στην εξασφάλιση βιώσιμης ανάπτυξης και κοινωνικής ευημερίας.

Το ΤΠΑ κατευθύνεται ακόμη στην υποστήριξη των επιχειρήσεων, ώστε αυτές να βελτιώσουν τη διεθνή παρουσία τους με την προώθηση στις ξένες αγορές των ελληνικών προϊόντων και σχετίζεται άμεσα με την ανάπτυξη της εγχώριας (πρωτογενούς και όχι μόνο) παραγωγής.

Η αναβάθμιση της εικόνας της χώρας στο εξωτερικό αποτελεί μέρος των παρεμβάσεων του ΤΠΑ του ΥΠΕΞ και στοχεύει τόσο στην προσέλκυση τουριστών, βιομηχανιών και επιχειρήσεων (δηλ. στην προσέλκυση ξένων επενδύσεων) όσο και στην διευκόλυνση του εξαγωγικού αποτελέσματος στις αγορές-στόχους.

Με βάση τα παραπάνω ο Αναπτυξιακός Στόχος της Εξωστρέφειας εξυπηρετείται, όπως έχει ήδη αναφερθεί ανωτέρω, από τους Ειδικούς Αναπτυξιακούς Στόχους (ΕΑΣ) του ΤΠΑ που αφορούν στην υποστήριξη των εξαγωγών και της εξωστρέφειας των Ελληνικών Επιχειρήσεων (ΕΑΣ 1) και στην Προσέλκυση & Υποστήριξη Επενδύσεων (ΕΑΣ 2).

5.2 Συμβατότητα με άλλες στρατηγικές

Η στρατηγική του ΤΠΑ του ΥΠΕΞ είναι πλήρως συμβατή:

- 1) Με τους στόχους του Σχεδίου Ανάπτυξης για την Ελληνική Οικονομία και συγκεκριμένα ως προς:
 - Τη συστηματική αύξηση της παραγωγικότητας, η οποία συνδέεται στενά με την αύξηση της εξωστρέφειας της οικονομίας. Η αύξηση των εξαγωγών υπηρεσιών και προϊόντων αποτελεί κεντρική προϋπόθεση μιας ισχυρής αναπτυξιακής πορείας.
 - Την ενδυνάμωση των μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων, που αποτελούν τη μεγάλη πλειονότητα και την καλύτερη διασύνδεσή τους με αλυσίδες αξίας και με τις μεγάλες

επιχειρήσεις, ώστε να ενισχυθεί έμμεσα και περαιτέρω η συνολική εξωστρέφεια της οικονομίας και η παραγωγικότητα.

- Την ενεργοποίηση και ανάπτυξη συμβουλευτικών υπηρεσιών υποστήριξης επιχειρηματικής εξωστρέφειας και τη δημιουργία «κόμβων» εξυπηρέτησης ελληνικών επιχειρήσεων στο εξωτερικό, που θα υποστηρίζουν τη δικτύωση των επιχειρήσεων και των επιχειρηματικών επαφών με ξένες αγορές.
 - Τη διευκόλυνση πρόσβασης στα διεθνή δίκτυα διανομής και στην ολοκληρωμένη υποστήριξη της διαφήμισης προϊόντων/υπηρεσιών επιχειρήσεων σε ξένες αγορές.
- 2) Με τις κατευθύνσεις της νέας Προγραμματικής Περιόδου ΕΣΠΑ 2021-2027, όπως έχουν προταθεί από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, καθώς κεντρικός στόχος για την ελληνική οικονομία είναι η συστηματική αύξηση της παραγωγικότητας και της εξωστρέφειας δηλαδή της σχετικής συμμετοχής των διεθνώς εμπορεύσιμων αγαθών και υπηρεσιών στο εθνικό προϊόν.
- 3) Με τις προτάσεις του Εθνικού προγράμματος μεταρρυθμίσεων 2020 και συγκεκριμένα ως προς:
- την ενοποίηση φορέων εξωστρέφειας υπό κοινή στέγη στο ΥΠΕΞ, ώστε να λειτουργούν με ενιαίο τρόπο και κουλτούρα κοινής λειτουργίας.
 - την ενίσχυση του Enterprise Greece με στόχο, μεταξύ άλλων, την προσέλκυση άμεσων επενδύσεων, τη δικτύωση και την προβολή της ελληνικής επιχειρηματικότητας στις διεθνείς αγορές.
 - την υλοποίηση του Στρατηγικού Σχεδίου για την Εξωστρέφεια, έχοντας ως πυλώνες την προώθηση των εξαγωγών και την προσέλκυση επενδύσεων.

Από τα παραπάνω προκύπτει με σαφήνεια ότι η στρατηγική του ΤΠΑ του ΥΠΕΞ είναι απολύτως ενταγμένη στη συνολική αναπτυξιακή πολιτική της χώρας, όπως αυτή προκύπτει από τις κατευθύνσεις της νέας Προγραμματικής Περιόδου και ειδικότερα δράσεις που επιδιώκουν την ενίσχυση της ανάπτυξης και ανταγωνιστικότητας των ελληνικών επιχειρήσεων και τη στρατηγική προτεραιότητα για στροφή της οικονομίας προς ένα νέο μοντέλο οικονομικής ανάπτυξης.

5.3 Επιπτώσεις των μεγάλων έργων στην οικονομία

Στο πλαίσιο των προτεινόμενων Δράσεων του ΥΠΕΞ δεν περιλαμβάνονται τέτοιας κλίμακας μεγάλα έργα που οι επιπτώσεις τους να γίνουν άμεσα αντιληπτές στην ελληνική οικονομία.

5.4 Συμπληρωματικότητα με πολιτικές Ευρωπαϊκών ταμείων/οργάνων

Η ευρωπαϊκή αναπτυξιακή πολιτική, που περιγράφεται μέσα από κανονιστικά κείμενα και την οποία θα εφαρμόσουν τα Ευρωπαϊκά ταμεία και θεσμικά όργανα, καλύπτεται από τους 5 Στόχους Πολιτικής, οι οποίοι έχουν αναφερθεί σε προηγούμενο κεφάλαιο.

Οι τομείς ευθύνης του υπουργείου απαντώνται κατεξοχήν στον Στόχο Πολιτικής 1 «Μια εξυπνότερη Ευρώπη μέσω της προώθησης του καινοτόμου και έξυπνου οικονομικού μετασχηματισμού», αφού ο στόχος αυτός εξυπηρετείται και μέσω της μεταβολής του παραγωγικού μοντέλου της οικονομίας προς μια περισσότερη εξωστρεφή πορεία.

Επιπλέον, σύμφωνα με την έκθεση Ευρωπαϊκού Εξαμήνου για την Ελλάδα για το έτος 2020 προκύπτει ότι:

- Έχει δρομολογηθεί μια πιο συντονισμένη προσέγγιση για την προώθηση του εξωστρεφούς προσανατολισμού της ελληνικής οικονομίας και την προσέλκυση ξένων επενδύσεων.
- Η οικονομική προσαρμογή που πραγματοποιείται από το 2010 και που σαν βασικό στόχο είχε εξ αρχής τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας της ελληνικής οικονομίας, βοηθά σταδιακά τους Έλληνες εξαγωγείς να ανακτήσουν πρόσβαση σε ξένες αγορές. Παρ' όλα αυτά η εξωστρέφεια του εμπορίου εξακολουθεί να είναι μεταξύ των χαμηλότερων στη ζώνη του ευρώ. Η μετατόπιση της ισορροπίας της οικονομίας προς τομείς εμπορεύσιμων αγαθών υψηλής προστιθέμενης αξίας θα βοηθήσει το οικονομικό μοντέλο της Ελλάδας να καταστεί πολύ πιο προσανατολισμένο στις εξαγωγές.

Επομένως, στην έκθεση αυτή αναφέρονται παρεμβάσεις οι οποίες παρουσιάζουν συμπληρωματικότητα με τις δράσεις του ΤΠΑ, όπως αυτές παρουσιάστηκαν στα προηγούμενα και αφορούν την προώθηση των εξαγωγών και τη βελτίωση του επενδυτικού κλίματος προσελκύοντας νέες επενδύσεις.

Όσον αφορά τη Σύσταση του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης της 20ης Ιουλίου 2020 για την Ελλάδα, γίνεται αναφορά στην επιβράδυνση του παγκόσμιου εμπορίου λόγω της πανδημίας που οδηγεί σε πτώση της παγκόσμιας ζήτησης και επομένως στη σημαντική μείωση των εξαγωγών προϊόντων και υπηρεσιών και συνεπώς σε σημαντική απώλεια εσόδων για τη χώρα. Επομένως, οι προκλήσεις που αφορούν τη βελτίωση της εξωστρέφειας της ελληνικής οικονομίας για την επόμενη μέρα, μετά την λήξη της πανδημίας, είναι κρίσιμες, ώστε να ανακτηθεί γρήγορα το χαμένο έδαφος και το συγκεκριμένο ζήτημα θέμα αντιμετωπίζεται μέσω των αναπτυξιακών προτεραιοτήτων του ΤΠΑ που αφορούν την προώθηση των ελληνικών προϊόντων στο εξωτερικό και της ενίσχυσης των επιχειρήσεων ώστε να αυξηθεί η εξωστρέφεια στις διεθνείς αγορές.

Ομοίως, η 9η έκθεση ενισχυμένης εποπτείας για την Ελλάδα (Φεβρουάριος 2021) κάνει αναφορά στις επιπτώσεις της πανδημίας στην ελληνική οικονομία, κάνοντας ιδιαίτερα αναφορά στον τομέα των εξαγωγών. Συγκεκριμένα, η οικονομία επεκτάθηκε κατά 2,3% σε τριμηνιαία βάση το τρίτο τρίμηνο του 2020 μετά από πτώση -14,1% την προηγούμενη περίοδο. Η ανάκαμψη το τρίτο τρίμηνο ήταν ουσιαστικά λιγότερο δυναμική από τη σημαντική ανάκαμψη στη ζώνη του ευρώ, κυρίως λόγω της απότομης πτώσης της προστιθέμενης αξίας στον τουριστικό τομέα. Η ανάπτυξη οφείλεται στην ιδιωτική κατανάλωση, με τις εξαγωγές αγαθών να παρουσιάζουν ένα βαθμό ανθεκτικότητας. Αυτό αποτυπώνει τόσο το δυναμικό τους χαρακτήρα όσο και τη σημασία που έχουν οι εξαγωγικές επιχειρήσεις για την ελληνική οικονομία και επομένως την ανάγκη στήριξής τους μέσα από συγκεκριμένες δράσεις του ΤΠΑ.

Στη διαμόρφωση του ΤΠΑ του ΥΠΕΞ έχουν ληφθεί υπόψη τα ανωτέρω κείμενα πολιτικής ως συμπληρωματική πηγή αποτύπωσης της στρατηγικής κατεύθυνσης του ΤΠΑ του ΥΠΕΞ καθώς και οι αναπτυξιακές δυνατότητες που υπάρχουν τόσο στη βάση των διαθέσιμων σχεδίων Προγραμμάτων του ΕΣΠΑ 2021- 2027 ("concept papers") όσο και των αξόνων προτεραιότητας του Ταμείου Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας.

6 ΟΡΙΖΟΝΤΙΕΣ ΑΡΧΕΣ

6.1 Συμβολή ΤΠΑ στη Βιώσιμη Ανάπτυξη

Οι προτεινόμενες κατηγορίες παρεμβάσεων στο ΤΠΑ του Υπουργείου Εξωτερικών αναμένεται να δράσουν θετικά στη Βιώσιμη Ανάπτυξη, λαμβάνοντας υπόψη κατά το σχεδιασμό τους, τη διάσταση της ολοκληρωμένης προσέγγισης που περιλαμβάνει οικονομικές, κοινωνικές και περιβαλλοντικές πτυχές οι οποίες αλληλοενισχύονται. Ενδεικτικά αναφέρονται οι παρακάτω Στόχοι Βιώσιμης Ανάπτυξης (SDGs):

- Αξιοπρεπής εργασία και οικονομική ανάπτυξη (SDG 8), μέσω της δημιουργίας των συνθηκών εκείνων που θα επιτρέψουν στους ανθρώπους να έχουν ποιοτικές θέσεις εργασίας τονώνοντας την οικονομία χωρίς να βλάπτουν το περιβάλλον.
- Βιομηχανία, καινοτομία και υποδομές (SDG 9), μέσω της αύξησης της παραγωγικότητας και των εισοδημάτων. Η βιώσιμη και χωρίς αποκλεισμούς βιομηχανική ανάπτυξη, η οποία θα προκύψει από την αύξηση των επενδύσεων αποτελεί την κύρια πηγή δημιουργίας εισοδήματος, επιτρέποντας την ταχεία και διαρκή αύξηση του βιοτικού επιπέδου για όλους τους ανθρώπους ενώ παρέχει τεχνολογικές λύσεις για την περιβαλλοντικά ορθή βιομηχανοποίηση.
- Λιγότερες ανισότητες (SDG 10), η οποία θα επιτευχθεί με την διατηρήσιμη αύξηση του εισοδήματος του πληθυσμού. Προς αυτή την κατεύθυνση θα διαδραματίσει σημαντικό ρόλο η αύξηση της εξωστρέφειας της ελληνικής οικονομίας.

6.2 Συμβολή ΤΠΑ στην ισότητα ευκαιριών και κατάργηση των διακρίσεων

Οι δράσεις του ΤΠΑ είναι ουδέτερες ως προς τα συγκεκριμένα θέματα. Κατά την υλοποίησή τους θα ληφθεί μέριμνα για την προώθηση των ίσων ευκαιριών και την αποφυγή κάθε διάκρισης και κάθε παρέμβαση που θα πραγματοποιείται θα απευθύνεται σε όλους τους πολίτες παρέχοντας σε όλους τις ίδιες ευκαιρίες αξιοποίησης.

6.3 Συμβολή ΤΠΑ στην ισότητα μεταξύ ανδρών και γυναικών

Οι προτεινόμενες κατηγορίες παρεμβάσεων στο ΤΠΑ είναι ουδέτερες ως προς τη διάκριση των φύλων.

6.4 Αναμενόμενη συνέπεια στο περιβάλλον

Οι επιπτώσεις των παρεμβάσεων του ΤΠΑ ΥΠΕΞ αναμένονται να έχουν ουδέτερο αποτύπωμα στο περιβάλλον και η συνολική συνέπεια των έργων του ΥΠΕΞ αναμένεται να είναι από ουδέτερη έως και θετική τόσο για το φυσικό περιβάλλον όσο και για την ποιότητα ζωής των ανθρώπων. Σε κάθε περίπτωση τα εν λόγω έργα δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της υπ' αρ. οικ. 107017/2006 κοινής υπουργικής απόφασης δεδομένου ότι δεν επηρεάζουν τις περιοχές του ευρωπαϊκού οικολογικού δικτύου NATURA 2000 και δεν θέτουν πλαίσιο για μελλοντικές άδειες έργων και δραστηριοτήτων που θα απαιτούσαν περιβαλλοντική αδειοδότηση.

Τέλος, επισημαίνεται ότι κατόπιν σχετικού αιτήματος ΥΠΕΞ (έγγραφο Επιτελικής Δομής ΕΣΠΑ ΥΠΕΞ με υπ' αρ. 22853/14.05.2021) προς τη Γενική Διεύθυνση Περιβαλλοντικής Πολιτικής Διεύθυνση Περιβαλλοντικής Αδειοδότησης, Τμήμα Γ, λάβαμε σχετικό έγγραφό τους (υπό στοιχεία ΥΠΕΝ ΔΙΠΑ 47409/3129/20.05.201) περί μη «Μη αναγκαιότητας στρατηγικής περιβαλλοντικής εκτίμησης ή περιβαλλοντικού προελέγχου για το Τομεακό Πρόγραμμα Ανάπτυξης 2021-2025 του Υπουργείου Εξωτερικών».

7 ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ – ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΚΑΙ ΑΡΜΟΔΙΟΤΗΤΕΣ – ΘΕΣΜΙΚΟ ΠΛΑΙΣΙΟ

Στην παρ. 1 του άρθρου 132 του ν. 4635/2019 (Α' 167) περιγράφονται οι υπηρεσίες που δύνανται να αναλάβουν αρμοδιότητες διαχείρισης, παρακολούθησης και ελέγχου του ΤΠΑ ως Υπηρεσίες Διαχείρισης. Η Υπηρεσία Διαχείρισης είναι υπεύθυνη για τη διαχείριση του ΤΠΑ σύμφωνα με την αρχή της χρηστής δημοσιονομικής διαχείρισης και το Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου (ΣΔΕ) του ΕΠΑ και έχει τις αρμοδιότητες που αναφέρονται στην παρ. 3 του άρθρου 132 του ν. 4635/2019 και συγκεκριμένα είναι αρμόδια για:

- Την ενεργοποίηση των Προγραμμάτων σύμφωνα με την παρ. Α' του άρθρου 129 του ν. 4635/2019, τη σύνταξη των προσκλήσεων, καθώς και τη μέριμνα για την έκδοση και δημοσιοποίησή τους,
- τη συγκέντρωση των προτάσεων των δυνητικών δικαιούχων για την ένταξη έργων στο ΤΠΑ,
- την παροχή πληροφόρησης και διευκρινίσεων επί του συστήματος διαχείρισης,
- τον έλεγχο της πληρότητας και αρτιότητας των προτάσεων για την ένταξη έργων στο ΤΠΑ, που κατατίθενται από τους δυνητικούς δικαιούχους, την αξιολόγησή τους και την εισήγησή τους προς την πολιτική ηγεσία για την ένταξη των έργων στο ΤΠΑ,
- τη μέριμνα για την ένταξη των έργων στο ΠΔΕ και τη χρηματοδότησή τους, με βάση την ισχύουσα διαδικασία,
- την παρακολούθηση της υλοποίησης των έργων από τους δικαιούχους και τη σύνταξη των προβλεπόμενων εκθέσεων, σύμφωνα με τις παρ. 1 και 4 του άρθρου 128 του ν. 4635/2019,
- την ενημέρωση και τον συντονισμό των ενεργειών των δικαιούχων και των εμπλεκόμενων αρχών στην υλοποίηση του ΤΠΑ,
- τη μέριμνα για τη δημοσιοποίηση και προβολή των δράσεων και των στόχων του ΤΠΑ με βάση το ΣΔΕ,
- τη μέριμνα για την αξιοποίηση όλων των διαθέσιμων εργαλείων, προκειμένου να παρακολουθείται η εξέλιξη του φυσικού και οικονομικού αντικειμένου, καθώς και οι χρηματοροές των έργων και των μελετών,
- τη διενέργεια διοικητικών επαληθεύσεων και επιτόπιων επιθεωρήσεων, σύμφωνα με την υποπαράγραφο 2 της παρ. Β' του άρθρου 129 του ν. 4635/2019,
- την αξιολόγηση του ΤΠΑ, καθώς και της πρότασης αναθεώρησής του, όταν διαπιστώνεται σχετική ανάγκη,
- τη σύνταξη εκθέσεων ολοκλήρωσης του ΤΠΑ.

Σύμφωνα με το άρθρο 59 του ν. 4886/2022 (Α' 12) «Σύσταση Αυτοτελούς Γραφείου Διαχείρισης Τομεακού Προγράμματος Ανάπτυξης στο Υπουργείο Εξωτερικών», το Αυτοτελές Γραφείο Διαχείρισης Τομεακού Προγράμματος Ανάπτυξης («Γραφείο ΤΠΑ»), υπαγόμενο απευθείας στον ΣΤ - Β' Γενικό Διευθυντή Οικονομικών Υπηρεσιών, αναλαμβάνει τις αρμοδιότητες που προβλέπονται στην παρ. 3 του άρθρου 132 του ν. 4635/2019 και ως εκ τούτου προτείνεται ως Υπηρεσία Διαχείρισης για το ΤΠΑ του Υπουργείου Εξωτερικών για την περίοδο 2021 - 2025.

8 ΚΡΙΤΗΡΙΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ ΕΡΓΩΝ

Οι δυνητικοί δικαιούχοι του ΥΠΕΞ υποβάλλουν τις αιτήσεις τους για χρηματοδότηση των προτεινόμενων έργων ηλεκτρονικά και ενημερώνονται στη συνέχεια από την Υπηρεσία Διαχείρισης για την παραλαβή τους. Οι αιτήσεις για χρηματοδότηση των προτεινόμενων έργων συνοδεύονται από το σχετικό υλικό τεκμηρίωσης και τα αρμόδια στελέχη της Υπηρεσίας Διαχείρισης αναλαμβάνουν τη διαδικασία αξιολόγησης των προτάσεων στη βάση προκαθορισμένων κριτηρίων επιλογής έργων. Βασική αρχή είναι η διασφάλιση της εφαρμογής της ίδιας αντικειμενικής, αξιόπιστης και έγκυρης διαδικασίας αξιολόγησης για όλες τις αιτήσεις χρηματοδότησης έργων.

Τα κριτήρια επιλογής ένταξης των έργων προσδιορίζονται στο ισχύον θεσμικό πλαίσιο, σύμφωνα με το άρθρο 129 του ν. 4635/2019 (Α' 167) και την υπ' αρ. 62564/04.06.2021 απόφαση Υφυπουργού Ανάπτυξης και Επενδύσεων για το Σύστημα Διαχείρισης και Ελέγχου - ΣΔΕ του ΕΠΑ (Β' 2442).

Τα γενικά κριτήρια ένταξης έργων δύναται, σύμφωνα με το Εθνικό Πρόγραμμα Ανάπτυξης, να εξειδικεύονται κατά περίπτωση από τις αρμόδιες Υπηρεσίες Διαχείρισης.

9 ΕΙΔΙΚΑ ΚΑΙ ΆΛΛΑ ΘΕΜΑΤΑ

Δεν προκύπτουν ειδικά και άλλα θέματα στο πλαίσιο του ΤΠΑ.

10 ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΤΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΥ ΤΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ

Η διαδικασία σχεδιασμού του Τομεακού Προγράμματος Ανάπτυξης του Υπουργείου Εξωτερικών αποτέλεσε μια σύνθετη και απαιτητική διεργασία σε συγκεκριμένο χρόνο εκπόνησης.

Αρχικά η διαδικασία καταγραφής και επεξεργασίας των αναγκών αρμοδίων Διευθύνσεων και εποπτευόμενων φορέων, εκκίνησε στο πλαίσιο της 1ης Εγκυκλίου Κατάρτισης Εθνικού Προγράμματος Ανάπτυξης (ΕΠΑ), 2021-2025 του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων παρατίθενται οι αρχικές προτάσεις, με τη συμβολή αρμοδίων Διευθύνσεων, του ΥΠΕΞ με τη συμπλήρωση του «Δομημένου Ερωτηματολογίου» του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων. Εν συνεχεία, με την έγκριση του ΕΠΑ [υπ' αρ. 38/2020 ΠΥΣ (Α' 174)] προχώρησε η επεξεργασία των αρχικών προτάσεων σε συνεργασία με τη διοικητική και πολιτική ηγεσία του ΥΠΕΞ, με τη διενέργεια απαραίτητων συναντήσεων για τον ακριβή καθορισμό του πλαισίου, των Αξόνων Προτεραιότητας και ενδεικτικών Δράσεων του ΤΠΑ του ΥΠΕΞ.

Για το διάστημα συλλογής και επεξεργασίας των δεδομένων για το σχεδιασμό του Προγράμματος, βασικά στοιχεία εισροής αποτέλεσαν τα εξής:

- Το ερωτηματολόγιο που συμπληρώθηκε από το ΥΠΕΞ, όπως αναφέρθηκε, στο πλαίσιο της 1ης Εγκυκλίου Κατάρτισης Εθνικού Προγράμματος Ανάπτυξης (ΕΠΑ) από το Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων.

- Το εγκεκριμένο ΕΠΑ του Υπ.οιγείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων.
- Στατιστικά και απολογιστικά στοιχεία που προήλθαν από το πληροφοριακό σύστημα του eΠΔΕ, καθώς και το αρχείο της αρμόδιας οικονομικής υπηρεσίας ΥΠΕΞ.
- Τα στοιχεία από τον αρχικό σχεδιασμό, που προηγήθηκε, στο πλαίσιο της ΠΠ 2021-2027, όπου συνεκτιμήθηκε η αξιοποίηση των εθνικών πόρων του ΠΔΕ.
- Στοιχεία που διέθεσαν οι αρμόδιες Διευθύνσεις και εποπτευόμενοι φορείς ΥΠΕΞ και αρμόδιοι φορείς χάραξης πολιτικής για τον Α.Π. «Εξωστρέφεια».
- Συναντήσεις που πραγματοποιήθηκαν στο ΥΠΕΞ, ειδικά για την τελική διαμόρφωση της κατάρτισης του ΤΠΑ του ΥΠΕΞ.
- Κατευθυντήριες οδηγίες και τα συμπεράσματα των τηλεδιασκέψεων με το Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων για την κατάρτιση των ΤΠΑ.

Στις αρχές Ιανουαρίου 2021, μετά την ολοκλήρωση της συλλογής όλων των αναγκαίων στοιχείων και την εξασφάλιση του συνόλου των απαραίτητων δεδομένων, ξεκίνησε η εκπόνηση του ΤΠΑ ως κείμενο, σύμφωνα με τις προδιαγραφές και τις οδηγίες του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων. Η κατάρτιση του ΤΠΑ του ΥΠΕΞ ολοκληρώθηκε στις αρχές Μαΐου, οπότε και ακολουθούν τα στάδια της διαβούλευσης και της τελικής επικαιροποίησης του ΤΠΑ, προκειμένου να αποσταλεί στο Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων για έγκριση.

Σημειώνεται ότι, κατά τη διάρκεια εκπόνησης του ΤΠΑ, υπήρξε συνεχής επικοινωνία με τη Δι.Δι.Ε.Π του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων για την παροχή διευκρινίσεων σχετικά με τις διαδικασίες, τα χρονοδιαγράμματα, τους οικονομικούς πόρους και άλλα τεχνικά θέματα που εμπίπτουν στη διαδικασία σχεδιασμού και κατάρτισης του ΤΠΑ.

Η απόφαση αυτή να δημοσιευθεί στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως.

Αθήνα, 7 Φεβρουαρίου 2022

Ο Υφυπουργός

ΙΩΑΝΝΗΣ ΤΣΑΚΙΡΗΣ

ΕΘΝΙΚΟ ΤΥΠΟΓΡΑΦΕΙΟ

Το Εθνικό Τυπογραφείο αποτελεί δημόσια υπηρεσία υπαγόμενη στην Προεδρία της Κυβέρνησης και έχει την ευθύνη τόσο για τη σύνταξη, διαχείριση, εκτύπωση και κυκλοφορία των Φύλλων της Εφημερίδας της Κυβερνήσεως (ΦΕΚ), όσο και για την κάλυψη των εκτυπωτικών - εκδοτικών αναγκών του δημοσίου και του ευρύτερου δημόσιου τομέα (ν. 3469/2006/Α' 131 και π.δ. 29/2018/Α' 58).

1. ΦΥΛΛΟ ΤΗΣ ΕΦΗΜΕΡΙΔΑΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ (ΦΕΚ)

- Τα **ΦΕΚ σε ηλεκτρονική μορφή** διατίθενται δωρεάν στο **www.et.gr**, την επίσημη ιστοσελίδα του Εθνικού Τυπογραφείου. Όσα ΦΕΚ δεν έχουν ψηφιοποιηθεί και καταχωριστεί στην ανωτέρω ιστοσελίδα, ψηφιοποιούνται και αποστέλλονται επίσης δωρεάν με την υποβολή αίτησης, για την οποία αρκεί η συμπλήρωση των αναγκαίων στοιχείων σε ειδική φόρμα στον ιστότοπο **www.et.gr**.
- Τα **ΦΕΚ σε έντυπη μορφή** διατίθενται σε μεμονωμένα φύλλα είτε απευθείας από το Τμήμα Πωλήσεων και Συνδρομητών, είτε ταχυδρομικά με την αποστολή αιτήματος παραγγελίας μέσω των ΚΕΠ, είτε με ετήσια συνδρομή μέσω του Τμήματος Πωλήσεων και Συνδρομητών. Το κόστος ενός ασπρόμαυρου ΦΕΚ από 1 έως 16 σελίδες είναι 1,00 €, αλλά για κάθε επιπλέον οκτασέλιδο (ή μέρος αυτού) προσαυξάνεται κατά 0,20 €. Το κόστος ενός έγχρωμου ΦΕΚ από 1 έως 16 σελίδες είναι 1,50 €, αλλά για κάθε επιπλέον οκτασέλιδο (ή μέρος αυτού) προσαυξάνεται κατά 0,30 €. Το τεύχος Α.Σ.Ε.Π. διατίθεται δωρεάν.

• Τρόποι αποστολής κειμένων προς δημοσίευση:

- Α. Τα κείμενα προς δημοσίευση στο ΦΕΚ, από τις υπηρεσίες και τους φορείς του δημοσίου, αποστέλλονται ηλεκτρονικά στη διεύθυνση **webmaster.et@et.gr** με χρήση προηγμένης ψηφιακής υπογραφής και χρονοσήμανσης.
- Β. Κατ' εξαίρεση, όσοι πολίτες δεν διαθέτουν προηγμένη ψηφιακή υπογραφή μπορούν είτε να αποστέλλουν ταχυδρομικά, είτε να καταθέτουν με εκπρόσωπό τους κείμενα προς δημοσίευση εκτυπωμένα σε χαρτί στο Τμήμα Παραλαβής και Καταχώρισης Δημοσιευμάτων.

- Πληροφορίες, σχετικά με την αποστολή/κατάθεση εγγράφων προς δημοσίευση, την ημερήσια κυκλοφορία των Φ.Ε.Κ., με την πώληση των τευχών και με τους ισχύοντες τιμοκαταλόγους για όλες τις υπηρεσίες μας, περιλαμβάνονται στον ιστότοπο (**www.et.gr**). Επίσης μέσω του ιστότοπου δίδονται πληροφορίες σχετικά με την πορεία δημοσίευσης των εγγράφων, με βάση τον Κωδικό Αριθμό Δημοσιεύματος (ΚΑΔ). Πρόκειται για τον αριθμό που εκδίδει το Εθνικό Τυπογραφείο για όλα τα κείμενα που πληρούν τις προϋποθέσεις δημοσίευσης.

2. ΕΚΤΥΠΩΤΙΚΕΣ - ΕΚΔΟΤΙΚΕΣ ΑΝΑΓΚΕΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ

Το Εθνικό Τυπογραφείο ανταποκρινόμενο σε αιτήματα υπηρεσιών και φορέων του δημοσίου αναλαμβάνει να σχεδιάσει και να εκτυπώσει έντυπα, φυλλάδια, βιβλία, αφίσες, μπλοκ, μηχανογραφικά έντυπα, φακέλους για κάθε χρήση, κ.ά.

Επίσης σχεδιάζει ψηφιακές εκδόσεις, λογότυπα και παράγει οπτικοακουστικό υλικό.

Ταχυδρομική Διεύθυνση: Καποδιστρίου 34, τ.κ. 10432, Αθήνα

ΤΗΛΕΦΩΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ: 210 5279000 - fax: 210 5279054

ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΣΗ ΚΟΙΝΟΥ

Πωλήσεις - Συνδρομές: (Ισόγειο, τηλ. 210 5279178 - 180)

Πληροφορίες: (Ισόγειο, Γρ. 3 και τηλεφ. κέντρο 210 5279000)

Παραλαβή Δημ. Ύλης: (Ισόγειο, τηλ. 210 5279167, 210 5279139)

Ωράριο για το κοινό: Δευτέρα ως Παρασκευή: 8:00 - 13:30

Ιστότοπος: **www.et.gr**

Πληροφορίες σχετικά με την λειτουργία του ιστότοπου: **helpdesk.et@et.gr**

Αποστολή ψηφιακά υπογεγραμμένων εγγράφων προς δημοσίευση στο ΦΕΚ: **webmaster.et@et.gr**

Πληροφορίες για γενικό πρωτόκολλο και αλληλογραφία: **grammateia@et.gr**

Πείτε μας τη γνώμη σας,

για να βελτιώσουμε τις υπηρεσίες μας, συμπληρώνοντας την ειδική φόρμα στον ιστότοπό μας.

* 0 2 0 0 5 6 4 1 1 0 2 2 2 0 0 6 0 *